

Flacăra

ANUL XXVII - NR. 36 (1213) - 7 SEPTEMBRIE 1978

SAPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

La întreprinderea

de autocamioane Brașov

Din patru oameni, trei învață

Întreprinderea de autocamioane Brașov. Lucrează, aici, douăzeci și șase de mii de oameni. Cit un oraș. Dacă mai punem la socoteală și faptul că, de-a lungul anilor, au plecat din această întreprindere vreo cincisprezece mii, toți cu meserii bine învățate, înțelegem de ce munca în cadrul serviciului personal nu e tocmai ușoară. Pe lângă întreprindere funcționează, cum foarte nimerit arată inginerul Dumca Crăciun, o adevărată primărie, a cărei ocupație este, între altele, de a înregistra toate „intrările” și „ieșirile”.

— În urmă cu 19 ani, din trunchiul întreprinderii noastre se desprindea „Rulmentul” Brașov, astăzi, la rindul ei, întreprindere binecunoscută. Mai târziu, prin 1965, din secția de agregate s-a desprins FMUAB-ul, iar anul trecut, din secția de cutii de viteze, întreprinderea de mașini agricole și subsansamble din Sfintu Gheorghe. Mai sînt și alte exemple. Fluctuația s-a datorat însă și dezvoltării industriale a unor județe, pînă la un timp mai ră-

(Continuare în pagina 5)

DUMITRU ELIADE ■

Bacău, un oraș pentru toate anotimpurile

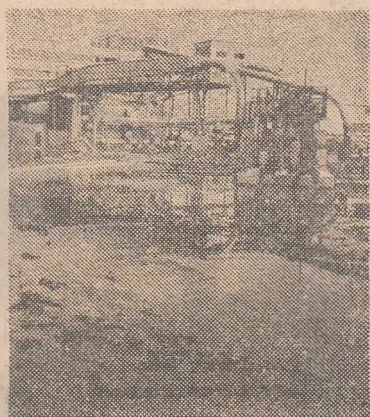
La rivalitate cu Iași, care domină de pe colinele sale nordul Moldovei, Bacăul e capitala Moldovei de mijloc. Adică a unei Moldove, zic cei ai locului (și noi le dăm dreptate în absolut!), cu nu mai puțină mîndrie istorică, cu nu mai palide frumuseți, cu nu mai subțire strălucire contemporană. E capitala unui județ a cărui hartă, în liniile-i mari, se suprapune peste vechiul „ținut” atestat pentru prima oară într-un hrisov al lui Ștefan cel Mare, mîndru ținut de munți și codri, dulce ținut de cîmpii și ape, hartă de vechi brocart, cu tonuri singurii patinate, peste care se așază țesătura în fir scump, împletită de noi meserii, cu savante motive decorative, împlinind strălucirile celor vechi. Cînd.

(Continuare în paginile 12-13)

ILIE PURCARU ■

Sub semnul urgenței!

INVESTIȚIILE

Investiție dintre cele mai importante pentru județul Ilfov, I.I.S.Z. Urziceni a devenit proiect de execuție în anul 1973, urmînd să intre în funcțiune, după calculele inițiale, în anul 1975. Deja întîrziată, investiția a fost surprinsă de marcea inundație a verii aceluiași an, apele Ialomiței ridicîndu-se la aproape doi metri chiar în incinta fabricii și compromișind mașini și utilaje, construcții, întregul șantier. A fost criticat aspru amplasamentul așa

(Continuare în pagina 6)

DUMITRU GRAUR ■

MALA BEDIVAN ZAMFIRESCU — Portret de față

Actualitatea

● Ansamblul folcloric de cîntece și dansuri „Hora” din județul Vaslui, laureat al Festivalului național „Cîntarea României”, a plecat într-un turneu în Cehoslovacia pentru a participa la Festivalul cimpoierilor de la Strakonice ● Automatul pentru eliberarea tichetelor I.T.B. plantat în Piața Romană nu folosește în continuare la nimic, în ciuda clipitului inteligent al becului care te face atent că aparatul funcționează ● La Roman a intrat în fabricație strungul Carusel de mari dimensiuni dotat cu aparataj electronic de comandă și control ● La Fălcieni s-a terminat concursul pompierilor amatori din localitate. După probe viu disputate, pe primul loc s-au clasat pompierii de la Fabrica de P.A.L. și mobilă ● Specialiștii români în instrumental medical au realizat un aparat electronic pentru analiza singelui care efectuează operația respectivă într-un timp record ● Profitînd de un frumos obicei de nuntă al locuitorilor din satul Bourci (Suceava) (potrivit căruia un nuntaș isteț poate fura pantofii miresei) Pavel Ciciu și-a propus, la nunta lui Ion Ochiană, să fure toate perechile de pantofi ale miresei. A fost oprit la vreme ● Pe virful Toaca (Neamț) a fost doborît recent recordul local în materie de uragane. Ultimul a avut o viteză de 140 kilometri la oră ● Siderurgistii reșițeni au elaborat în plus, de la începutul anului, peste 25 000 tone fontă, coals metalurgic, oțel și laminat ● Una dintre muncitoarele frunțase de la I.L.F. Maramureș se numește Emilia Tancoși și lucrează la secția „pufuleți” ● În subteranele sectorului minier Vărzari al I.M. Voivozi (Bihor) au fost puse în funcțiune două noi

complexe mecanizate, tip CMA-2, de fabricație românească ● Ioan Munteanu din Sibiu (str. Șerpuită nr. 25) se numără printre pușinii fericiți cărora le-a venit pe feava de la bucătărie un firav pușor de șarpe, I. M. și-a dat demisia și, plin de încredere, așteaptă în fața robinetului sosirea întregii familii a șerpșorului ● Ospătărița Valentina Lupu de la bufetul „Plaja 1 Mai” din stațiunea Amara vindea sticla de bere cu 50 de bani în plus. În medie, cam patru sute de sticle pe zi. Beneficiul personal, 200 de lei. Pe lună asta ar veni cam 6000 lei. Pe an, o „Dacia 1300” ● În ziua apariției acestui număr al revistei noastre, 40 de familii din Gura Humorului vor primi cheile noilor apartamente proprietate personală. Nu știm dacă și la aceeași oră ● În timp ce efectua o manevră cu un convoi de vagoane, mecanicul de locomotivă Petru Duca (C.F.R.: Satu Mare) a observat un început de incendiu pe cîmpul de care se apropia. A oprit imediat garnitura și cu stingătorul de incendiu al locomotivei a localizat focul, evitîndu-se astfel paguba ● Începînd de astăzi, timp de trei zile, se vor desfășura la Poiana Brașov lucrările celui de al II-lea Simpozion privind controlul și atestarea calității produselor electrotehnice și electronice. În această scurtă perioadă toate televizoarele vor funcționa ireproșabil! ● Dr. Alexandru Ciucă de la Institutul național de gerontologie și geriatrie este de curînd membru al Comitetului asociației internaționale de gerontologie pentru Națiunile Unite, organ consultativ pentru studiile întreprinse de O.N.U. în problema îmbătrînirii demografice ● Intre pitoreasca localitate Rășinari și cabana Curmătura există tăblițe prin care sibienii se adresează turiștilor limpede și curat precum apa de munte: „Vă mulțumim că nu ați poluat apa”.

Olari din Nord

În Nord e un cîntec tăios și sălbatec,
din Bistrița cerbil sorb încă
jăratec;
Din lutul de-acasă olarii frămîntă
trecutele vremuri și oalele cîntă
Cu linia neagră stoarsă din noapte
prin palmele albe ca grînele
coapte...
Beția roșii olarului sfarmă
un braț ruginit cu vreme pe armă
Istoria-i scrisă în ea ca-ntr-o carte
cu moarte de sînge, cu sînge
și moarte.
Din lutul de-acasă olarii frămîntă
trecutele vremuri și vremile cîntă
Cu linia neagră smulsă din noapte
prin palmele albe ca grînele
coapte...
ILIE ADELI ■

Țăranul, calul și albinele

Țăranul român, „subsemnatu Mihalache Stancu”, din Studinița Oltului, scrie o declarație unei instanțe abstracte, de la care așteaptă dreptatea. Țăranul român Mihalache Stancu „fiind salariat la I.A.S. Studina din 1963 pînă în 1977, pe funcție de mecanic agricol”. Și ca să fie mai în clar instanța, sărmanul Mihalache Stancu explică într-o paranteză care, după cum e desenată pe hirtie, pare să-l fi costat multă trudă că e „tractorist”.

Toate ar fi fost cum ar fi fost, dar omul a primit sarcina să „transporteze” muncitorii la cîmp, fapt pe care, după cum zice, l-a executat.

Dar, în jurul orei 10, muncitorii au cerut apă. Era 27 iunie și soarele trebuia să se fi înălțat pînă la unghiul primei fierbinței.

Și țăranul român Mihalache Stancu a luat, trimis de șeful său, șareta cu calul, a adus apa, muncitorii au băut. Și, de aici, începe nenorocirea. Calul — că au văzut și oamenii — a răsturnat doi stupi de albine și, dintr-o dată nu s-a mai putut descurca printre albine și stupi, mai cu seamă că avea și șareta după el.

Și țăranul român Mihalache Stancu a văzut albinele „agitîndu-se” pe cal și, în condițiile date, Mihalache Stancu a făcut ce ar fi făcut orice erou: a sărit cu un cuțit să taie hamul calului, ca să-l salveze pe nenorocitul animal, ca să nu-l înțepe și să-l omoare albinele agitate și, poate, și pentru că nimeni (nici chiar conștiința sa) să nu-i poată imputa lui, Mihalache Stancu, prăpădirea calului.

Trebuie să fi fost o imagine de coșmar absolut aceea în care un om, în luptă cu albinele trudea să scoată calul din ham și din moarte. În zadar! Calul a fost ucis de albine, calul a fost executat de purtătoarele mierii cărora le deranjase casele, stupii. El era mare, el, calul, dar ele, ele, albinele, erau multe.

Iar țăranul român Mihalache Stancu a trebuit să fie transportat la spital de urgență, căci brațul stîng și ochiul drept îi erau deja străine, datorită năvălei albinelor.

A urmat pensionarea. Dar ea nu s-a făcut „pe caz de accident de muncă”. S-a făcut „pe boală obișnuită”, parcă spre a-i resuscita lui Mihalache Stancu mîndria de a spune „eu nefiind bolnav niciodată”.

Dar iată (transcrisă de noi cu exactitate) scrisoarea lui Mihalache Stancu trimisă unei instanțe de la care el așteaptă totul:

Declarație

„Subsemnatu Mihalache Stancu din com. Studina sat Studinița jud. Olt fiind salariat la I.A.S. Studina din anul 1963 pînă în anul 1977 pe funcție de mecanic agricol (tractorist).

(Continuare în pagina 2)

ADRIAN PAUNESCU ■

DIN CUPRINS:

- Am fost risipitor cu energia singurei mele vieți (pag. 4)
- Ssst! Liniște, paznicul doarme! (pag. 9)
- Contribuții românești de seamă în antropologie (pag. 11)
- Acasă la Eftimie Murgu (pag. 12-13)
- Actori fără rol (pag. 17)
- La ce lucrează Fănuș Neagu (pag. 19)

PITEȘTI: Omul, anul și pomul și o mare citadelă industrială

Cine vrea, mai poate să prindă o jumătate din strada Teuleanu și strada Tirgu din Vale, ultimele imagini ale fostului tirg pitit printre dealuri, pe malul drept al Argeșului.

Am sub pleoape imaginea proaspătă a unei cascade de flori ce se revarsă pe treptele de marmură ale Casei de cultură a sindicatelor din Pitești.

Privesc mozaicul încă proaspăt de pe zidul fabricii de piine din zona industrială Nord, lucrare monumentală de mari proporții și după cum se spune, de o deosebită calitate artistică.

O ceață de praf trece peste expoziția de flori, cunoscutul praf de șantier citadin, cu miros de pământ răscolit, de caldarim vechi, de ziduri bătrâne, de lapte proaspăt de var, de scîndură nouă, de aparate de sudură, de motoare și utilaje folosite în construcții, de beton, vopsea și chit pentru ferestre. Peste mozaicul de pe care nu s-au ridicat încă schelele, trece, diafan, mirosul de piine coaptă.

Simpozionul național al floriculturii a avut loc în acest an la Pitești ca un semn de recunoaștere că acest municipiu este și un oraș al florilor.

Citadelă a autoturismului românesc și a petrochimiei, întreaga noastră producție de autoturisme de oraș se realizează aici. Aproape o treime din țeteiul nostru destinat prelucrării trece prin retortele acestei tinere și moderne industrii. Citadelă a podurilor metalice de cale ferată, toate podurile metalice din ultimele două decenii de pe căile ferate române fiind construite aici. Oraș al motoarelor electrice, stofelor, pinzeturilor, garniturilor de mobilă, articolelor tehnice din cauciuc, al unei game largi de bunuri de larg consum. În numai 15 ani municipiul de pe Argeș a ajuns unul dintre marile centre industriale ale țării. O treaptă de la care se pornește. O producție mai mare cu 13 miliarde de lei în 1978 față de anul 1975. În 1980 valoarea producției globale industriale va fi de două ori mai mare decât cea din 1975. Spor ce se va realiza atât prin punerea în funcțiune a unor noi capacități, cit și prin creșterea productivității muncii, element ce va contribui cu două treimi la rezultatul material al acestui salt cantitativ și calitativ.

Pe primarul orașului îl întilnesc în șantier, în acel loc unde se întilneau până nu demult strada Craiovei cu strada Teuleanu. Cu o cască de con-

structor, cu sprincenele și genele albe de praf. Ars de soare ca un țaran pe ogor. Este timpul să mă apropiu. O discuție despre motorul „care nu bate bine” al unui excavator. De la mecanic de utilaje la mecanic de utilaje.

Piteștiul este un oraș de oameni harnici și buni gospodari. De trei ori locul I pe țară. Ultima distincție pentru anul 1977. Față de care de pe acum s-a luat un important avans, dacă ne gândim că pe primele 7 luni s-a realizat o producție globală în valoare de peste 100 milioane de lei peste plan, că prevederile veniturilor proprii au fost depășite la 30 iunie cu 2 265 040 lei, ceea ce face posibilă finanțarea altor acțiuni suplimentare. Valoarea muncii patriotice în ultimul an încheiat, peste 3 400 lei pentru fiecare locuitor.

— Care este argumentul dumneavoastră cel mai imbatibil ca să puteți realiza o asemenea concentrare de forțe?

— Asta este, le spun, casa noastră, cum ne-o concepem, ne-o facem, ne-o amenajăm și ne-o întretinem, așa o avem și ne bucurăm sau nu ne bucurăm de ea, așa o lășăm după noi.

— Rezultate?

— Multe... Unele care se măsoară în metri cubi și în lei. Altele pentru care nu s-au inventat unități de măsură.

Avem la îndemână o listă lungă de realizări numărate și măsurate: amenajarea piriurilor Bascov, Valea Rea, Găvana Mică și Găvana Mare; patru fântini pe strada Balotești, trei fântini pe strada Nucului; muncă patriotică în valoare de 2 643 550 de lei la căminul de nefamiliști de pe strada Linăriei, de 2 506 400 lei la Grupul școlar de petrochimie, de 4 000 000 la construcția bazinului de apă de pe strada Stadionului... 100 de brigăzi ale viitorilor locatari pe șantierele construcțiilor de locuințe... 30 de străzi reparate... 34 de terenuri de joacă pentru copii... și atâtea altele, la boabe mărunte, la metri, la lei... Și, dincolo de toate acestea, ceea ce nu se poate măsura nici cu ziua, nici cu anul, nici cu pasul, nici cu cotul, nici cu banul: dragostea și simțul de răspundere față de acest oraș, sentimentul angajării și implicării în concepția și execuția obiectivelor, creșterea rolului de producători dar și de proprietari și beneficiari a ceea ce se construiește aici.

Dacă cineva vrea să cunoască vechiul tirg tupilat între coline, nu are de mers cine știe ce în trecut. De-abia s-au scurs vreo 15 ani de când, pe Strada

Mare, treceau printre picioarele călătorilor șoareci cu pui în gură, la vremea când a început demolarea masivă a vechiului centru de dughene. Regretul principal al edililor este că nu au avut ce să păstreze. La stradă prăvălia, în curte lungul șir al camerelor de închiriat, cu intrare directă, cu ziduri subțiri și pline de igrasie, cu sobă de tablă, lipsite de apă și canalizare.

Cine și-ar fi putut imagina un centru civic cu o arhitectură atât de modernă și de personală ca cel de azi? Cine și-ar fi putut închipui cartierele Războieni, Craiovei, Trivale, Negru Vodă, Găvana I, Găvana II, Banatului și petrochiștiștilor, aproape fiecare cit orașul de acum un sfert de veac, fiecare cu blocuri noi, cu străzi moderne, cu spații verzi și cu toate dotările necesare, pe văile și pe dealurile pe unde creșteau mărașii și pășteau caprele?

Am citit undeva despre motivul de mândrie al unei mari metropole europene în perimetrul căreia exista cite un arbore la patru locuitori. La Pitești, numai în anul trecut s-au plantat 120 000 de conifere, arbori și arbuști. Un copac pentru un locuitor într-un singur an. Omul, anul și pomul. Plus 85 000 de trandafiri, 65 km de gard viu, 76 ha de gazon în același an. În acest oraș inconjurat de păduri, livezi și podgorii.

Orașul nou Pitești, aflat încă în construcție, cu o personalitate de pe acum bine conturată, nu a luat din cel care a fost decât oamenii, pe care i-a adus, firește, în altă condiție economică socială și urbană, nu a luat decât câteva elemente din frumoasa arhitectură veche și câteva toponime.

Cine vrea să mai prindă o imagine a tirgului de altădată mai are un prilej, de câteva zile, de câteva săptămâni. O jumătate din strada Teuleanu și toată strada Tirgu din Vale, străzi de foști prăvăliași, mai sînt încă în picioare.

Dar pe planșele proiectanților au crescut și aici ansamblurile arhitectonice ale orașului de mine.

Cu o jumătate de oră înainte dispăruse sub moloz crama din gura tirgului, cocătorii de piine stăteau de vorbă în pauza de prinz cu cei cinci artiști plastici ai mozaicului de pe zidul fabricii lor, s-a băgat apă în bazinele noi de înot din complexul Strand și a fîșnit apă în noile fântini arteziene de pe strada București și trec oameni cu vase spre izvorul cu apă de subteran de pe strada Crinului, care este și o adevărată operă de artă, și răsare iarba pe taluzul vechii artere de obor săptămînal și reporterul încheie o discuție alergată prin tot orașul după primarul urbei.

Astfel arăta municipiul de pe malul drept al Argeșului, la mijloc de august. Pun aici data pentru ca pînă la apariția acestor rînduri nu știu cite camioane mai sînt încărcate cu moloz, cite fundații se mai toarnă, cită iarbă mai încolțește, cite flori mai dau în floare.

MARIN IONIȚĂ

Țăranul, calul și albinele

(Urmare din pag. 1)

În ziua de 27 iunie 1977 fiind reparatizat să transportez muncitorii în cîmp cu remorca cu tractoru fapt ce l-am executat. Ajungînd la locul de muncă șefu de fermă mia incredințat dea urmării împreună lucrarea efectuată de muncitori în juru orei 10 muncitorii au cerut apă. Șefu de fermă ma trimes să iau apă la capātu tarlali se afla șareta cu calu și tot odată de-a lungu tarlali se afla o stupină de vro 100 de stupi, după ce-au băut muncitorii apă șareta cu calu am duso departe de stupi 200—300 m. După 20—25 minute oamenii care au ieșit mai întii la marginea porumbului au văzut calu în stupină răstornînd 2 stupi sprîjinindu-se șareta în stupi. Albinele s-au agitat pe cal iar eu avînd un cuțit în mină am alergat să tai hamu calului pentru al salva, albinele s-au agitat și pe mine a mai venit încă un băiat în ajutor Mărin Floarea care a primit și el înțepături mai puține, după ce m-au înțepat albinele am fost transportat cu mașina la dispensaru Studina de unde am fost transportat de urgență cu salvarea la Spitalul unificat Caracal, fapt ce mi-a dăunat vătămarea corporală, brațu sting și ochiu drept. După 90 de zile spitalizare am fost propus la pensie intrucit conducerea I.A.S. Studina nu mi-a întocmit dosaru corespunzător, schimbîndu-mi funcția de mecanic agricol la pompagiu funcție pe care nu o recunosc și n-am lucrat-o niciodată. Intocmirea dosarelor nu s-a făcut conform certificatelor medicale pe accident de muncă sau în legătură cu munca mi s-a întocmit dosaru pe boală obișnuită ne fiind bolnav niciodată.

Mihalache Stancu.

Mihalache Stancu, tractorist, a devenit deci pompagiu, „funcție pe care n-o recunosc”.

Cu capul și corpul încă vuind de acele teribile mici răstigniri ale albinelor, Mihalache Stancu cere, pe bună dreptate, să-și aducă și cei în drept aminte de felul în care a trebuit să iasă la pensie.

Tristă e scrisoarea dumneavoastră, țaran român Mihalache Stancu! Subiect de nuvelă, nu alta! „Declarație” îi zice omul, scrisorii sale, care se încheie stingaci, fără să ceară nimic, doar semnînd. Ce să ceară? Ce știe el să ceară?

Nădăjdum că situația aceasta va încăpea pe mina unor albine lucrătoare, nu pe a unor trîntori.

Luptînd să taie hamul calului, invadat de albine, țaranul astăzi pensionar Mihalache Stancu așteaptă să-și taie cineva hamul în care a fost pus.

Dreptate pentru Mihalache Stancu, omul care de dragul de a salva un cal și de dragul ideii de eroism, s-a lăsat cotropit și scos din muncă de albine.

Se cheamă Vințu de Jos, dar prin tot ce a realizat stă sus, în fruntea comunelor celor mai harnice

Dintr-o știre apărută în presa zilelor trecute, am aflat că în urma rezultatelor întrecerii socialiste pe anul 1977, între consiliile populare municipale, orășenești și comunale, întrecere desfășurată sub conducerea organizațiilor locale de partid și de stat privind îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, social-cultural, buna gospodărire și înfrumusețare a localităților, una dintre comunele care s-a clasat pe locul I primind prin Decret prezidențial „Ordinul Muncii clasa I”, a fost și comuna Vințu de Jos din județul Alba.

A doua zi, la una din primele ore ale dimineții, ne aflăm în comuna Vințu de Jos. Drumul pînă în centrul comunei șerpuește prin lanuri de porumb dat proaspăt în spic, apoi pe lîngă case noi, așezate în grădini pline cu flori multicolore.

La sediul consiliului popular îl găsim pe Ioan Sasu, primarul comunei, secretarul comitetului de partid, pe Ion Pielisan, vicepreședinte al comunei, pe Mihai Iovan, secretar cu probleme de propagandă și pe Gheorghe Cornescu, profesor la școala generală din comună, directorul căminului cultural. Pe masa de lucru zeci de planșe, dosare și machete, transpunînd în miniatură comuna Vințu de Jos, ne-dezvăluie dezvoltarea în viitor a așezării.

— Bună dimineața! Ce-i nou pe aici?
— Ce-i nou? răspunde primarul — păi, mai nou ca știrea de ieri nu avem... Am obținut „Ordinul Muncii clasa I”, pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, social-cultural, pentru buna organizare și înfrumusețarea localității.

— Ce înseamnă acest lucru?
— Pentru noi, foarte mult. Înseamnă recunoașterea muncii și efortului nostru de ani de zile.

Dacă vreți, notați că această comună, Vințu de Jos, este formată din 18 sate avînd o suprafață de 80 de kilometri pă-

trați. Este atestată documentar din 1219, iar în prezent cei 5 700 de locuitori ai comunei — români, maghiari, sași — își desfășoară activitatea în C.A.P., în atelierile de prestări de servicii din comună. Mulți tineri muncesc sau își termină studiile în Alba Iulia, Cugir sau Orăștie.

— Ce a însemnat anul 1977 pentru comună?

— Aș începe cu agricultura. Anul trecut am primit „Ordinul Muncii clasa I” pe județ realizînd o recoltă de 5 200 kg de grâu la hectar. De asemenea am ocupat locuri fruntașe și în cultura porumbului, a sfeclii-de-zahăr și a cartofului. „Avem și un puternic sector zootehnic, care la ora actuală și-a depășit planul cu 144%. Pe lîngă toate acestea activează și un puternic sector de prestări. Se confecționează tuburi pentru canalizare, borduri pentru șosele, țigla și articole de mase plastice.

Prin munca voluntară, prin antrenarea tuturor cetățenilor am reușit să alimentăm cu apă potabilă o parte din comună. Astfel, pe lîngă gară existau 7—8 izvoare. Am reușit să le captăm, construind un bazin de mare capacitate, filtre, decantoare, iar acum o parte din comună are apă la robinet. Am redat agriculturii zeci de hectare de pămînt fertil, pe care băltea apa. Anul acesta vom extinde rețeaua de apă potabilă și ne gândim deja la proiectarea și construirea instalațiilor de termoficare. Acest lucru îl discutăm acum.

Seara, tîrziu, am plecat din comuna Vințu de Jos regretînd că ziua are numai 24 de ore, că nu am putut să consemnez toate realizările pe care oamenii muncii de aici, din această comună, situată la 12 kilometri de Alba Iulia, o fac să arate ca un nou cartier al orașului, cartier despărțit de acesta doar de cîțiva kilometri de șosea și lanuri de porumb.

BOGDAN MARIAN

Traian Brădean — Minerii din Hunedoara

Pentru soluționarea constructivă a marilor probleme ce confruntă omenirea

Consecvența amplului dialog internațional al României socialiste și-a găsit concretizarea și în această săptămână prin activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu, prin convorbirile purtate cu reprezentanții unor conducători de partide, cu oameni de stat și ziaristi străini.

În cadrul întâlnirii cu delegația Consiliului Revoluției din Portugalia, condusă de generalul Jose Lemos Ferreira, membru al consiliului, șeful Statului Major al forțelor aeriene — prilej cu care tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmănat un mesaj de prietenie din partea lui Antonio Ramalho Eanes, președintele Republicii Portugheze — a fost exprimată de ambele părți satisfacția față de evoluția pozitivă a raporturilor dintre România și Portugalia, evidențindu-se importanța co-virșitoare a dialogului româno-portughez la cel mai înalt nivel realizat cu ocazia vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Portugalia. A fost reafirmată dorința de a se acționa pentru continuarea extinderii a legăturilor de prietenie dintre cele două țări, pentru amplificarea conlucrării dintre ele în domeniile economic, tehnico-științific și cultural, aceasta fiind în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii, securității și înțelegerii în Europa și în întreaga lume.

Desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie, întrevederea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu tovarășul Haralambos Drakopoulos, secretar al C.C. al Partidului Comunist din Grecia (interior) a oferit prilejul unei informări reciproce privind activitatea celor două partide și, de asemenea, al unui schimb de vederi asupra unor probleme actuale ale vieții internaționale. În acest cadru s-a exprimat satisfacția pentru bunele relații dintre cele două partide, bazate pe principiile egalității, autonomiei, a dreptului fiecărui partid de a-și elabora independent propria politică, fără nici un amestec din afară. Convorbirea a pus în evidență profunde schimbări care au loc în lumea contemporană, schimbări ce fac necesară intensificarea acțiunilor tuturor forțelor revoluționare, progresiste și democratice în lupta pentru statornicirea unor noi relații interstatale, pentru edificarea unei noi ordini economice și politice mondiale. Cele două partide și-au reafirmat hotărârea de a milita mai activ pentru dezvoltarea unor raporturi strânse de prietenie și bună vecinătate în Balcani, în conformitate cu interesele popoarelor din această zonă, cu cauza păcii și cooperării în Europa și în lume.

În ultima zi a lunii august, președintele Nicolae Ceaușescu a primit pe Alfred Bussey, președintele Consiliului Național, și Robert Reimann, președintele Consiliului Statelor ale Adunării Federale a Confederației Elvețiene, aflați în vizită în țara noastră la invitația Marii Adunări Naționale. Dialogul desfășurat cu acest prilej a evidențiat satisfacția pentru evoluția ascendentă a relațiilor dintre România și Elveția pe multiple planuri — politic, economic, tehnico-științific și cultural — relevând, în context, dorința comună de a dezvolta și mai intens această colaborare, în interesul ambelor țări și popoare, un rol important în această privință revenind contactelor și schimburilor de păreri între parlamentele celor două țări.

Abordarea unor aspecte ale situației internaționale a reliefat un imperativ deosebit de actual al vieții mondiale: guvernele, parlamentele trebuie să-și intensifice eforturile pentru rezolvarea marilor probleme care confruntă astăzi omenirea. În legătură cu acest imperativ a fost apreciată însemnătatea statornicirii pe continentul european a unui sistem real de securitate și cooperare prin transpunerea în viață a prevederilor Actului final al Conferinței de la Helsinki, exprimându-se speranța că reuniuni a de la Madrid din 1980 — temeinic pregătite — va impulsiona activitatea de înfăptuire a securității europene. În timpul convorbirii a fost subliniat, de asemenea, necesitatea instaurării unor relații de egalitate și echitate între state, a făuririi unei noi ordini economice mondiale care să asigure progresul și bunăstarea fiecărui națiunii, manifestându-se în acest sens convingerea că România și Elveția, parlamentele celor două țări vor conlucra tot mai strâns pe plan extern pentru a contribui la înfăptuirea aspirațiilor de libertate, pace și progres ale popoarelor.

Importanța întăririi solidarității dintre toate forțele democratice și progresiste, antiimperialiste și anticolonialiste în lupta pentru triumful ideilor păcii, libertății și independenței și înțelegerii între popoare, ale democrației și progresului social a fost relevată și cu prilejul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a lui Joaquim Jose Catanho de Meneses și Alfredo de Carvalho, secretari naționali ai Parti-

dului Socialist Portughez. În timpul întrevederii a avut loc de asemenea o discuție în legătură cu activitatea și preocupările actuale ale celor două partide și țări, relevându-se în acest sens evoluția pozitivă a relațiilor de colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Portughez, dintre România și Portugalia. Dialogul a dat expresie dorinței de a intensifica aceste raporturi, de a fi extinsă colaborarea dintre cele două partide și conlucrarea dintre cele două țări, în folosul ambelor popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale.

Schimbul de păreri cu privire la situația politică internațională a scos în evidență profunde schimbări ce au loc în lume ca urmare a afirmării tot mai puternice a voinței popoarelor de a trăi libere, suverane și independente, de a-și organiza viața conform propriilor lor aspirații, fără nici un amestec din afară. A fost subliniat faptul că întărirea păcii și securității în lume impune acțiuni hotărâte pentru instaurarea în viața internațională a unor relații interstatale noi, care să ducă la soluționarea problemelor grave ale lumii contemporane: securitatea și cooperarea între popoare, măsuri ferme de dezarmare și în primul rând de dezarmare nucleară, o nouă ordine economică și politică mondială, lichidarea inechităților și a subdezvoltării, pentru progresul și bunăstarea tuturor popoarelor.

Probleme ale relațiilor reciproce și aspecte legate de evoluția situației internaționale au figurat și pe agenda altor două primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este vorba de delegația Apelului Creștin Democrat din Olanda, condusă de președintele Pajim Steenkamp, și de Lars Korvald, președintele Partidului Creștin Popular din Norvegia.

Salutând vizita întreprinsă în România de delegația Apelului Creștin Democrat din Olanda, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat importanța contactelor și schimburilor de păreri între organizațiile politice dintre cele două țări, considerând că acestea sînt de natură să contribuie la extinderea și adîncirea conlucrării româno-olandeze, la mai buna cunoaștere și apropiere dintre popoarele noastre, la promovarea idealurilor de pace, înțelegere și cooperare între națiuni. În cursul întrevederii a fost evidențiată evoluția ascendentă a colaborării dintre România și Olanda și a fost manifestată dorința comună de a se dezvolta această colaborare pe plan economic, tehnico-științific și cultural. Față de evoluția vieții internaționale a fost subliniată și în acest cadru importanța instaurării în viața internațională a unor relații interstatale noi, bazate pe egalitate și echitate, pe respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî propriul destin în conformitate cu aspirațiile sale, care să asigure dezvoltarea nestingherită a tuturor națiunilor pe calea progresului economic și social.

Dorința de a diversifica și aprofunda raporturile de colaborare dintre Frontul Unității Socialiste și Partidul Creștin Popular din Norvegia a fost manifestată de ambele părți în timpul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a președintelui P.C.N.P., în sprijinul dezvoltării cooperării dintre România și Norvegia, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii și înțelegerii între națiuni. Actualitatea unor imperative vitale ale epocii noastre — necesitatea participării tuturor statelor la soluționarea, în interesul popoarelor, a problemelor majore care confruntă omenirea, importanța intensificării eforturilor tuturor statelor pentru realizarea unei securități trainice pe continentul european, a rezolvării pe cale pașnică a stărilor de conflict, a excluderii folosirii forței și amenințării cu forța — au fost evidențiate pregnant și cu acest prilej.

În același interval de referință — 30 august—5 septembrie — răspunzînd interesului susținut al presei străine din România, pentru personalitatea președintelui ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat ziaristului iranian Fairborz Atapour un interviu pentru Societatea națională iraniană de radio și televiziune (N.I.R.T.) și grupul de presă „Ettela'at”, un interviu pentru ziarul „Le Figaro”, cu prilejul primirii publicistului francez Michel P. Hamel, și un interviu delegației ziaristilor mexicani, condusă de Victor Manuel Garcia Salis, președintele Clubului de presă „Primera plana”, care face o vizită de documentare și schimb de experiență în țara noastră la invitația Consiliului ziaristilor.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit, de asemenea, pe Saleh Ali Al-Ashwal, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Arabe Yemen în țara noastră.

DOINA FRUNTELĂ

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în județele Vrancea și Brăila

La ora la care revista noastră ia drumul tiparului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au plecat într-o vizită de lucru în județele Vrancea și Brăila. Secretarul general al partidului este însoțit de tovarășii Iosif Banc, Constantin Dăscălescu, Ilie Verdeț și Virgil Trofin.

La decolarea elicopterului prezidențial din fața sediului Comitetului Central al partidului au fost prezenți tovarășii: Emil Bobu, Cornel Burtică, Virgil Cazacu, Gheorghe Cioară, Ion Dincă, Emil Drăgănescu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pășan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Ion Coman, Ion Ursu, Vasile Mușat.

Sosirea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu pe legendarele meleaguri vranceane a fost marcată de bucuria a mii de cetățeni ai

acestor locuri care au venit pe aeroportul Odobești, unde a aterizat elicopterul prezidențial, pentru a-l saluta pe secretarul general al partidului, pentru a da vibrantă expresie sentimentelor calde cu care vranceenii, alături de întregul popor, îl înconjoară pe cel mai ales fiu al țării.

Vizita de lucru în județul Vrancea a început sub semnul atmosferei entuziaste, calde ce caracterizează frecventul dialog de lucru al președintelui țării cu oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei. Noua vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în județul Vrancea este acum, cînd redactăm aceste rânduri, în plină desfășurare. În numărul viitor al revistei noastre vom publica ample relații din desfășurarea acestei vizite.

ȘEDINȚA COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, vineri, 1 septembrie, s-au desfășurat lucrările ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Înscrind la ordinea de zi dezbaterile și aprobarea raportului privind terminarea executării și eficiența investițiilor realizate la Sistemul hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier”, Comitetul Politic Executiv a apreciat că prin producția medie realizată, importanțele disponibilități pentru perioadele consumului de vîrf, prețul de cost redus al energiei produse, termenul scurt de recuperare a investițiilor, acest mare sistem hidroenergetic se situează printre cele mai eficiente în țara noastră fiind, totodată, unul dintre cele mai avansate pe plan mondial. Realizarea marilor obiectivi constituie încă o expresie a consecvenței politicii partidului de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor țării și, în același timp, un exemplu de colaborare economică între două țări socialiste vecine și prietene, România și Iugoslavia. În cadrul ședinței a fost reliefată importanța pe care o reprezintă Sistemul hidroenergetic „Porțile de Fier II”, aflat în construcție, pentru utilizarea optimă a potențialului hidroenergetic în sectorul comun al Dunării, pentru dezvoltarea economică a zonelor adiacente.

Pe linia conservării valorilor aparținînd patrimoniului cultural național, care constituie o prețioasă avuție materială și spirituală a națiunii noastre socialiste, Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat un raport privind desfășurarea acțiunii de identificare și inventariere a bunurilor de valoare deosebită.

În deplin consens cu tezele și liniile directoare privind relațiile internaționale, cuprinse în hotărârile Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului, în expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu, în alte documente de partid și de stat, au fost aprobate directivele privind participarea României la lucrările celei de-a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., care începe în septembrie a.c., precum și propunerile ce vor fi făcute de țara noastră cu acest prilej. Delegația română va prezenta poziția țării noastre pentru găsirea unor soluții juste și echitabile problemelor ce confruntă omenirea, militînd în continuare pentru creșterea rolului și contribuției O.N.U. la întreaga viață internațională.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare cu privire la vizita oficială de prietenie pe care a efectuat-o în țara noastră, între 16-21 august, tovarășul Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliu-

lui de Stat al Republicii Populare Chineze. Relevînd importanța deosebită a acestei vizite — prima vizită la nivelul cel mai înalt al conducerii partidului și statului chinez în România — succesul ei deplin, Comitetul Politic Executiv a aprobat întru totul și a dat o înaltă apreciere activității tovarășului Nicolae Ceaușescu, desfășurată în conformitate cu linia politică generală a partidului și statului nostru, cu orientările Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R., cu interesele fundamentale ale cauzei socialismului, progresului social, păcii și colaborării între popoare.

Expresie a politicii consecvente a României de dezvoltare a prieteniei, colaborării și solidarității cu toate țările socialiste, de depășire a divergențelor dintre ele, de normalizare a raporturilor și întărire a unității și solidarității lor, vizita s-a desfășurat sub semnul dorinței comune de a conferi dimensiuni tot mai cuprinzătoare bunelor relații româno-chineze, întemeiate pe încredere, stimă și respect mutual, pe egalitate și înțelegere reciprocă. Rezultatele vizitei își găsesc echivalente concrete în convențiile și protocoalele încheiate, în acordul cu privire la constituirea Comisiei guvernamentale româno-chineze de colaborare economică și tehnică. Sînt toate acestea temeiuri pentru intensificarea și diversificarea cooperării economice, în producție și pe terțe piețe, pentru colaborare în ramurile de vîrf ale științei și tehnologiei, pentru conlucrarea în domeniul învățămîntului, artei și culturii. A fost apreciată, de asemenea, perspectiva extinderii contactelor pe linie de stat, a organizațiilor de masă și obștești.

Subliniînd rolul determinant care revine Partidului Comunist Român și Partidului Comunist Chinez — forțele politice conducătoare ale celor două națiuni — în extinderea și întărirea colaborării dintre popoarele și țările noastre, Comitetul Politic Executiv a apreciat în mod deosebit importanța schimbului de opinii dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen cu privire la evoluția situației internaționale, la problemele complexe care confruntă omenirea. În acest sens, Comitetul Politic Executiv și-a exprimat deplina satisfacție față de acordul celor două partide și țări de a conlucra tot mai activ în slujba cauzei păcii și progresului social.

Aprobind în unanimitate înțelegerile la care s-a ajuns cu prilejul vizitei, al noii întâlniri dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri corespunzătoare pentru aplicarea lor în viață, pentru dezvoltarea multilaterală a colaborării dintre partide, popoarele și țările noastre.

„AM FOST RISIPITOR CU ENERGIA SINGUREI MELE VIETI...”

În micile orase de provincie, așa cum este și așezarea mea natală, Ocna Mureș, din județul Alba, legendele în jurul unor oameni deosebiți se nasc repede și rămân pe totdeauna. Eram, în această vară capricioasă, acasă, și am cunoscut pe câțiva dintre acești oameni deosebiți ai orașului meu. Legăturile mele cu așezarea copilăriei fiind fragile și mereu întrerupte de distanțe și timp, cu atât mai puternică a fost impresia mea când, ca dintr-un adânc necunoscut, pe un teren pe care-l considerasem, din necunoaștere, inapt pentru a impune niste figuri deosebite, au tîsnit aceste personalități umane ce însuflețesc orașul de odinioară cu elanul și efervescența lor creatoare de azi.

La 11 ani, Siminic Răcean a intrat ucenic la Salina Ocna Mureș, unde a și rămas timp de 16 ani. Tot acolo a urmat el școala de maistri, pe care a absolvit-o cu zece. Tot la Salina a devenit el colaborator la o invenție pentru obținerea sării pe cale de evaporare.

— Dar dacă începutul și intrarea mea în secretele meseriei au avut loc la Salina, maturizarea și consacrarea mea au venit după 1964, când am intrat la Combinatul de produse sodice, îmi spune, azi, omul puternic, de-o energie statură, în ale cărui priviri mai desprind doar din când în când licărul jucăuș al copilului știut de mine în anii școlii.

Întîrind în marea uzină chimică a orașului meu de pe Mureș, veterana chimiei și soției românești, cum o denumeste și azi inginerul și cercetătorul Aurel Lazăr, promovat fiind maestrul principal, șeful secției energetice, răspunzînd de 63 de oameni, Siminic Răcean a căutat, în primul rînd, metode și tehnologii avansate. Prima a constat în schimbarea instalațiilor vechi și improprii ale uzinei. Secția de sodă calcinată a fost proiectată și executată din nou, în întregime, de către el și colectivul său, înlocuind 4300 m cablu în numai zece zile. Dacă înainte vreme pentru punerea în funcțiune a calcinato-

rului era nevoie de 30 minute, acum ea necesită doar 5 minute.

Fire de veritabil cercetător, neostenit în a prospecta noi metode tehnice, Siminic Răcean a descoperit o tehnologie nouă (se pare că unică în țară), un panou de verificări a motoarelor electrice sub sarcină, prin care se elimină rebuturile la motoarele rebobinate. Tot de numele său se leagă re proiectarea secției de evacuare a apelor reziduale, a secției de oxizi de magneziu și a celeia de bicarbonat de sodiu. Și, toate acestea, vezi bine, se pot înscrice între cele 26 de inovații ale acestui căutător, de-a lungul celor 34 de ani de muncă, din care 18 închinăți acestui mare combinat.

— Poate că, îmi spune vechiul prieten din copilărie, cel mai bine mi-a pus în evidență capacitatea aceasta de a mă dedica meseriei, ce m-a captat încă din tinerețe, rezolvarea unor probleme tehnice la montarea fabricii de sodă, licență românească, la Shiraz, în Iran, unde am fost trimis în 1973. În trei săptămîni am reușit să remediez erorile, executînd, acolo pe șantier, un lucru rar întîlnit, zic eu, rebobinarea unui transformator de foarte mare putere. Era un inginer de-al lor ce stătea cu mine acolo. După ce am terminat, au fost chemați ministrul român și șeful proiectului, eu am fost scos în fața oamenilor și mi s-a spus: „Cu astfel de români, o țară ca a dumneavoastră se poate mîndri!”

Nu mă mai surprinde, ascultîndu-i mărturisirile năvalnice, duse de un flux interior deosebit, să află de la el că, în Egipt, fiind singurul specialist, timp de un an și jumătate, tot el, Siminic Răcean, a executat întreaga instalație electrică pentru o fabrică de sodă livrată și instalată acolo de români.

— Știi, îmi destăinuiește el surzînd, se pare că, uimit de tehnicitatea înaltă ce le-am arătat-o noi, i-am făcut pe unii specialiști străini să ne respecte din plin. Ba cîțiva m-au invitat la ei, pentru mari sume de bani, dar eu le-am spus-o franc

în față: „Știi, eu nu las orașul și țara mea pentru oricîți dolari mi-ai pune în față!” Și, acum, te întreb eu pe tine, că ne cunoaștem de copii, cum aș fi putut să mă gîndesc să las eu orașul meu? Aici mi-au trăit părinții. Aici l-am îngropat pe tata. Aici am copilărit. Aici mi-am înghebat o familie. Aici mi-s prietenii. Aici mi-am crescut copiii. Iată, copilul cel mare, Siminic, a absolvit acum, în vară, facultatea. Putea să rămînă, cu media lui de zece, la Cluj-Napoca. Dar a venit tot aici, la „Soda”, cot la cot cu mine, să-l învăț tainele meseriei mele de-o viață. Copiii mei, de mici, și Siminic și Dănuț, au trăit în ambianța pasiunii mele, între aparatură și instalații și întotdeauna și-au dat seama că serviciul meu nu se încheie niciodată cînd sună sirena fabricii. Intotdeauna mai este ceva de învățat. Nu poți să rămîi de cărută. Trebuie să studiezi mereu cite ceva. Să te înconjurî mereu de cărți, așa cum am făcut-o și eu, adică să fii tot timpul în ardere continuă...

Știam, nu numai din mărturisirile lui, ci și din ale altora, tovarăși lîngă care el și-a clădit propria sa viață, că tot timpul, încă de ucenic, și pînă azi, la rangul de maestrul principal, el, Siminic Răcean, a încercat, ca un comunist adevărat, ca un om bine și definitiv înfipt în solul acestui timp istoric românesc, să dea vietii sale, ca și celor din jurul său, un fel nobil și o nouă și fertilă dimensiune.

— Mi-a plăcut întotdeauna să fiu exigent, îmi mărturisește el firesc și fără emfază, pentru a cere și celor din jurul meu exigență. Am fost drept, cit am putut, pentru a instaura lîngă mine legile dreptății. Am fost risipitor cu energia singurei mele vieți, pentru a cere celor lîngă care muncesc, oameni buni ca Ambrozie Păstîna, Vasile Bucur, Ioan Frîncu, Aurel Dărămuș, Mihaj Pop, Ovidiu Popa și alții, aceeași dăruire... Sigur, uneori, pentru o intransigență neclintită, unii pot să te și urască, spunînd că ești exagerat. Sau să-ți ceară să fii mai blînd și mai

îngăduitor. Blînd cu cine? Cu cei care fură timpul sau cu cei care deprind arta tînguseli, pentru a se pune bine cu nu știu cine și a nu mai munci? De ce să fii îngăduitor? Doar nu vreau să pun pe nimeni să lucreze în grădina mea proprie, ci în grădina mare a țării și acolo sintem datorii toți să fim egali în jertfira pentru ea... Eu atîta știu: că as vrea să instalez, acolo unde sint pus să-mi duc lucrul și traiul, o atmosferă de principialitate și responsabilitate muncitorească și să fiu, pentru cei mai tineri, un maistru, bun dar și un pedagog și un părinte...

După o tăcere, în vreme ce el aprinde cu degetele febrile a patra țigară („deși nu-mi face bine deloc”), privirile sale de un albastru pal devin parcă mai oțelite, trecînd spre o culoare mai aspră și mai densă. Privește pe unica fereastră a încăperii cam obscure în care ne aflăm la acest ceas al mărturisirilor și, apoi, continuă:

— Vezi, uneori mă bîntuie și pe mine o mîndrie, că toată viața mi-am consacrat-o acestei unice meserii, și nu am umblat cu cioura vopsită, cum se spune, și dacă, datorită împrejurărilor — războiului, sărăciei, că eram opt frați și orfan de mici — n-am ajuns la o diplomă de inginer, asta nu-i nici un bai prea mare. O vor avea copiii mei diploma aceea. Important este să-ți faci, ca om, oricine ai fi pe lume, datoria pînă la capăt... Nu-i așa? Ce zici?

Siminic Răcean, unul dintre fiii orașului meu, Ocna Mureș. Un mîncător înzestrat și luminat, în jurul căruiu cercul deia legendele. Unul dintre brăbații și comunistii acestui timp, pe care se sprijină multe din creațiile orașului meu de pe Mureș. Un fiu al acestor locuri, plin de îndemnul iubirii și dăruirii spre semenii săi, spre orașul pe care îl visează mai mîndru și mai împlinit în anii ce vin. Un comunist bun, generos, intransigent cu cei fără har și nestatornic în meserie. Un mare visător, ce intră cu visele sale în istoria de miine a acestor plaiuri transilvane, unde el a văzut lumina și unde, fără frică și fără orgoliu de prisos, vrea să și rămînă pentru totdeauna, prins în rădăcinile pe care nimeni și nimic nu i le va putea smulge vreodată.

ION ARIȘANU ■

Oșenii din Turț, oameni din veche vatră folclorică și, din 1970, mari meșteri mineri

Poate nu-i tocmai așa, cine mai știe cit e adevăr și cit poveste, dar drumețînd acum prin Țara Oașului gîndurile și se schimbă de la un drum la altul, de la o așezare la alta. Ochii vîd altceva. Te confrunți cu o realitate care-ți dă dreptul să rostiești că Oașul nu dă numai folclor. Oașul a intrat într-o zodie nouă. Insemnele se vîd. Se construiește mult în sate, oșeanul lucrează în fabrici la Satu Mare, ori la Negrești, oșeanul lucrează în satul lui.

Una din așezările amintite mai sus, Turț, era cunoscută pînă nu demult prin calitatea fucii. Astăzi, harta economică a județului Satu Mare a înscris un nou obiectiv: Exploatarea minieră Turț. Acum cinci ani cînd s-a bătut primul țărșu aici la Turț, mai bine-zis la vreo șapte kilometri nord de localitatea amintită, locul era ca oricare altul: cu iarbă și flori în timpul verii ori cu zăpezi întîrziate pînă prin luna mai. Omul care trecea spre munte își lovea privirea de

două barăci, -despre care se povestea prin sat. Aici puteau fi văzuți din cînd în cînd geologii, dar oamenii îi vedeau destul de rar.

Ajunși la Exploatarea minieră Turț, ne-am întors pentru cîteva momente cu ani în urmă și ne-am pus întrebarea: cum se naște o mină?

În directorul exploatării miniere, Ion Popa, am găsit omul care deține întreg jurnalul devenirii minei, începînd cu prima pagină. Are fișa cu numărul doi de încadrare. Cînd a sosit la Turț avea vreo 15 ani de minerit, plus calificarea de vagonetar dobîndită la mina Aninoasa înainte de a face Institutul de mine din Petroșani.

„Dimineața făceam încadrări, își aminteste directorul Popa, iar după-amiază le arătam frontul de lucru. La început am lucrat mai mult cu oamenii de la sectorul exploatări care nu prea erau obișnuiți să lucreze la deschiderea unei mine. Și atunci am zis: stop! Așa nu ajungem noi departe. Am început să atragem oamenii care aveau obirșia în satele din jur. Eu am lucrat cu oșenii la Borșa și Baia Sprie, le știam năravul, mă știau și ei pe mine. Nu vreau să întind vorba dar vreau să vă spun că numai după trei luni Exploatarea minieră de la Turț a intrat la capacitatea proiectată. Vă dați seama că prea ușor n-a fost!”

Asta a fost cu cinci ani în urmă, pe la începutul lui septembrie. Nașterea acestei mine se duce cu cîteva ani mai în urmă. Sătenii din Turț au povești cu sacul și ficcare se arată bucuros să-ți depene cite una. Au fost părtași cu sufletul și cu brațele pînă au văzut-o pusă pe roate. Inginerul Alexandru Toma are un carnet pe care l-a scris la lumina lanternei în una din barăcile de lîngă riu încă pe vremea cînd lucra la prospecțiuni, în zona Turțului. Cu îngăduința sa transcriem unul din momentele care au cumpănit greu în devenirea exploatării. „După 10 ani de cercetări, după ce s-a făcut un dosar cit o clăie de fin s-a ajuns la concluzia că zona nu prezintă nici o importanță. Era o echipă de geologi de la București. Pe vremea aceea lucram la Baia Mare. Cînd am auzit hotărîrea nu mi-a venit să cred. Era în 1970. Vin la Turț, Cercetăm. Analizăm straturile de pămînt. Ne batem capul cu toate variantele posibile. Risicăm. Descoperim cel mai frumos zăcămint, comparabil oricînd cu cel de la Herja ori Baia Sprie. Atunci hotărîm noi: zona merită studiată. Și am trecut la treabă!”

Este o filă din carnetul care încheie multe fapte din existența acestei mine. Apoi au venit oamenii din Turț, foarte mulți dintre ei acum au îmbrăcat haina de miner, au venit să dea o mină de ajutor. Ce și-au zis? Decît să ne luăm ranița în spate și să batem țara în lung și în lat mai bine scormonim pămîntul aici la noi acasă, dacă se poate. Oșenii din Turț n-au gîndit zadarnic. Au pus umărul toți și au făcut o mină. La început, minierul a venit cu caii lui de-acasă, îi inhăma la căruța, aducea lemnul să-și armeze suitorul. Veneau oamenii pe jos din Tarna (16—17 kilometri), cărau motocompressorul cu scripeți. După expresia inginerului Toma, Exploatarea minieră de la Turț s-a născut din mers. Turțul a intrat într-o zodie nouă. Un

sat vechi oșeneș lîngă care crește o exploatare minieră. O exploatare minieră în poarta caselor. Urei în camion ori în autobuz și preț cit ai fuma o țigară ai ajuns la locul de muncă. Acolo, într-un sat din coasta Munților Oașului, oamenii au pus țapina în pod și au primit investitura de miner. Nu, n-au aruncat țapina, că nu se știe cînd trebuie s-o coboare. Nu mai departe de ziua trecerii noastre prin Turț ploite năvalnice de munte au coborît de pe dealuri copacii rupți de furtună. Cele două guri de mină din dealul Copircea erau puse în pericol. Și iată că țapinele din pod le-au fost de folos.

Pentru a te convinge că Oașul nu dă numai folclor, ci și mine și mineri, trebuie să-ți cunoști pe minierii-oșeni. Pe Ioan Rusu, șef de brigadă, de loc din Gherța Mică, care din 1959 lucrează în subteran zi de zi. Și Rusu Ioan se bate în piept cu asta. „Eu cînd am venit la Turț am venit cu băieții mei, oșenii, cu care am lucrat la Ciudanovița, în Banat. Am venit prin transfer de minister. Cînd am ajuns la Turț am găsit doar cîteva meseriași mineri. Noi știam metode de exploatare a minereului. Cu aveau asta am venit aici. Eu am deschis un orizont la mina Ghezuri. Cu brigada mea am făcut jumătate planul din sector. De ce? Eu am venit cu o metodă nouă: metoda de exploatare prin surpare. Este o metodă excepțională”. Apoi trebuie să-l cunoști pe Bura Ioan tot din Gherța Mică, pe Doros Ioan, pe Dragoș Alexandru, pe Virlic Francisc, pe Copce Ioan, pe Filimon Grigore, pe Grigore Paul și-s mulți minierii de la Turț care ar trebui scriși cu litere mari.

Traian Moș îmi relatează despre o mare familie de mineri, familia lui, Virlic. Și mai este una, a lui Martin care stă în cîntunul din Turț-Băi. Ai lui Martin, din 11 copii, 5 lucrează aici la Turț. Urma tălului, minier vechi care știa pămîntul ca un geolog, se vede în prunci.

Aici la Turț se prefigurează o adevărată așezare minieră. Directorul Popa îmi spune cu mîndrie că tot ce vîd în jurul minei este făcut de mina minerilor. Și vîd: o cantină, grupul social de la mina Ghezuri, stația de epurare a apelor de mină, amplificarea atelierului mecanic, drumuri de acces în incintele celor două mine... Și mi se pare că nu-i lipsită de importanță dragostea minerilor pentru frumos. Unde erau bălării au plantat tei, sălcii plîngătoare și pruni. În doi, trei ani va fi un adevărat parc.

Turțul va deveni în curînd oraș, al doilea centru urban din Țara Oașului. Am coborît de data aceasta, deocamdată, spre comuna Turț. Cei șapte kilometri s-au scurs mai greu dar cînd am intrat, spre seară, în Turț (se pare că din întîmplare) am auzit o hore lungă venită din deal și luminată în centrul comunei de o fișie de neon. Și totuși, în Turț a rămas o potecă de poem, turtenii știu varianta Mioriței cîntată din trîmbiță și povestea fetei care și-a pierdut oile. Știu să se bucare de viața din veac. Orașul nu vine ca o năvălire, ei îl înalță.

GHEORGHE PARJA ■
Fotografie de MARTIN SARCA ■

La întreprinderea

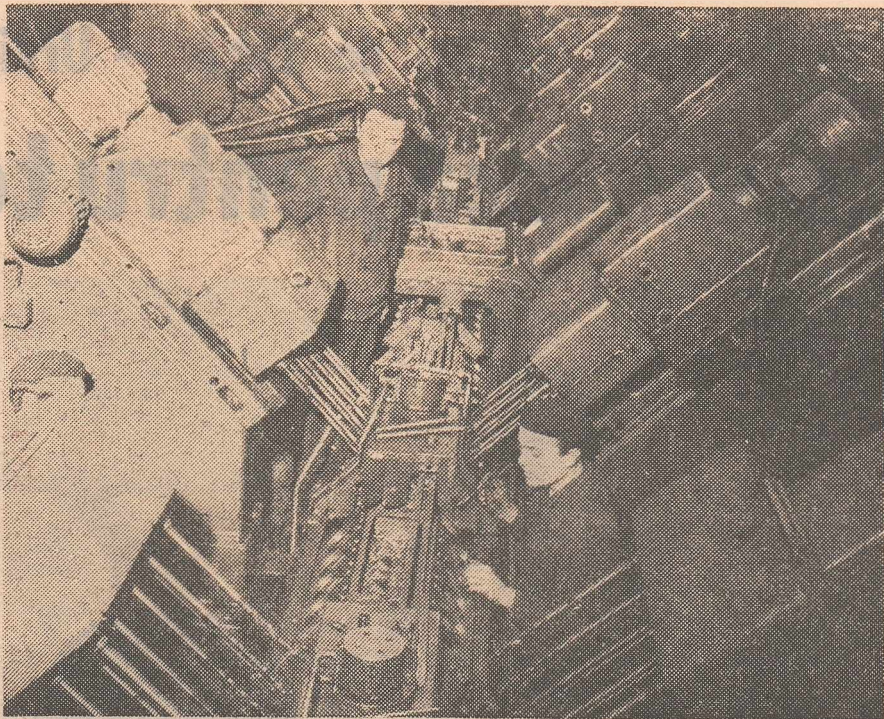
de autocamioane Braşov

Din patru oameni, trei învaţă

(Urmare din pag. 1)

mase în urmă. Intre 1965—1970, îmi aduc aminte, au plecat foarte mulți buzoieni. După aceea, au început să plece muncitorii veniți de prin Vaslui și Botoșani, fiindcă se creaseră locuri de muncă la ei acasă. De ce să nu fim sinceri? Pentru noi, aceste plecări au creat anumite greutăți. Am înțeles, însă, că era vorba de a plăti o mare datorie, de a ajuta, cu oameni calificați, economia națională, ca o răsplătă, dacă vreți, pentru eforturile făcute la începuturile anilor socialismului de a ridica aici, la Braşov, una dintre cele mai mari întreprinderi din țară. Dealtfel, numărul celor care pleacă se află acum în descreștere. Explicația e simplă. Județele care au început să se dezvolte industrial și-au creat pe parcurs posibilități proprii de a-și crește și califica oamenii de care au nevoie. Până acum câțiva ani, plecau de la noi, anual, cam trei mii. Acum pleacă în jur de o mie cinci sute. Asta înseamnă, cu aproximație, cam trei pe zi. Locul lor trebuie luat de alții. Calificăm așadar un număr egal cu al celor care pleacă. Ba chiar mai mulți. Fie prin cursurile organizate direct în cadrul întreprinderii, fie prin Grupul nostru școlar, unul dintre cele mai mari din țară, cu școala profesională, școli tehnice de maștri și de proiectanți, liceu industrial.

...Când a fost vremea, m-am dus și m-am prezentat la examen. L-am luat. Am fost apoi repartizat la Braşov, unde la Grupul școlar al întreprinderii, aflat aproape de pitoreasca poiană Honterus, am învățat meserie. Strungăria. La 17 ani, adică în 1952, eram, așadar, muncitor calificat. Trei ani după aceea am fost propus pentru școala de maștri, ale cărei cursuri le-am terminat tot aici, la Grupul școlar al întreprinderii, în 1958. Intre timp am urmat liceul la seral. În 1961 întreprinderea îmi acordă bursă, 800 de lei pe lună, și reușesc să iau admiterea la facultatea de tehnologia construcțiilor de mașini, tot de aici, din Braşov, pe care am absolvit-o în 1966, devenind inginer. De atunci lucrez la Fabrica de punți și cutii de viteze. Anii de mai sus îi țin minte cât voi trăi. Întreprinderea mi-a fost ca un părinte. M-a crescut, cu adevărat, ca pe un fiu. Fiindcă m-ați întrebat, acum vă răspund: de aceea nici n-am plecat de aici acasă, la Buzău. Dar merg la Bilhacu des, la părinți. Și tot pentru că m-ați întrebat, vă răspund: da, am o mașină, o Dacie 1300, cu care merg acasă. Dar copiii nu, nu mai aleargă, cum făceam eu odinioară, și alții, în spatele mașinii. S-a schimbat lumea, nici copiii nu mai sînt aceiași. Mă uit la cei care vin să învețe o meserie. Eu am condus mai multe cursuri de calificare, organizate în întreprindere. De la cătuși-mecanici, de frezori. La lăcătuși-mecanici s-au înscris 60 și au rămas 42, iar la frezori, din 63, au absolvit 41. Nici ca să vrei să lucrezi direct pe mașină nu mai e astăzi atât de simplu ca altădată. Criteriile de selecție sînt mai severe, ne trebuie numai oameni foarte buni. La noi,

Mașini inteligente pentru oameni cu multă carte

de exemplu, se lucrează foarte multe unite. Spre deosebire de producția de serie, unde, cu cit depui un efort mai mare, cu atât câștigi mai bine, aici, cu cit muncești mai mult, cu atât poți și greși mai mult. Și, desigur, cu cit înveți mai mult, cu atât poți greși mai puțin. De aceea întreprinderea noastră este, întregă, o școală. O mare școală muncitorească...

Interlocutorul nostru a fost inginerul Radu Gheorghe. Continuăm să vorbim, despre aceleași lucruri, cu Mihai Baltag, de la secția de agregate.

— În urmă cu câțiva ani, noi am fost declarați colectiv fruntaș în introducerea tehnicii noi în industrie. Și asta nu s-ar fi putut dacă n-am învățat cu toții. De sus și până jos. Și încercând să învățăm și unii de la alții. Pe citi oamenii nu i-au făcut meseriași, de exemplu, muncitorii de înaltă calificare Ion Trifu, Iosza Bella, Ion Bențea, nici ei n-ar mai putea spune astăzi exact. Apoi, la biblioteca tehnică, avem toate revistele românești și străine, toate cărțile de specialitate care apar. Tot ce intră în această bibliotecă se anunță într-un buletin de informare, cu apariție trimestrială, care se difuzează la toate secțiile. Avem, dealtfel, și la secția bibliotecii, fiindcă nu poate ajunge o singură carte atitor oameni care sînt dornici să citească.

Mihai Baltag este unul dintre aceștia, ca autor a 20 de inovații și a 7 invenții, a opta aflându-se, cum spune el, pe drum. Toate la un loc aduc economii întreprinderii, an de an, cam de două milioane. Este, desigur, meritul său. Dar este și al întreprinderii, al acestui mare colectiv muncitoresc, unul dintre cele mai mari din țară, cum spuneam, de a-și ajuta, de a-și crește oamenii. Iată, de pildă, ce ne spune Toma Moarcăș, secretar cu probleme de propagandă al comitetului de partid al întreprinderii:

— Noi avem mai multe cămine de nefamilisti. Cu totul, 14. Chiar aici însă, mai aproape de întreprindere, în cartierul „Steagul roșu”, avem un cămin, să-l zicem, mai special. Diferența constă în condițiile mai bune pe care le asigură celor cazați. În căminul acesta nu stau decît cite doi în cameră. În celelalte, cite patru. Nu e vorba de o nedreptate pe care am face-o cuiva. E vorba, și asta au înțeles-o

toți, de a-i ajuta pe cei care vor să învețe, pe cei care vor asta mai mult chiar decît alții. Ei au condiții ca și într-un cămin studentesc. Și, vă rog să mă credeți, eu nu știu ca pînă acum să ne fi înșelat atunci cînd, în cadrul comisiei pe întreprindere, organizate special în acest sens, am hotărît să repartizăm acolo un tînar. Se-nîmplă în acest cămin și adevărate subiecte de roman. Un băiat foarte bun, de exemplu, electrician, de 23 de ani, care se numește Georget Petriou și lucrează la secția 420, a absolvit anul acesta liceul la seral. A dat admiterea la Facultatea de mecanică, mai exact la mecanică fină, și n-a reușit, din păcate. Colegul lui de cameră, Nicolae Bocanciu, a intrat însă tot în vara asta la electronică, la București. Georget Petriou a rămas singur, s-ar zice, deși bineînțeles că va împărți camera aceea cu un alt tînar capabil. Am vorbit cu el. Mai treceți pe-aici peste un an, și dacă nu vă voi spune că a luat și el admiterea, apoi să-mi reproșați că nu mă pricep la oameni... Nu-i așa, nea Dionisie?

Dionisie Man, Erou al Muncii Socialiste, om de 53 de ani, și-a început viața de muncă în 1939, tot pe locul acesta, ca ucenic al uzinelor „Astra”.

— Am primit odată un băiat în partid. Se numea Gheorghe Dumitrache. Și, ca răspuns la o întrebare, a vorbit despre societatea socialistă multilateral dezvoltată, acest concept care exprimă istoria la zi a României. Dar a vorbit atît de frumos, că i-am sorbit cuvintele. A vorbit frumos și științific. Asta este, a crescut nivelul de cultură al oamenilor, care cunosc nu numai meseria, dar știu și foarte bine de ce muncesc ei în meseriile lor, or, asta înseamnă că oamenii sînt pregătiți nu numai profesional ci și ideologic și politic, iar cursurile învățămîntului de partid sau de U.T.C., uite, lasă urme bune. Nici nu e de mirare, sîntem în întreprindere peste 5 000 de comunisti și vreo 11 000 de ucenici. De fapt, creșterea nivelului de cultură al oamenilor, mie unuia mi se pare un criteriu esențial al democrației noastre muncitorești. Pe plan local, ca să zic așa, adică în secția scularie unde lucrez, schimbarea aceasta eu o văd foarte bine în felul oamenilor de-a munci, în felul lor de-a gândi, de-a hotărî.

Singur n-ai să poți face niciodată minuni

— Ghenciu Constantin, sînteti maistru șef de atelier la sala de montaj-lansare. Aveți 48 de ani și v-ați născut în Șimian. De cînd lucrați la Șantierele navale din Drobeta-Turnu Severin?

— În '43 am venit aici ucenic. (Gheorghe Dragotiu, sudor: Sîntem de atunci nedespărțiți. Poate vreți să mă întrebați dacă sîntem prieteni. Nu știu. Nu știu decît că lucrăm împreună, că ne bucurăm ori de cite ori ne întîlnim. Cînd a venit el pe șantier era un copil tare necăjit. Tatăl lui își părăsise căminul. Dar de pe atunci Ghenciu era un băiat inteligent și cu dragoste de meserie.)

— Constantin Ghenciu, vă place munca?

— Mi-a plăcut munca de la bun început. Era nu numai singura mea șansă, singura șansă a mea, a mamei mele și a surorii mele de a scăpa de mizerie, ci și singurul mod care cred că îl poate face pe om fericit. Fără muncă un om nu înseamnă nimic. Este un parazit.

(Iovănică Petre, șef de echipă: Ar trebui să-l vedeți pe Ghenciu cum stă în șantier fără să bage de seamă că trece timpul. Nu-l interesează decît să meargă treaba bine. Dacă toți ar fi la fel de harnici ca el...)

— De ce v-ați ales meseria asta?

— Vedeți, este și simplu de spus dar și destul de complicat. Meseria mea nu are nimic spectaculos în ea. Și poate vă întrebați de ce eu, Constantin Ghenciu, care am stat lîngă Dunăre din copilărie, n-am vrut să ajung marinar, „vapo-rean”, cum zicem noi pe aici. Uite că nu m-a îndemnat inima. Să te plimbi cu vaporul e ușor. Să faci nave este însă altceva. Meseria de constructor naval e o meserie complexă. Aici te lovești de o sumedenie de greutăți.

— Cu ce probleme vă confrunțați în meseria dumneavoastră?

— Atunci cînd îți place o meserie trebuie să mergi în pas cu toate noutățile, ca să poți rezista noilor ritmuri.

— Ce înseamnă să mergi în pas cu toate noutățile?

— Să studiezi. Reviste de specialitate, să afli ce e nou pe alte șantiere, să urmezi cursuri de specializare. Esențial e să fii în permanentă curiozitate.

— Sînteti curios?

(Ion Popescu, secretarul organizației de bază P.C.R. a șantierului Drobeta-Turnu Severin: Din 1952, de cînd îl cunosc, Constantin Ghenciu nu s-a schimbat deloc. Totdeauna cu inițiativă și cu rezultate bune deoarece el e un muncitor care a înțeles că trebuie să meargă în pas cu epoca, a priceput că trebuie să știe tot mai multe în meseria sa, pentru că lucrurile nu au fost rezolvate o dată pentru totdeauna și că în construcțiile de nave apar mereu alte și alte probleme care cer soluții noi, cit mai ingenioase.)

— De citi oameni răspundeți?

— De peste 400.

— Și cum vă înțelegeți cu ei?

(Cătă Tudor, sudor: Dacă e ceva de rezolvat, rezolvă împreună cu maistrul, cu toți oamenii. Uneori vorbește el pe un ton mai ridicat, dar așa e șeful... El le știe mai bine. În orice caz, tot ce face, face pentru producție.)

(Dornean Sebastian, maistru: Asta îmi place la el. Cere părerea tuturor. Însă e și autoritar.)

— Deci, cum vă înțelegeți cu oamenii?

— În general, sînt îngăduitor. Trebuie să înțelegi necazurile oamenilor. Dar sînt aspru cu cei care creează necazuri colectivului de muncă. Pe mulți însă am reușit să-i punem la treabă. Pe tinerii mai ales, care mai au cîteodată gîrgăuni.

— Ce e șantierul pentru dumneavoastră?

— Pentru mine? A fost și este ca o casă părintească. Aici e familia de bază. Niciodată n-am zis că programul e de 8 ore. Ci că ține pînă cînd îți termini sarcinile.

— Dar cum s-a împăcat cu situația asta soția?

— M-a înțeles întotdeauna. Și dacă în casă ai liniște, parcă ți-e inimă mai ușoară cînd lucrezi.

— Sînteti combativ? Luați cuvîntul prin ședințe? Ați criticat vreodată pe directorul șantierului?

(Ion Popescu: Parcă numai o dată a frecat Ghenciu conducerea șantierului! E un om deschis, care spune lucrurilor pe nume, care iubește adevărul. E un om stăpîn pe el însuși și știe că adevărul răzbate pînă la urmă. Asta îi dă elan și chiar dacă pentru un moment găsește împotrivire, pînă la urmă tot izbutește să se facă ascultat. De aceea nici n-a prea avut insuccese.)

— Aveți o experiență de viață bogată?

(Ion Popescu: Ghenciu e un om cu picioarele pe pămînt. Niciodată nu rezolvă problemele în mod mecanic. E întotdeauna legat de realitate, ține cont de aspectele concrete ale vieții. Din pricină că o cunoaște foarte bine.)

— Ce-ați vrea să se știe despre dumneavoastră, Constantin Ghenciu?

— Vreau să se știe că mi-am făcut datoria pe deplin, cu o adîncă credință în idealurile comuniste. Și ca mine sînt și alții. Dealtfel, meritul a tot ceea ce facem nu este al nostru, ci al colectivității. Singur n-ai să poți face niciodată minuni. Cel puțin așa cred eu.

DAN DIACONESCU

GEORGE MAREȘ

Cravata nu e omul, dar într-un fel îl reprezintă

Pe strada Popa Nan, strada visurilor nerealizate ale domnișoarei Nastasia, cunoscutul personaj al lui G.M. Zamfirescu, își află de multă vreme sediul „Mătasea populară”. Din complexitatea produselor pe care le realizează „Mătasea populară” am ales, și nu întîmplător, cravata, element vestimentar cîndva contestat, controversat și disprețuit.

Preopinanta noastră este Maria Filipovici, muncitoare fruntașă, care de 12 ani participă nemijlocit la fabricarea cravatelor.

— Sînt tare bucuroasă că abordați această temă, deoarece cravata înseamnă un accesoriu modest, care nu ar trebui să lipsească din vestimentația nici unui bărbat. Cravata nu este un lux, ea are marea calitate de a da distincție celui care o poartă cu condiția ca să se asorteze cu întreg felul de a fi și a se îmbrăca al purtătorului ei. În ultimă instanță, cravata înseamnă și civilizație.

Ascult și mă întreb cit de greu, cit de complicat este procesul de fabricație a cravatelor.

— Mie nu mi se pare un lucru complicat procesul de fabricare, dat fiind faptul că lucrez în acest domeniu de mulți ani. La noi se cere multă, foarte multă atenție, rebutul fiind cu desăvîrșire interzis. Rebuturile se pot datora neatentei, dar pot fi generate și de mașină, care oricît este ea de perfectă, tot mai greșite. Noi lucrăm cite trei cravate deodată. De multe ori văd defectul la una

din ele, dar nu opresc războiul. Aș pierde mai mult.

De cînd sînt aici, am executat mii și mii de modele. Unele îmi plăceau, altele nu. Vedeți dumneavoastră, de multe ori cei ce proiectează cravatele nu țin cont de culorile firelor de care dispunem. Cum cravata e o chestie de gust rafinat, o singură culoare de mătase dacă nu este identică cu modelul poate compromite întreaga cromatică a produsului. Așa se explică de ce vedeți pe stradă unele cravate care nu au nici un haz.

În întreprindere se spune că eu mă număr printre fruntașele secției. Dacă mă gîndesc bine, nu fac nimic deosebit, motiv pentru care de multe ori mă și deranjează cînd sînt cotată ca atare. Am productivitate bună pentru că îmi iubesc meseria și fac tot ce este necesar să faci pentru ceva ce iubești. Am grijă să nu mi se rupă unele piese. Și nu se întîmplă aceasta pentru că la cea mai mică dereglare chem maistrul. Sînt atentă să nu se rupă fire, să nu am accident de fire, să nu-mi stea mașina din cauza bătăturii și, în fine, mașina să fie bine reglată. E greu? Vă spun eu că nu. La mijloc e dragostea și numai dragostea pentru meserie. O iubești, ai câștigat.

Contează foarte mult și schimbul tău. Dacă cel care îți preia mașina nu este un pasionat ca și tine, atunci totul este în zadar. Marea artă a unui maistru constă — după părerea mea — în alcătuirea schimburilor de muncitori. Țin minte aproape toate modelele de cravate pe care le-am făcut. Cînd merg în oraș, intru în

magazine și admir ori de cite ori este cazul cravatele executate de „concurență”. Da, de concurență, care cu cit își va exercita mai puternic amprenta, cu atît va avea cumpărătorul de cîștigat, pentru că noi dorim să vedem la gîtul bărbatilor cravate cit mai frumoase atît din punct de vedere al desenului, cit și din punct de vedere al gamei cromatice. De multe ori fixez cu privirea pe cite cineva pe stradă, care nu înțelege motivul pentru care îl priveșc fix. Asta pentru cravată, se înțelege.

Dumneavoastră vreți să scrieți despre mine și eu vă rog să reabilitați cravata, care este supusă vicisitudinilor modei în ceea ce privește forma ori desenul, dar care a rezistat tuturor vremurilor. Sigur, dacă se vor vinde mai multe cravate, în ultimă instanță noi, muncitorii care le executăm, vom cîștiga mai bine. As fi foarte bucuroasă dacă aș ști că toți bărbatilor și tinerii din România au, pentru fiecare costum, citeva cravate moderne și asortate. Asortatul e o chestiune de mare rafinament. De multe ori îmi vine să-i iau cite unuia cravata de la gît. Iată, îmi zic, eu plătesc ori de cite ori rebutez, iar dumnealui confundă cravata cu șiretul.

— Admir la dumneavoastră pasiunea față de produsul pe care-l executați. Nu vă nemulțumește nimic?

— Dar să nu mă divulgați. Nu știu să fac nod la cravată. E foarte important și trebuie făcut cu talent.

Întreprinderea pentru prelucrarea sfecei de zahăr – Urziceni

Zahărul nu e dulce încă pentru toată lumea

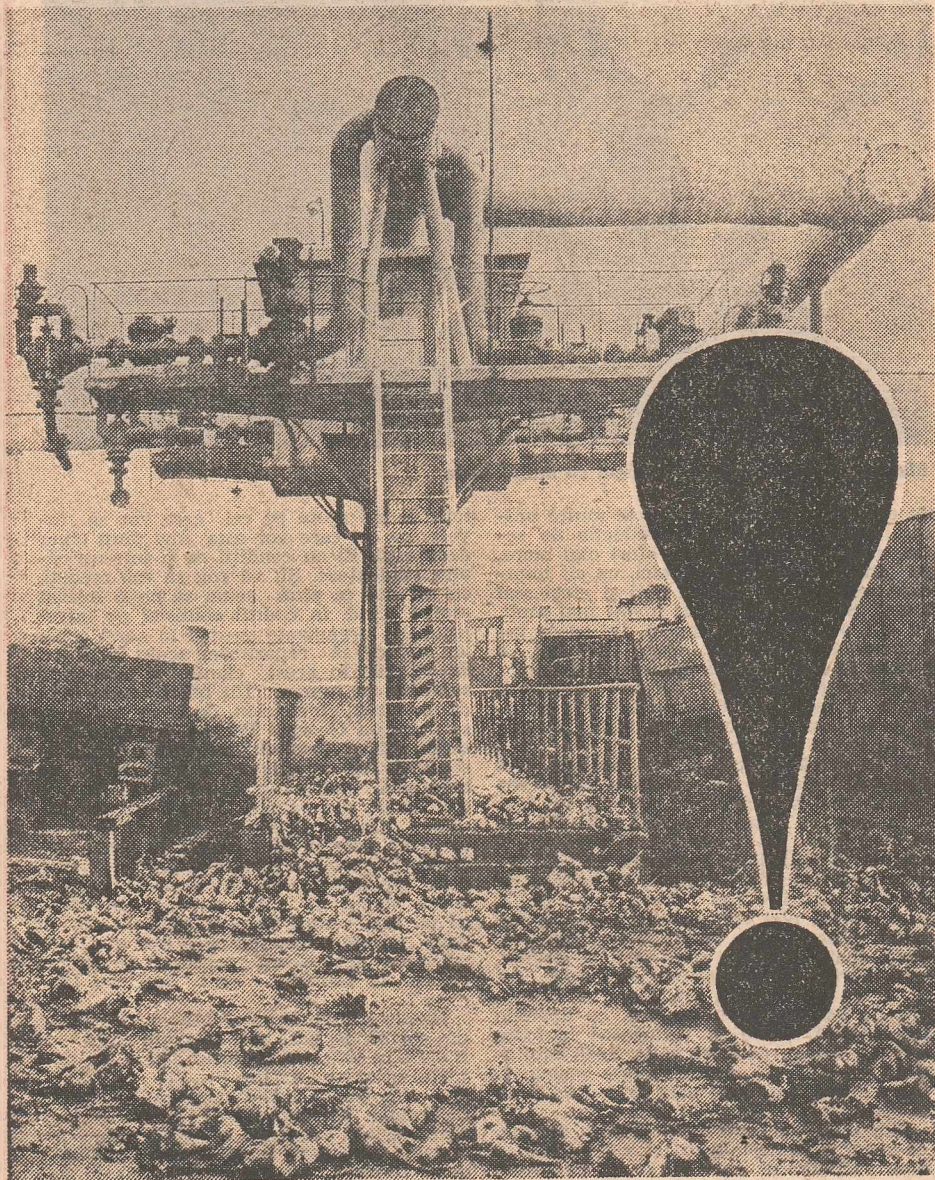
(Urmare din pag. 1)

cum faptele au dovedit-o. Oricum, motivul fiind cu adevărat major, punerea în funcțiune a noii unități industriale (care ocupă cam 50 la sută din investițiile alocate orașului Urziceni!) a fost aminată, stabilindu-se ca primul an (50 la sută din capacitate) să înceapă la 30 septembrie 1977. La 2 septembrie 1977, fabrica de zahăr din Urziceni a început să producă. Cu toate acestea mai erau o mulțime de lucrări neterminate — priza de apă industrială, stația de epurare, silozul de zahăr, secția de presare-uscare borhot și așa mai departe, adică în general lucrări care nici astăzi nu sînt încă gata, dar asta e deocamdată altă poveste. Mai important este faptul că fabrica din Urziceni, chiar fiind pusă în funcțiune, nu izbutea să atingă deloc parametrii tehnico-economici planificați. În aceste condiții, Centrala producției și industrializării sfecei-de-zahăr, forul tutelar, a alcătuit o sinteză a problemelor ivite la fabricile de zahăr din Urziceni și Tândărel (o altă investiție nouă). Noul termen: 1 august 1978.

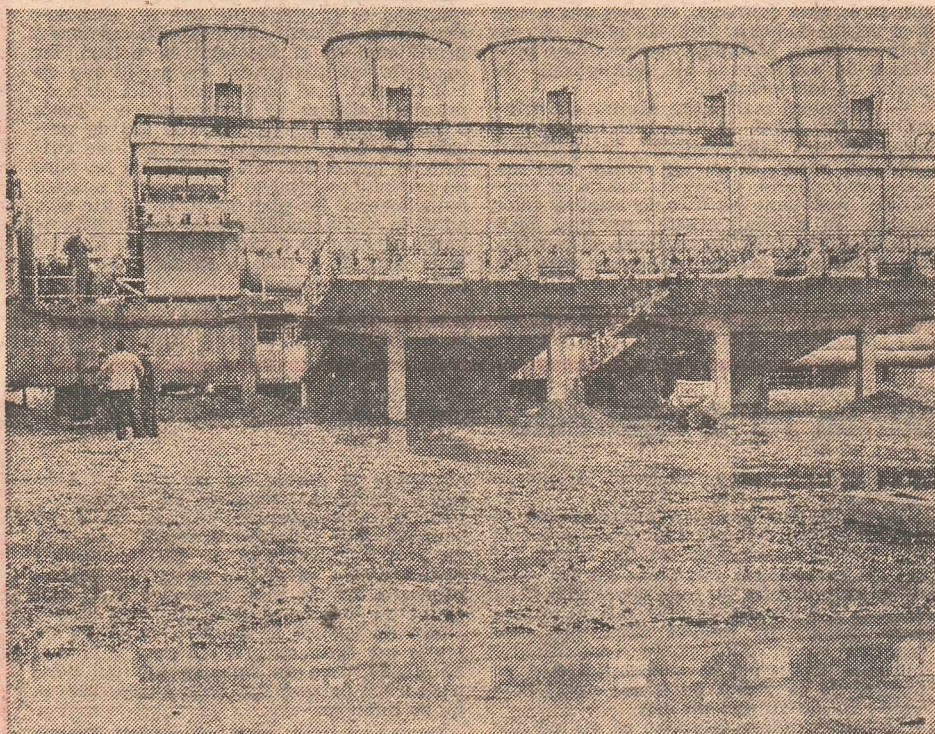
Marti, 29 august, cînd am vizitat întreprinderea, l-am găsit pe directorul Toader Turcu cocoșat, împreună cu alți specialiști, pe un utilaj numit „prinzător de codițe”, dînd indicații, cum spunea, la nivel de șef de echipă. Utilajul este totuși dintre cele mai simple, dar se îndirjea să nu prea meargă. De unde și străduința directorului. Aburul suiera de undeva, o mulțime de camioane descărcau sfeclă-de-zahăr, stația de epurare intra în probe tehnologice, pe un coș ieșea chiar ceva fum — mai, mai să zici că totul e bine. Între timp, am aflat, s-au făcut și unele îmbunătățiri tehnologice, se vor monta cîteva filtre statice, un decantor, două filtre. Noul director nu e în funcție decît de ceva mai mult de un an de zile, dar se pare că timpul n-a curs în favoarea lui. Decantorul a sosit abia în iulie, dar incomplet, și durează cam două luni montarea lui, iar filtrele cu vid n-au sosit nici pînă acum. Ambele utilaje au fost contractate cu Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău, dar buzoienii n-au nici o vină, fiindcă legea spune ca o comandă să fie formulată cu cel puțin un an înaintea livrării, iar fabrica de zahăr din Urziceni n-a făcut acest lucru decît în noiembrie anul trecut, cînd cu oprirea producției.

Stăm de vorbă cu directorul Toader Turcu despre toată această întârziere în punerea pe picioare a investiției, dar foarte curînd ne vom da seama că dinșul nu este deloc un om care se ascunde printre degete. Spune: „Sînt un om tînr. Înțeleg că am și eu partea mea de vină de care voi răspunde oricînd. Dar nu pot înțelege să răspund și pentru greșelile altora, pentru dezinteresul unora în finalizarea cu succes a investiției. Contabilul șef Cezar Patrîchi s-a transferat la fabrica de la Bod și postul a rămas complet descoperit. Neavînd contabil, n-avem cum să fundamentăm planul, cheltuielile materiale, bugetul, prețul de cost și așa mai departe, tocmai acum, cînd am început fabricația. Toate bilanțurile financiar-contabile care se fac, se execută pe solduri scriptice, niciodată pe situația faptică!! Acum, desigur, că greutăți sînt cu orice nouă investiție, cu oricare început. Dar înțeleg ca după un an, doi, trei să te redrezezi, să mergi tot mai spre bine, nu tot mai spre prost. Credeți-mă că am obosit să mă lupt. Dar m-am luptat — asta o pot demonstra oricui!”

Abia acum observ că afară s-a lăsat noaptea. Biroul directorului Turcu este dominat de tăcere. E un om ambițios totuși acest tînr inginer Toader Turcu. Un om care suferă din cauza nereușitei. Îl vîd în cele din urmă că scoate din sertar o altă hîrtie, pe care mi-o întinde în tăcere. E o notă adresată centralei, forului tutelar, ca și comitetului județean de partid, în care cere limpede sprijin mai consistent pentru rezolvarea unor probleme de fond așa cum n-ar mai trebui în nici un caz să existe într-o unitate care abia intră în funcțiune. Arată că n-are șef contabil, n-are șef de producție, n-are șefi de ateliere cu destulă vechime pentru a fi încadrați conform legii, că li lipsesc maștri și lăcătuși mecanici, operatori cu experiență în industria zahărului și conchide: „În sinteză, propunerile și sesizările înaintate C.P.I.S.Z., precum și notele

Imagini care vorbesc, mai bine decît cuvintele, despre risipă. Să nu uităm că țărănul muncește chiar și această sfeclă-de-zahăr putrezind prin curtea întreprinderii.

de probleme ce trebuiau să constituie semnale de alarmă, au fost privite ca nimicuri și rezolvate nefavorabil intereselor întreprinderii. Mai mult decît atît, preocuparea principală a unor cadre din cadrul C.P.I.S.Z. a fost îndreptată spre soluționarea unor interese personale a diverselor persoane din cadrul I.I.S.Z. Urziceni. [...] Am fost acuzat că «am indus în eroare pe cei ce m-au numit director» și aceasta în momentul în care am avut țîra morală să relatez o serie de aspecte (iunie 1978) privind organizarea muncii, realizarea sarcinilor și aportul unor cadre de conducere din cadrul I.I.S.Z. Urziceni. [...] Vă rog să analizați (dacă se consideră a fi necesar) și să solicitați orice detalii în legătură cu prezenta motivare, ce con-

stituie demisie începînd cu data de 23.08.1978...”

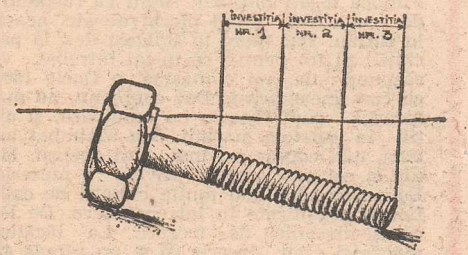
A doua zi, la Centrala producției și industrializării sfecei-de-zahăr, stăm de vorbă cu tovarășul director general Gheorghie Rîzescu, care ne declară: „Sînt pur și simplu surprins de modul de a gîndi al inginerului Turcu. Aveam mare încredere în el, fiindcă dovedise că are pasiune pentru meserie și părea că vrea să facă lucruri frumoase. Acum, ca să fiu sincer, nu-l înțeleg.”

Asupra situației fabricii de zahăr de la Urziceni aveam să discutăm mai în detaliu cu tovarășul V. Platon, director adjunct al centralei. Tovarășul Platon insistă asupra lucrărilor necorespunzătoare executate de constructorul propriu-zis al unității, și anume, Trustul de construcții industriale

agro-zootehnice București. Astfel: „În primul rînd din punct de vedere cantitativ, trustul n-a izbutit să execute un volum destul de mare de lucrări, pentru care s-au dat noi termene, ele s-au replanificat din nou, dar unele lucrări nici astăzi nu sînt încă efectuate. Uneori a fost nevoie să intervenim pînă la Ministerul Construcțiilor Industriale, pentru a determina lucrătorii trustului să execute lucrările cum trebuie. Ca exemplu pot să vă dau panta canalelor de plutire a sfecei. Pentru corectarea pantei, fiindcă oamenii trustului o făcuseră exact invers, adică ar fi trebuit să curgă apa la deal (!), a trebuit să treacă doi ani de zile.

— Tovarășe director adjunct, zic, ce părere aveți despre directorul fabricii de la Urziceni? Care este vina lui în întârzierea amîntită?

— Părerea mea este că nici Toader Turcu, nici directorul mai vechi, pe care l-a înlocuit, n-au prea mare vină în întârzierea punerii pe picioare a investiției. La centrală, noi obișnuim să facem comanda-mente lunare, în care discutăm cu toți directorii de întreprinderi pe care îi avem în subordine, analizînd fiecare problemă ridicată. Pentru noile investiții ne deplasăm cel puțin o dată pe săptămînă, iar oameni din centrală rămîn zi de zi la fața locului, pentru îndrumarea și controlul activității. Dar pirghiile rămîn în mîna constructorului — oricît ne-am zbate noi! În ceea ce-l privește pe directorul Turcu, eu zic că e băiat priceput, cunoaște ca nimeni altcineva fabrica, dar îi lipsește în primul rînd calitatea de a lucra cu oamenii. Mereu a încercat să ne demonstreze că nu știu care inginer nu cunoaște, că unele cadre de conducere subordonate lui nu muncesc cum trebuie și alte asemenea lucruri. Să vă dau un exemplu. Într-o zi ne-am trezit cu o brigadă de la Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, care verifica o reclamație. Ce se întîmplase? Directorul observase că unele utilaje,

cele de încărcare-descărcare a sfecei, de exemplu, nu sînt întreținute așa cum trebuie. Iar directorul, în loc să ia măsuri colective, cu mecanicul șef pentru a îndrepta lucrurile, a anunțat organele de control! În general am observat că nu există o atmosferă de colaborare în cadrul conducerii fabricii de la Urziceni. Iar directorul a rămas parcă obsedat că nu mai poate lucra cu oamenii pe care îi are în subordine, ingineri, tehnicieni sau muncitori, și nici nu are încredere în perfecționarea lor, în creșterea calitativă a muncii lor. Dealtfel, prea se plînge de toți!

Acestea fiind zise, să tragem cîteva concluzii. Cea mai importantă dintre ele este, desigur, aceea că fabrica din Urziceni nu produce la ora actuală decît foarte puțin zahăr. Motivațiile pentru actuala stare de lucruri sînt, iată, destul de multe — de la lucrările prost executate de trust, sau neexecutate deloc, pînă la calitatea utilajelor și calificarea încă precară a personalului — dar ar fi fost mai firesc să fim informați și să scriem despre tot ce se întîrpinde pentru redresarea situației. În aceeași ordine de idei, chiar observînd că lucrurile pe care directorul Toader Turcu le-a spus nu au putut fi contestate decît parțial de conducerea centralei, nu putem să nu fim de acord și cu opinia că un conducător de întreprindere trebuie să fie în primul rînd un om al colectivului în care lucrează, principalul stimulator de energie și ambiții spre mai bine.

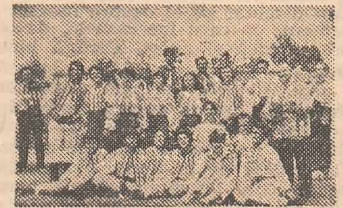
Urmează măsurile. Să sperăm că ele nu vor conduce decît la o singură rezolvare: zahăr produs la Urziceni!

Mă numesc Maria Farcas și sînt din Roman, județul Neamț. Mi-am internat băiatul la spitalul Al. Spiridon, clinica O.R.L. din Iași. Doresc să mulțumesc pe această cale tovarășului doctor STANICEANU și întregului personal care au vegheat zi și noapte la căpătîiul copilului meu, redîndu-i sănătatea și veselia de altădată.

Noi, cetățenii satului Suța Seacă, comuna Lucieni, județul Dimbovița, vă aducem la cunoștință următoarele: anul trecut, în luna iulie, a apărut în revista dumneavoastră un articol semnat de Eugen Seceleanu în care se arăta situația grea a aprovizionării cu apă potabilă a satului nostru. Se arăta, pe bună dreptate, că sîntem nevoiți, datorită infestării cu petrol a pîrului Suța și a puțurilor existente să cărăm în aceste zile de caniculă apă de la 2-3 kilometri distanță. Am urmărit de atunci răspunsul dat revistei de către factorii în drept, dar el nu a apărut. Cert este că situația semnalată de dumneavoastră a rămas neschimbată. Ba mai mult, cetățenii din satul Suța au strîns suma de 10.000—12.000 lei pentru a ne racorda cu conducta magistrală, dar interese meschine au făcut ca situația să se înrăutățească, școala generală, grădinița și circa 60—70 familii urmînd a nu avea apă. (Serisoarea este semnată de un număr de 98 de persoane).

După verificarea scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către profesorii Cezar și Florica Firescu, privind unele abateri ale directorului școlii generale Seaca de Pădure și soția sa. Comitetul județean Dolj al P.C.R. ne comunică: Cele relatate în scrisoare corespund în cea mai mare parte cu realitatea. Directorul școlii, Nicolae Cimpoeru, a dovedit de mai multe ori lipsă de competență în conducerea școlii. Pentru abaterile săvîrșite, Inspectoratul școlar, împreună cu organele de partid și de stat, au luat măsura de schimbare din funcția de director a profesorului Nicolae Cimpoeru.

Formația de amatori de pe lângă sindicatul întreprinderii Hidromecanica din Brașov — ansamblu folcloric cuprinzînd taraf, dansuri mixte și brigadă artistică de agitație — s-a infi-

ințat în luna februarie a anului în curs. Conduc de un inimos iubitor al folclorului național, Ion Speriuș, maestru principal la secția prelucrări, ansamblul a obținut recent un frumos succes în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, urmînd ca în curînd să întreprindă un turneu peste hotare. (Nicolae Tokacek).

Școala noastră a organizat o excursie de trei zile — 8, 9 și 10 august — la Complexul de lacuri Razelm, Sinoe, Zana Portiț, o plimbare cu vaporul în deltă. Maliuc, Gorgova, vizitarea orașului Tulcea și a canalului Măcin, cu microcarul nr. 34—B—2603 de la agenția BTT Prahova, stabilindu-se plecarea la ora 7 din centrul orașului Mizil. Mașina a sosit cu o jumătate de oră mai tîrziu. După plecarea ghidului, care depunea eforturi eroice pentru a încheia o frază, și aceea cu ajutorul unui carnetel, a reușit, împreună cu șoferul, ambii avînd o atitudine necuviincioasă, să ne facă drumul neplăcut. Ghidul, se numește Ciobanu; șoferul Marinescu. A doua zi tot grupul, împreună cu ghidul, am plecat la Maliuc. Șoferul a rămas în Tulcea, spunînd că așteaptă niște rude de la Constanța apoi a plecat cu mașina, s-a întors la ora 21, a plecat din nou, pentru a reveni la ora 1.00, lăsînd mașina în stradă, pînă la ziua, fără pază. La ora 7.45 grupul nostru a plecat pe jos să viziteze Tulcea, ghidul a părăsit grupul rămînînd în mașină, iar la ora 12, cînd ne-am întors la liceu, portarul Ion Furtună ne-a anunțat că mașina a plecat de la ora 8, afirmînd, șoferul, că

are ordin să lase grupul în Tulcea. (Serisoarea este semnată de către directorul Școlii generale nr. 1 din Mizil).

Din partea Consiliului popular al municipiului Ploiești:

„Cercetările pe care le-am întreprins au confirmat în parte faptele sesizate de Boris Sănduleac, din Ploiești, Piața 16 Februarie nr. 6, bloc 1. A., apartament 20. Dată fiind gravitatea faptei Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Ploiești a desfășurat contractul de muncă numitei Popescu Elena prin decizia nr. 588/8 iulie 1978 în conformitate cu prevederile art. 130 litera „1” din Codul Muncii.”

Mă numesc Ioan V. Florea și domiciliiez în Tecuci, strada Decabal nr. 14, județul Galați. În municipiul nostru a luat ființă Oficiul poștal nr. 3 care cuprinde cîteva cartiere ale orașului. A luat ființă în scopul deservirii mai rapide a populației, cel puțin așa am crezut noi. Pînă la înființarea acestui oficiu, am aparținut de oficiul nr. 1. Presa o primeam regulat. Din clipa cînd am trecut la Oficiul nr. 3, ziarele se primesc cu o întîrziere de 2—3 zile, iar revistele la fel. După mai multe sesizări, lucrurile s-au mai normalizat, dar numai pentru o perioadă foarte scurtă. De la o vreme însă, o parte din revistele la care sîntem abonați nu ne mai vin de loc. De exemplu revista FLACĂRA nr. 28 și nr. 30 din anul curent nu s-au primit de către nici unul dintre abonații acestui oficiu, în schimb s-au vîndut la liber. Conducerea oficiului motivează prin faptul că respectivele numere n-ar fi venit de la București, sau au luat alt traseu, s-au rătăcit. E, oare, posibil?

Din partea Întreprinderii de turism, hoteluri și restaurante București:

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către un GRUP de locatari din strada Poenaru Bordea nr. 4, sectorul 5, București prin care se sesizează unele aspecte de poluare sonoră la restaurantul „BUCUR”, vă comunicăm: cu ocazia verificării la fața locului a aspectelor sesizate, s-a constatat că acestea corespund realității, producînd nemulțumiri pe deplin justificate ale cetățenilor. Pentru curmarea acestei situații, la data de 12 august a.c. I.T.H.R. București a convocat la restaurantul „BUCUR” întregul personal al unității, căruia i s-a adus la cunoștință conținutul scrisorii, dispunîndu-se totodată luarea următoarelor măsuri: părăsirea de către întregul personal, cu excepția lucrătorilor însărcinați cu paza, a unității la ora 01.30: aranjarea, sortarea și transportul ambalajelor vor fi făcute numai în cursul dimineții, începînd de la ora 7.30 și se va degaja gardul despărțit de grilajele grele și de restul inventarului; se vor revizui periodic utilajele frigorifice și se vor înlocui imediat cele producătoare de zgomot; se vor interzice discuțiile cu voce tare între lucrători; transportarea mărfurilor sau navetelor cu băuturi se va face numai cu cărucioare; spălarea inventarului de bucătărie se va face cu minimum de zgomot posibil; formația muzicală a localului va fi retrasă din grădina în incinta restaurantului cel mai tîrziu la ora 22.00; consumul de băuturi alcoolice de către personalul unității va fi interzis cu desăvîrșire, cel ce vor încălca aceste dispoziții fiind aspru sancționați; utilajul din fier necesar spargerii gheții, va fi înlocuit cu unul din lemn, pentru a atenua zgomotul. Procesul verbal de luare la cunoștință a măsurilor de mai sus a fost semnat de întregul personal al unității, șefii de unitate al restaurantului „BUCUR” angajîndu-se ferm a respecta întocmai măsurile dispuse. În incheiere ne cerem scuze pentru neplăcerile provocate de personalul acestui restaurant, adresînd totodată tovarășilor locatari rugămîntea de a ne informa în cazurile în care vor mai întîmpina neplăceri ca urmare a nerespectării măsurilor mai sus arătate.”

Cu factura nr. 41051 din 10 iulie 1978 a cumpărat și subsemnatul, ca orice bun gospodar, o mobilă de bucătărie — „BUCUR III” — de la depozitu-

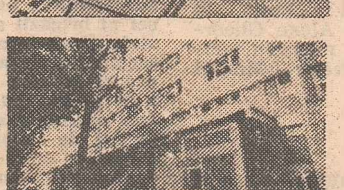
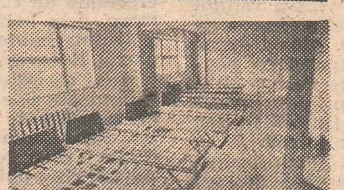
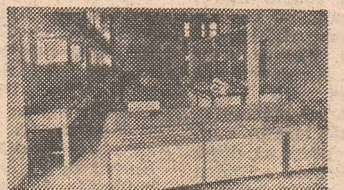
lul de mobilă din Timișoara, în valoare de 1844 lei. Pe lângă faptul că această mobilă nu a avut nici masă și nici scaune, am primit-o și fără butonii necesari deschiderii sertarelor. Interesant este faptul că găurile pentru butoni sînt făcute, dar ce folos! Gestionarul de la respectivul depozit mi-a spus că întreprinderea PIPERA din București a refuzat pur și simplu să livreze acești faimoși butoni. Mă numesc Virgil Cornea și locuiesc pe strada Gh. Lazăr nr. 42, blocul A. 3., scara A, apartamentul 36, Timișoara.

Mă numesc Rodica Motorga și am contractat în București un apartament la blocul 105/B, etajul I, scara A, din Șoseaua Ianului nr. 29, sectorul 3. Contractul l-am semnat în data de 2 03 1976, darea în folosință a blocului urmînd a avea loc la 30 martie 1977. Termenul de dare în folosință s-a decalat mai întîi pentru 28 septembrie 1977, apoi pentru 31 decembrie, apoi pentru septembrie 1978, în sfîrșit, pentru decembrie 1978. Lucrarea aparține Grupului III Construcții din strada Mîntuleasa nr. 14.

Din partea Consiliului popular al județului Gorj:

„Privind scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Ion Ghișamera din localitatea Tg. Logrești, județul Gorj. În scrisoarea I. G. solicită efectuarea unei anchete sociale la fața locului din partea organelor în drept, propunînd încredințarea copiilor minori unei instituții de ocrotire spre creștere și educație. Din cercetările întreprinse, cele sesizate de către I.G. se confirmă. Astfel, s-a renunțat la ideea încredințării copiilor unei instituții de ocrotire sociale, mai ales că nici părințele lor firese — mama — fiind încă în viață, nu a consimțit la aceasta și s-a propus Comitetului executiv al Consiliului popular județean, prin organul de asistență socială, instituirea plasamentului familial în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 3/1970, articolul 1, litera C. și articolul 42 din Codul Familiei. În acest sens minorii vor fi încredințați lui Ion Ghișamera, unchiul minorilor, care consimte a-i primi spre creștere și educație.”

Vă cerem sprijinul, acum, în preajma deschiderii școlilor. Este vorba de Grupul social de pe lângă Liceul de muzică nr. 1, amplasat în strada Cpt. Preoteșcu nr. 5—9, sectorul 5, București, lucrare de investiție care trenează în execuție încă din

anul 1976. Sînt mai bine de trei săptămîni de cînd șeful șantierului nu a mai văzut acest punct de lucru așteptat cu interes justificat de cei 319 elevi, viitori maștrii ai muzicii, care urmează să beneficieze de acest cămin pus la dispoziția lor prin grija statului nostru socialist. Ma-

ritatea lucrărilor exterioare ce trebuie să asigure accesul în interior și din interior, sînt așa precum se vede din fotografiile pe care vi le trimit. (Paul Cambureanu, diriginte nr. 48 șantier, CPMB-DGDAL).

Din partea Ministerului de Interne:

„Restituim scrisoarea cîtăteanului Gheorghe Cristea adresată revistei FLACĂRA, cu mențiunea că s-au efectuat verificări din care rezultă următoarele: în ziua de 13 iunie 1978, în jurul urelor 18.00, fiul lui Gh. C. Cristea Dumitru, aflîndu-se în fața tonetei de tir sportiv din șoseaua Orhideelor, Gara Basarab, sectorul 7, în urma unei altercații cu alți tineri care a degenerat într-o bătăie, a fost lovit mortal. Organele Circumscripției 14 miliție au identificat pe data de 14 iunie a. c., pe autorul loviturii cauzatoare de moarte, a tinărului Cristea Dumitru, în persoana numitului PETRE ZANOGEANU, fiul lui Constantin și Rada, născut la 13 decembrie 1959, în comuna Radomirești, județul Olt, cu domiciliul în comuna natală. Întreaga lucrare de cercetare, împreună cu cel în cauză, au fost înaintate cu adresa nr. 787738/14 06 1978, la Procuratura municipiului București, competentă în soluționarea cauzei.”

Sîntem un grup de oameni ai muncii din Ploiești, strada 30 Decembrie nr. 1 și dorim să vă prezentăm o situație deosebită, a cărei rezolvare a fost solicitată în mai multe rînduri organelor locale, fără a avea însă nici un ecou. Este vorba de activitatea anormală desfășurată în spațiul interior și exterior al restaurantului „BULEVARD” din Ploiești, restaurant situat în imediata apropiere a blocului în care locuim: orchestra localului își susține programul în grădina de vară a localului, pînă tîrziu, cu stații puternice de amplificare; personalul de deservire desfășoară între orele 22—2.30, un program administrativ extrem de zgomotos, se mută ambalaje, scaune, mese, se strigă de la un om la altul, puternic și într-un jargon inacceptabil; starea de curățenie atît în interior cît și în exteriorul localului este jalnică, mai ales în zilele de duminică și luni dimineața. În plus, fiind lipsit de amenajări corespunzătoare, localul își depozitează în stradă stive de ambalaje de dimensiuni apreciabile, stînenînd circulația. În aceste împrejurări, odihna, activitatea sportivă și sănătatea familiilor noastre, activitatea școlară, instruirea și educarea copiilor noștri sînt alterate profund. O singură excepție — dar de scurtă durată — de ameliorare a acestei situații a avut loc în septembrie 1973, cînd ne-am adresat Comitetului județean de partid, sesizare, avînd drept efect, excluderea orchestrei din grădina de vară a restaurantului. Acest fapt a fost consemnat și de declarația Consiliului municipal, publicată în revista FLACĂRA nr. 43/1973, prin care se stabileau regulile de preîntîmpinare a poluării sonore. Din anul 1974 însă povestea a început, adăugîndu-se la toate și organizarea de nunți, agape și banchete. (Scrisoarea este semnată de ing. Ioan Divo, tehn. Ioan Rădulescu și ing. Paul Stanciu, din partea Asociației de locatari, 30 Decembrie nr. 1, Ploiești).

Din partea Direcției sanitare a județului Vrancea:

„Cererea tovarășei Elena Mihăilescu, adresată revistei FLACĂRA și trimisă nouă spre soluționare, de a lucra și în secția spitalului Vidra, nu numai în serviciul de salvare, a fost apreciată ca întemeiată și Direcția sanitară a dispus ca întregul personal mediu din acest compartiment să fie folosit periodic în toate compartimentele acestei specialități. În acest sens se va realiza o bună pregătire a personalului și se va înlătura și suspiciunea că unii sînt avantajați, față de alții.”

Din partea Ministerului de Interne:

„În urma verificărilor întreprinse, ca urmare a scrisorii adresate revistei FLACĂRA, de către Nina Stolanovici, magazioneră la Magazia de colectare internațională, vă comunicăm

că în parte, cele sesizate se confirmă: cu ocazia perchezițiilor domiciliare efectuate numitorilor DUMITRU TURCESCU și ALEXANDRINA VASILACHE, s-au găsit obiecte de proveniență străină ca: materiale de reclamă, pietre de brichetă, săpunuri, pungi din plastic, brelocuri etc., precum și obiecte de producție indigenă ca: mape tip diplomat, serviete, genți de damă, etc., despre care cei menționați declară că le-au primit cadou de la unii delegați și întreprinderi, ori persoane fizice, care au expediat ori primit, mărfuri de trafic internațional, urmînd ca cercetările să stabilească proveniența reală a acestor bunuri.”

Sîntem un grup de muncitori lăcătuși și sudori de la Trustul de construcții chimice Năvodari și vă scriem în speranța că ne veți ajuta în rezolvarea unei probleme. În luna martie 1978, în cadrul TCCh Năvodari, personalul a beneficiat de cea de a 13-a retribuție. Din atelierul nostru, un număr de 11 tovarășii nu am primit acești bani. Întrebîndu-l pe șeful de secție, ni s-a răspuns că am fost omiși, normatorul făcînd o g.eseală, problema urmînd însă a se rezolva cît de curînd. Într-adevăr, s-au făcut calcule, s-au întocmit state de plată, state ce și-au urmat drumul normal, fiind trimise la Trustul Constanța. De atunci așteptăm, dar în zadar, întrebînd la serviciul contabilitate, care este situația. Sîntem aminați de la data de întîi ale lunii, pe 10, apoi pe 20, apoi iar întîi, și iar 10, 20, etc. (Semnează Ioniță Gheorghe, împreună cu un număr de 8 tovarășii).

Poșta redacției

■ Ion St. Ionescu — Amara, Ialomița. Procuratura Generală a R.S.R. ne anunță că, în vederea continuării judecării, urmează să vă adresați instanței de judecată.

■ Eugen Buțnaru — București. Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 5, verificînd la fața locului, a constatat că într-adevăr terasa blocului în care locuiți prezintă deteriorări prin care apa se infiltrează în apartamente. Analizîndu-se această situație, s-a dispus Grupului de șantieri nr. 5, respectiv șantierul nr. 4, remedierea urgentă a terasei pînă la data de 15 septembrie, a.c.

■ Anton Marinovici și Nicu Stan — Drobeta-Tr. Severin; Popescu Anatol — Lugoj; Avram Artonie — Birlad; Ileana Boghină — Oradea, și alții: repetăm, puteți trimite redacției noastre fotografiile pentru publicare, cu condiția să fie bine executate din punct de vedere tehnic și să cuprindă instantanee sau personaje interesante.

■ Maria Albu — București. Potrivit prevederilor Decretului nr. 246/1977 cap. III art. 7 (2) aveți dreptul să primiți alocația de stat pentru copii după 3 luni de la încadrarea cu contract de muncă pe durată nedeterminată. De asemenea alocația de stat nu se acordă în mod retroactiv, ci numai începînd din luna următoare celei în care sînt îndeplinite condițiile prevăzute de lege — inclusiv perioada de 3 luni de la încadrarea pe durată nedeterminată.

HORIA PATRAȘCU

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o oot face în fiecare zi între orele 10—13.

● FLACĂRA nu în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Deși directorul a primit un crap cît un rechin,

AFACEREA A INTRAT LA APĂ

Ancheta pe care o veți citi în continuare este un fel de triplă anchetă! Ea privește trei cazuri diferite, ale unor oameni loviți pe nedrept, fiecare dintre ele putînd fi tema unui articol separat. Motivul pentru care am preferat, totuși, să le unim pe o singură pagină a fost temeinic: toate cele trei cazuri aveau un punct comun: I.C.L. Alimentara sector 5. Să vedem deci despre ce este vorba.

Dumitru Trandafir are o activitate de aproape 20 de ani în funcția de șef de unitate în cadrul I.C.L. Alimentara 5. Pînă în primăvara anului trecut a condus unitatea cu numărul 105, Autoservire, din strada Lamotești. Într-o bună zi i-a fost repartizat ca ajutor un anume Alexandru Arva, reabilitat în urma unor antecedente penale. Numai de muncă nu-și prea vedea ajutorul șefului de unitate, ocupat îndeosebi cu băutura în timpul serviciului, precum și cu alte asemenea îndeletniciri, motiv pentru care Dumitru Trandafir înștiințează conducerea întreprinderii, cerînd înlocuirea ajutorului. Primește chiar asigurarea că dorința lui va fi onorată, dar iată că Alexandru Arva ia legătura cu șeful contabil al întreprinderii, Radu Tudorică, și lucrurile se complică. „Cum aveam deja dispoziție să-mi găsec alt coleg, zice Dumitru Trandafir, m-am orientat la o tovarășă vinzătoare, Cristea Florica, pe care o cunoșteam încă din timpul practicii, cînd era elevă la școala de comerț. Dă examenul și reușește în funcția de șef de magazin, dar cînd vine la magazin Arva Alexandru era de-acum anunțat, și-i zice: te faci tu șef cînd mi-o crește mie păr în palmă! Și așa a și fost”. Mai mult, în următoarele zile se formează o comisie condusă de contabilul șef Tudorică, spre a fi analizată activitatea de la magazinul 105. Vina celor doi șefi de unitate pare să se împartă, dar capetele cele mai grele de acuzare sînt îndreptate spre Dumitru Trandafir: „Cînd am fost chemați să primim verdictul, zice el, am fost tratat pe 2 pagini și jumătate, iar fostul meu coleg pe numai o jumătate de pagină. Și de această dată se strigă tare la mine și sînt avertizat să-mi leg gura, să nu mai vorbesc pe nicăieri. În cele din urmă, am acceptat să fiu mutat la unitatea nr. 44, de pe Bulevardul Metalurgiei, cu o categorie tăiată din remunerație. A fost schimbat și ajutorul meu, dar el a plecat imediat în concediu. Am observat că schimbarea a fost aranjată dinainte, întrucît erau două cereri depuse cu șase zile înainte de către responsabilii pe care i-am înlocuit eu”. În schimb, protejatăl conducerei, Alexandru Arva, primește numirea de șef de unitate în Parcul Tineretului de cum vine din concediu, iar mai apoi la complexul M. 34, de pe Bulevardul Brincoveanu.

Gheorghe Popescu, responsabil al magazinului de la numărul 274 pe strada Văcărești, n-a avut pînă în 24 martie 1977 prea multe probleme de rezolvat pentru a asigura bunul mers al unității pe care o conducea. La acea dată a fost repartizat la centrul de carne, alăturat unității, un măcelar pe nume Gheorghe Alexe. Povestea se repetă. Gheorghe Popescu înștiințează de mai multe ori conducerea întreprinderii. De exemplu: „Vă aduc la cunoștință că în fiecare zi se bea la 4-5 sticle de vin în măcelărie, fără a mi se da ascultare că nu e voie să se bea în timpul serviciului. Alexe mi-a spus că dacă nu-l las în pace risc să fiu schimbat din magazin. Rog să luați măsuri să fie schimbat imediat din unitate acest vinzător”. La 21 iulie are loc un inventar de control, care descoperă o lipsă de 20.300 lei în gestiunea centrului de carne. În fața actelor, Gheorghe Alexe este obligat să recunoască lipsa, dar revizorul Petre Ioniță îi permite să pună suma la loc. În numai o oră și jumătate Alexe se întoarce cu 20.300 lei, suma este deci recuperată, dar datoria revizorului este de a trece în acte situația constatată. Aceasta nu se întimplă, lucru pe care șeful de unitate nu-l află la timp. Totuși, numai patru zile mai tîrziu Gheorghe Popescu trimite conducerei un alt referat, în care arată: „Tovarășe director, vă rog să luați măsuri pentru a fi schimbat deoarece pentru mine nu mai reprezintă nici o încredere și nici colectivul nu mai vrea să mai lucreze cu acest vinzător care nu mai reprezintă nici o garanție”. Amănuntul este important, vom vedea de ce. La 26 august se prezintă la unitate un alt măcelar, pentru a primi gestiunea centrului de carne. Alexe strigă în gura mare că el nu predă gestiunea decît în fața contabilului șef Radu Tudorică și a directorului Anania Mierloiu. Aflat pe aproape, șeful biroului de revizori din întreprindere, Nicolae Badea, ia legătura cu directorul adjunct Tătaru. Primind dispoziție să participe la inventar și la predarea gestiunii. După ce toate socotellele sînt încheiate, Alexe nu poate justifica suma de 13.536 lei! Șeful de unitate își face datoria și, la numai cinci

zile, anunță conducerea astfel: „Această lipsă se datorează lui Alexe Gheorghe, care și-a adus și un prieten de-l lăsa la vinzare, iar el se ducea prin vecini unde juca barbut și pierdea bani, eu i-am atras atenția să nu mai lase pe nimeni în magazin la vinzare și nici să joace jocuri de noroc, iar el îmi răspundea să-l las în pace că știe el ce face și că el are oameni”. Totuși, în decembrie anul trecut, Gheorghe Popescu află că este suspendat din funcție pînă la încheierea cercetărilor privind infracțiunile comise de măcelarul Alexe (care între timp a fost arestat). Motivul acestei suspendări — în vigoare încă astăzi! — este acela de a fi tănuț abaterile măcelarului aflat în subordinea!? Este sfătuit să plătească un expert contabil pentru a-și dovedi nevinovăția, și astfel ia legătura cu expertul Armand Popier, vechi colaborator al I.C.L. Alimentara și prieten al contabilului șef Tudorică. Popescu plătește la C.E.C. expertiza, 900 de lei, dar se miră cînd expertul îi mai cere 600 de lei, mărturisind că n-ar mai avea de unde. Expertul îi spune să scoată banii repede, să nu caute să-l supere, și tot el mai stoarce 500 de lei de la revizorul Petre Ioniță, aflat în incurcătură, după cum vom vedea mai departe. Au trecut între timp mai bine de șapte luni de zile, iar Gheorghe Popescu tot suspendat rămîne.

Necazul lui Nicolae Badea, șeful biroului de revizori din cadrul I.C.L. Alimentara 5, a început în ziua de 26 august. Este momentul cînd Nicolae Badea află despre primul inventar, la care măcelarul Alexe ieșise cu lipsa de 20.300 lei. Deci, în 26 august, nu înainte! A doua zi chiar, șeful biroului de revizori îl anunță pe contabilul șef Tudorică despre lipsa constatată în gestiunea centrului de carne, ca și despre cele spuse de gestionarul Popescu, cu privire la lipsurile din primul inventar. Faptul îl supără foarte tare pe Radu Tudorică. „Dînsul m-a chemat în biroul tovarășului director Mierloiu, zice Nicolae Badea, avertizîndu-mă să nu mă mai amestec în această cauză, cine mi-a permis mie să fac inventarul (dispoziția era a directorului adjunct Tătaru! — n.n.), și amenințîndu-mă că pentru asta o să trebuiască să plec din întreprindere. Imediat l-a chemat pe vinzătorul Alexe Gheorghe, pe care l-a întrebat dacă a avut cumva lipsă în gestiune. Acesta a spus că nu a avut lipsă nici la primul, nici la al doilea inventar — iar mie mi-au interzis să mă mai ocup de această problemă. Cu toate acestea, deși îmi fusese interzis, nu am lăsat această problemă și am cerut revizorilor aflați în subordinea mea să facă verificări pe toată perioada, pe baza documentelor și dosarul să fie înaintat organelor de cercetare penală. După cităva vreme însă contabilul șef i-a luat toate actele revizoarei Vancea Venera și nu a dat curs dosarului decît în ziua în care a crezut că m-a prins și pe mine printr-o declarație”. O greșală foarte mare, s-ar părea, a revizorului șef, pe care a comis-o fără să-și dea seama de consecințe. Fiindcă tu tot pleci, i-ar fi spus contabilul șef Tudorică, să facem cumva să-l scoatem curat pe revizorul Petre Ioniță (cel care nu trecuse în acte lipsa de 20.300 lei), adică dă o declarație cum că el te-a anunțat chiar a doua zi după inventarul de control! Nicolae Badea cade în capcană — și iată că în aceeași zi Radu Tudorică anunță în C.O.M. că revizorul șef a recunoscut în scris că știa de lipsă și obține suspendarea din funcție. Era ziua de 10 noiembrie, anul trecut. Trec mai bine de șapte luni, intervin organele de cercetare penală și cele ale controlului financiar intern de pe lîngă Consiliul popular municipal, în luna mai Nicolae Badea obține chiar o adresă de la procuratură în care se specifică că: „...ați fost scos de sub urmărirea penală, întrucît nu vi s-a reținut nici un fapt penal”, dar reincadrarea sa nu survine decît în iunie, atunci cînd reporterul se afla în întreprindere pentru definitivarea anchetei pe care o cititi în momentul de față... În privința măcelarului Gheorghe Alexe (astăzi închis) și a relațiilor pe care el le întreține cu conducerea întreprinderii, semnificative pot fi declarațiile aflate la dosarul C.F.I.-ului, între care o citim pe cea a vinzătoarei Irimica Rotaru: „Eram în magazin cînd tov. vinzător Alexe Gheorghe a venit de afară în magazin spunînd că i-a dus tov. director Mierloiu un crap cît un rechin”!

Prin amabilitatea tovarășilor din corpul de control al Consiliului popular municipal București, am avut ocazia să cercetăm și alte amănunte referitoare la activitatea întreprinderii comerciale locale „Alimentara”, sector 5. S-a format astfel un... al patrulea caz demn de înfățișat opiniei publice. Pentru a încheia „cazul Alexe”, să mai subliniem că amintitul măcelar a fost mutat o vreme de la unitatea din strada Văcărești (acolo unde au suferit pentru el doi oameni cinstiți) la o altă

unitate, purtînd numărul 71. Și aici, nu după multă vreme, șeful unității s-a simțit dator să ceară conducerei înlocuirea lui, întrucît descoperise o lipsă în gestiune de 5.700 lei, bani desigur însușiți de măcelar. În colțul referatului alcătuit de șeful de unitate Florea Mohorea, ce credeți că va scrie directorul Mierloiu? Redăm textual: „Să se ia măsuri ca să se lucreze în două schimburi”?! Mai departe. La inventarierea gestiunii magazinului 2 Pieptănari (responsabil Ion Alexandru), revizorii constată cu surprindere plusuri de ambalaje în valoare de 331.000 lei, pentru o perioadă controlată de numai doi ani de zile! De unde un asemenea „stoc” de ambalaje? Poate din afară. Dar, se pune întrebarea, dacă ambalajele există, odată cu ele n-au sosit cumva în magazin și mărfuri, într-o cantitate corespunzătoare?! Pentru contabilul șef Tudorică, întors de chestiune, întrebarea nu pare importantă, el susține una și bună, cum că singurul lucru care contează este îndeplinirea planului de desfacere. Chiar așa să fie? Același gestionar Ion Alexandru, unul din favoriții conducerei, a plimbat fără acte o mașină de prăjit cafea de la unitatea din Pieptănari (unde lucrează) la cea de pe Splaiul Unirii, purtînd numărul 54 (unde se transferase). Noua unitate nu posedă autorizație de prăjit cafea, dar la întrebarea logică a revizorilor C.F.I. dînsul răspunde în scris: „Mașina a fost adusă pentru a face probe dacă se poate prăji cu ea cafea. Întrucît nu s-a putut prăji cu ea a fost predată în 24.02.1978”. Cîteva precizări sînt absolut necesare. În primul rînd faptul că, după spusele lui Ion Alexandru, pentru probe a fost nevoie de o cantitate de 500 kg de cafea! De asemenea, neputînd deconta (mașina, în acte, nu exista!), gestionarul a plătit din buzunarul lui încărcarea a 4 butelii de aragaz. De cîteva ori s-au schimbat prizele în unitatea respectivă, s-au confecționat și burlane noi, energia electrică a curs ca pe gîrlă, lucruri care dovedesc că, în fapt, mașina respectivă mergea din plin. Ea a funcționat între 16 august 1977 și 4 februarie anul curent. Trebuie însă reținut faptul că de la 1 februarie 1978 Direcția generală comercială și Agenția de import n-au mai livrat pe piață nici măcar un bob de cafea crudă, fiind puse la punct mașini de prăjit proprii, de mare capacitate. Iată cu alte cuvinte de ce gestionarul I. Alexandru a luat hotărîrea de a preda mașina! După calculele revizorilor, prin valorificarea a 7.386 kg de cafea (vindută, prăjită și măcîră, dar decontată ca vindută în stare crudă), la unitatea numărul 54 s-a adus statului un prejudiciu de aproape 65.000 de lei! Una peste alta, activitatea din cadrul I.C.L. Alimentara a sectorului 5 nu pare deloc în regulă. Cu atît mai mult ne miră faptul că, după cunoștința noastră, nici directorul Anania Mierloiu, nici contabilul șef Radu Tudorică, nici gestionarul Ion Alexandru, care ocupă și dînsul o anumită funcție, nici alte cadre de conducere n-au avut pînă acum nimic de suferit. De pătimit au avut doar cei trei oameni ai muncii amintiți mai înainte. Nicolae Badea, tată a trei copii minori, Dumitru Trandafir și Gheorghe Popescu, care, deocamdată, încă mai pățimesc. În situația lor este posibil să se mai afle și alții. Argumente suficiente de convingătoare pentru a șterge rîndurile de față. Desigur, așteptăm răspunsul forurilor competente.

G. DUMITRU

P.S. Înfațișînd noi, acum cităva vreme, ancheta de față conducerei Consiliului popular al municipiului București, mi s-a solicitat amînarea publicării, întrucît se considera necesară aprofundarea cercetării efectuate de C.F.I. — C.P.M.B. Drept urmare, prin hotărîrea Biroului executiv și a Secretariatului Comitetului municipal de partid București, organele de control specializat ale Ministerului Finanțelor au fost însărcinate să elucideze consecințele financiar-gestionare derivînd din situația de mai sus și, totodată, să stabilească răspunderile care revin persoanelor implicate. Astăzi, cînd publicăm ancheta de față, sîntem în măsură să reproducem și opinia inspectorului principal Gheorghe Șoșoacă, șef al brigăzii aparținînd Inspecției teritoriale financiare de stat București, care a efectuat cercetarea: „Pentru primele două cazuri la care vă referiți dumneavoastră n-aș putea spune nimic, întrucît ele n-au fost cercetate de noi. În ceea ce privește modul de valorificare a unor produse, a cafelei în special, plusul de ambalaje, ca și a altor probleme care există în cadrul întreprinderii citate, afirmațiile făcute în articol se confirmă. Mai mult chiar, acum au apărut aspecte similare și la alte unități ale întreprinderii, acțiunea fiind în curs de verificare. Dealtfel, gestionarul Ion Alexandru ne-a spus-o direct: De ce m-ați luat pe mine, cînd alții au făcut și mai multe?! S-ar părea că are dreptate. În orice caz, chiar cu vină mai mare sau mai mică, toți vinovații vor fi obligați să-și plătească greșelile.” Această opinie este, desigur, în spiritul anchetei noastre...

Cîteva tineri care au învățat meserie în altă parte cînd puteau să o învețe în orașul lor

„Era în anul 1974, prin 24 mai, mi se pare. Aveam 15 ani încă neîmpliniți. E adevărat, mai fugeam de la ore, dar îmi plăcea școala. Eram elev la Școala nr. 9 din Sighetu Marmăției.

Într-o zi, coboram pe scări și am ciupit o fată. Ea a strigat, a strigat tare că diriginta care era prin apropiere a auzit. Nu știu de ce, dar m-a cuprins un fel de frică și nu am mai intrat în clasă. Diriginta m-a căutat în clasă, apoi acasă. Eu am fugit în oras. Cînd mai fugeam de acasă, dormeam în niște tuburi de beton. Am venit și atunci să dorm, îmi căutam culcus. Se făcuse cam 7 și ceva seara. Era încă lumină. Așa că așteptam să se întunece. I-am întîlnit pe Ursuleanu și pe N. Eu n-am spus că am fugit de acasă. Cînd s-a făcut ceasul 9 seara, am observat că Ursuleanu se uită lung la geamul casei lui. Am bănuț că ceva nu-i în regulă, nu-i curat la mijloc. I-am întrebat mai serios. Atunci mi-au spus că au fugit și ei de acasă.

Am furat niște biciclete. Ne plimbam cu ele pe străzile mai dosite ale orașului. Într-o dimineață, mai pe la ora 3 pe mine m-a oprit un milițian, mi-a luat buletinul și mi-a spus să mă prezint la miliție. Cînd am scăpat de el am luat-o la sănătoasa cu bicicletă cu tot. As vrea să fac o paranteză: dacă atunci mă ducea la miliție nu se întimpla ce s-a întimplat mai apoi. Într-una din nopți am încercat să forțăm două țhoșcuri; erau bine închise și strada aglomerată. La al treilea, așezat mai la întuneric, am observat o bucată de placaj crăpat. Am tras de ea, am făcut o gaură, și am intrat eu cu N. De aici ne-a luat miliția”. Aici s-a terminat prima parte a poveștii tînrului H.G. Atunci nu avea nici școala terminată, nici meserie. Au fost condamnați și încadrați într-o școală specială de reeducare. H. G. a învățat o meserie: lăcătuș mecanic.

Discuția transcrisă de noi mai sus a avut loc în atelierul de forjă de la Sighetu Marmăției, unde tînrul H.G. lucrează în prezent. „Știi, ne spune H.G., dacă tot am vorbit, aș vrea să vă spun că acolo unde am învățat meserie am fost un elev bun. Am fost șeful cercului de matematică și șef de clasă. În încheiere aș dori din inimă să scrieți: tinerilor că-roră le trece prin cap vreo boacăna să se gîndească de zece ori înainte de a o face dar mai ales să nu-și uite părintii. Că-i greu să-ți pierzi libertatea la 15 ani încă neîmpliniți”.

La atelierul de bobinaj de la aceeași întreprindere l-am întîlnit pe Ursuleanu. Cînd am intrat în atelier mesteria la o bobină. Am discutat cu el despre meserie, despre oamenii cu care lucrează și, de ce nu, despre muzică și sport. Cîștișă bine și nu vrea să-și amintească acea tristă rătăcire. „Nu, e păcat să mai discutăm despre trecut. Eu m-am apucat serios de treabă. Am un frate de 10 ani și vreau cu adevărat să fiu fratele lui mai mare. Să aibă ce învăța de la mine. Prin ceea ce fac eu la locul de muncă, după cum mă port în oras (puteti întreba pe oricine) vreau să sterg cu buretele peste tot ce a fost. A fost pentru mine un vis urit”.

Am vorbit mult cu cei doi tineri. Acum sînt încadrați în muncă, mai mult, au o meserie. Lucrează în cadrul unui puternic colectiv muncitoresc care, prin forța exemplului, i-a pus pe acești tineri să se întrecă pe ei înșiși.

În final dăm aprecierile oamenilor cu care lucrează direct. Raimond Ștroblea, șeful de formație la atelierul de forjă: „H. G. se descurcă foarte bine la locul de muncă. Își cunoaște meseria. Este un băiat săritor, de aceea mă declar mulțumit de el”. Iosif Sighetu, șeful de atelier de la bobinaj: „Eu cu Ursuleanu nu am nici o problemă. Adrian este un băiat ascultător și un bun meserier. Eu am cunoscut cazul lui Ursuleanu pentru că sîntem vecini. Cînd a venit în atelier i-am încercat sinceritatea. Nici nu incapa vorbă. Atunci l-am primit ca pe un adevărat muncitor fără să-i mai pomenim de trecut. Ce să mai lungim vorba, nu-i reproșez nimic”.

Am prezentat cazurile acestor tineri care la o vîrstă cînd poți călători cu Robinson Crusoe prin pagini de cărți, scapi de sub atenția celor care trebuie să-ți fie aproape. Nu e același lucru să-ți faci școala între colegii tăi, să înveți meserie în orașul copilăriei (după cum ar fi dorit acești tineri) ori în altă parte într-un regim special.

GHEORGHE MARA

Ssst! Liniște, paznicul doarme!

I.C.L. Alimentara din sectorul 4, ca oricare alta de acest gen, deține și manipulează bunuri și valori importante necesare propriei activități. Și, firește, în vederea ocrotirii acestora a luat măsuri convenite. La sediu deci, ne întâmpină, simbată seara, paznicul și ofițerul de serviciu. O legătură atentă, fapt de mare importanță după cum vom vedea, la una din întreprinderile vizitate ulterior am intrat prezentând o legitimație de acces la un teren de sport! — și o trecere în revistă a sistemelor de protecție. Există aici câteva încăperi care au grilaje metalice, butoane de alarmă etc. Trebuie să ne declarăm satisfăcuți, specialiști sau nu — sintem o echipă formată din ofițeri din M.I. și reprezentantul redacției — și hotărîm să ne continuăm drumul, dar nu mai înainte de a întreba vigilentul paznic dacă știe nr. de telefon al circumscripției de miliție, în caz că ar fi nevoie. Sigur, zice Fănică Ionescu, și începe să caute într-un registru. Nu-l găsește. Lângă biroul de unde a scos registrul o frumoasă cutie metalică cu clape, beculețe și instrumente de măsură. Este o instalație de alarmă care nu funcționează, spune paznicul Ionescu cu oarecare satisfacție că mai este și altcineva în culpă. Noi glădim că este vorba de director.

Pentru că înaintea oricui, securitatea instituției este, neîndoielnic, un prim atribut al conducerii.

Instalația este ultramodernă, probabil a costat mai multe zeci de mii, are firele întinse și senzorii instalați unde trebuie, dar nu funcționează. Sintem convinși că la apariția acestor rînduri ea a fost reșpusă în funcțiune.

Sosim la întreprinderea poligrafică Tiparul, din strada Fabrica de chibrituri, la ora ieșirii din schimbul doi. Un paznic cu vestonul deschis și mirosind a băutură face controlul celor care ies pe poartă, în marea lor majoritate femei. De fapt nu prea știe ce face și nici cum trebuie făcut un asemenea control. Încercăm să lămurim lucrurile împreună cu ofițerul de serviciu. Ion Mitu, paznicul, dă un telefon dar cel solicitat întirzie extrem de mult. Cînd apare totuși tovarășul Ion Terineanu înțelegem că investiția de ofițer de serviciu pe fabrică este pentru dînsul, de fapt nu numai, cu totul

formală. N-am timp să văd ce fac paznicii fiindcă răspund de producția unei secții, am 25 de mașini care funcționează, ne spune I.T. fără vreun aer de scuza. Îi amintim că potrivit instrucțiunilor „ofițerul de serviciu funcționează în afara orelor de program”. Așa o fi, zice, dar aici la noi este altfel, ofițerul de serviciu fiind ales dintre cadrele tehnice care lucrează în schimbul respectiv. Tot vine la fabrică, nu?! Nu, zicem noi și îl invităm spre locul de veghe al celui de-al doilea paznic. Pe drum, într-o zonă în care este depozitată hirtie și unde o inscripție mare atenționează că „fumatul este oprit”, I.T. aprinde o țigară și apoi ne comunică: o să-l găsim cam greu. Avea dreptate. Fiindcă dormea într-un colț ferit circulației și luminii. S-a trezit cu greu și ne-a întrebat onomatopoeic cam ce vrem. Pe urmă l-am întrebat noi cite ceva. Se numește Grigore Cerbu și faptul că poate fi sancționat chiar cu desfacerea contractului de muncă nu pare să-l intereseze prea tare. De fapt nici celălalt paznic nu are o altfel de atitudine, și, cum spuneam, nici chiar ofițerul de serviciu. Sperăm totuși ca măcar o singură persoană să manifeste interes față de toate aceste întâmplări. Directorul întreprinderii, de pildă.

Spre miezul nopții părăsim Capitala și ne oprim la poarta Combinatului de cauciuc Jilava. Este adevărat că paznicii se află la posturile lor, după cum tot adevărat este că unul dintre ei primese de la poartă telefonul cu: șase că vine controlul. După cum tot adevărat este și faptul că ofițerul de serviciu, inginerul Gheorghe Militaru, întirzie de la îndatorire cu circa o oră și jumătate. După cum tot la fel de adevărată este și orbecăiala prin beznă a paznicilor și pompierilor de serviciu. Pentru serviciul de noapte nu aveți lanterne? — îl întrebăm pe responsabilul pazei, Gheorghe Păun. Avem, cum să nu, zice, dar lipsesc bateriile. Administratorul ne spune să cumpărăm noi că ni le conține dar dect să umbli o zi după bani, așa am umblat pentru banii dați pe niște lacăte cu care am închis locul de parcare al bicicletelor, mai bine stăm fără lanterne. Și atunci cum vedeți? Ce să vedem, tovarășe?, aici nu vine nimeni noaptea.

În pavilionul administrativ încercăm totuși citeva satisfacții. Ușile închise, birourile sigilate, mașinile de scris blocate etc. Numai în camera 28 excepția care strică regula: în biroul inginerului Mihai P., probabil Popescu, un sertar rămas neînchis și în el situația consumurilor de energie și combustibil convențional pe trimestrele III și IV precum și pentru anul 1979. Secrete de serviciu. Secrete la îndemina oricărui vizitator!

Mai departe pe șosea în dreptul consiliului popular al comunei Jilava îl cunoaștem pe Grigore Slay de la paza obștească. E un bărbat de 52 de ani cu căciula și cojoacă. Se apropie toamna, zice, și la noi în cîmpie noaptea vremea se răcește. Păzesc averea noastră și mai capăt și un ban, și drept la pensie, așa că trebuie să fiu la datorie. De la alt paznic Vlad Paul prezent și el la datorie aflăm că „aici în zona asta nu era nimeni de pază și într-o noapte s-au furat trei butelii de la un restaurant. Acum stau eu, așa a hotărît obștea”. Înțelegem hotărîrea.

Din nou în București dar a doua zi, duminică după-amiază. La întreprinderea „Electrotehnica” unde deși nu era ora de schimb unul dintre paznici și anume Alexandru Bădoi se grăbea să plece acasă la Ghimpași cu autobuzul de 18.30, părăndem pe baza unei legitimații de strand despre care am amintit deja la începutul acestor relatări. Firește, doar se grăbea să plece. Este deci timpul să spunem că mulți paznici încadrați ai întreprinderilor bucureștene sînt din mediul rural — pină aici nimic rău — își fac programul de muncă după orarul curselor de navetă sau vin la lucru gata obosiți după treburile din propria gospodărie și se culcă într-un loc ferit. Cu alte cuvinte x din Sîntestii este un harnic locuitor al comunei și un trîntor de noapte al orașului.

La Electrotehnica — să revenim — ofițerul de serviciu, inginerul Dragomir Holban, ne prezintă și alte nereguli: din paza obștească lipsesc doi oameni și anume I. Diaconu și I. Birzoc. În compensație îl arătăm în primul birou vizitat fișetele neasigurate în care se află dosarele personale ale tuturor membrilor colectivului de muncă. Spre exemplificare citim datele personale ale tovarășului inginer Ion

Vasilescu — îl rugăm să ne scuze, exemplul este luat la întâmplare — născut în Craiova în 1948, cu facultatea terminată la București etc., etc.

La ora 18,10 ajungem în dreptul Autobazel Militari a I.T.B.-ului. Porțile larg deschise ne îmbie să intrăm. Ceea ce și facem. Mașina noastră fără nici un semn pe ea, o Dacie ca oricare alta, nu este luată în seamă de nici unul din cei 5 oameni care tăifăsuiau în dreptul porții. Așa că pătrundem nestingheriți și ne învîrtim pe lângă autobuze, autocisterne și hale deschise. Cîteva dintre noi propune în glumă să luăm un autobuz și să plecăm în oraș dar nu prea avem timp de așa ceva, renunțăm și ne îndreptăm spre poartă pe unde ieșim; de asemenea nimeni nu ne întreabă nimic. La întreprinderea CESAROM ajungem odată cu paznicul de la postul doi venit mai devreme să-l schimbe pe Aurel Cimpoieru. Acesta însă deja lipsește. Aurel e dînspre Titu și a plecat mai devreme să prindă o cursă, ne explică cu indiferență paznicul de la postul unu, Ion Toma. Indiferența lui nu ne mai surprinde în următorul minut cînd pe lângă grilajul intrării trece fără să fie întrebare de legitimație un tânăr muncitor. Ingera Maria Font, ofițerul de serviciu pe întreprindere, nu poate fi totuși prea mult întrebată despre asemenea nereguli și altele constatate ulterior, fiindcă trebuie, așa cum declară, să asigure asistența tehnică pentru secțiile care lucrează. Or, dacă are treburi profesionale nu mai poate să le realizeze pe cele obștești și invers. Este vorba că și în cazul semnalat la întreprinderea „Tiparul” de orientarea greșită a conducerii întreprinderii în legătură cu încredințarea mandatului de ofițer de serviciu.

Oprim aici șirul constatărilor din raicul nostru. Exemplele se repetă. Indiferent însă dacă este vorba de lipsa de probitate profesională a unor paznici, de incompetența altora, de nefolosirea sau proasta folosire a mijloacelor tehnice de avertizare, de proasta instruire a unor ofițeri de serviciu sau de nepăsarea altora față de importanța unei asemenea sarcini obștești, trebuie precizat că există un punct comun al responsabilităților în acest domeniu al vigilenței și grijii față de avuții obștești. Un punct către care converg răspunderile fiecărui om în parte. Decretul 231/1974, al Consiliului de Stat, în articolul 3 precizează: „Răspunderea pentru luarea măsurilor de asigurare a pazei bunurilor pe care unitățile socialiste de stat și obștești le au în administrare directă ori în proprietate sau le dețin cu orice titlu revia conducerii acestor unități”.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

UN PRIMAR CARE SE ALINTĂ ȘI E ÎNCĂ ALINTAT

Sub titlul „O stîină cu juriscult”, în FLACARA din 17 februarie 1977, am prezentat o situație, nefirească, tolerată la Buftea, în jurul unui absolvent de drept care a preferat profesiei de slujitor al legii pe cea de cioban și de adversar al legii în afacerile lui ciobănești. La 6 iulie a.c., deci după un an și jumătate, la Buftea lucrurile nu numai că nu fuseseră puse la punct în spiritul legii și echității societății noastre, dar — așa cum spuneam, de data aceasta sub titlul „Stîina cu juriscult în calcă legea cu sprijinul primăriei” — situația se agravase, 60 de zile după publicarea celei de-a doua anchete — de la apariția celei dintîi au trecut deja 566 de zile!!! — primarul Marin Radu n-a fost deranjat de nimeni. Mai mult încă. În tot acest timp, în repetate rînduri, medicul veterinar Virgil Tudorin s-a adresat, aproape cu exasperare, revistei, semnănd că este persecutat în diverse chipuri de către primar pentru „vina” de a fi dat în vileag faptele „oierului” Ion Pociu. Cităm din ultimul memoriu adresat redacției de către V.T.: „În timp ce pentru proprietarul cu 600 de oi și cu ciobani angajați nu se face nimic pentru a fi evacuat, se intervine pe toate căile ca eu să fiu mutat din Buftea”. V.T. ne-a mai arătat o seamă de documente pe care e nevoit să și le procure pentru a dovedi că în ziua cutare și-a exercitat atribuțiile într-o unitate, de cite ori este chemat cu treburi de serviciu în alte locuri decît cele prevăzute în planul lui de muncă, făcut

anterior și prezentat la primărie. „Altfel sînt căutat cu luminarea, așa zice, de primar ca să mă pună absent”. Într-o discuție cu Marin Radu, acesta ne spune: „Chiar ieri l-am căutat pe Tudorin acolo unde spunea planul că trebuie să fie. Nu era. Am trimis imediat pe cineva să încheie un proces verbal. Eu îl las în pace. Nu-l spun nimic. Dar îmi adun asemenea hirtii”. Cred că este inutil să comentăm prea mult acest fel de a i se pregăti omului un dosar temeinic cu acte „convingătoare” pentru a fi „ajutat”.

Dar, ca și cînd n-ar fi fost de ajuns că nimeni nu l-a deranjat cu nimic pentru toate cele de mai sus, aflăm că de curînd, Marin Radu s-a întors dintr-un voiaj în Italia, unde a mers ca însoțitor al ansamblului folcloric „Săbărelul”. Cititorii care au parcurs anchetele la care ne-am referit vor înțelege cît de mult merita primarul această recompensă.

La casa de cultură din oraș, l-am găsit zilele trecute pe metodistul Mihai Ion Cetină, care ține locul directorului plecat în concediu. Ne-a spus, printre altele, că la Buftea se practică un mod ciudat de agonișire a fondurilor pentru deplasările în străinătate ale ansamblului. Ni s-a prezentat, de pildă, un document — aprobat prin semnătură de primar — care arată distribuția biletelor pentru serbarea cîmpenească din 2 mai 1978, organizată în cadrul ediției a doua a Festivalului național „Cîntarea României”, care a avut loc în parcul „I Mai”. Aflăm că biletele distribuite, bîgate pe gît oamenilor, cum zicea metodistul, au adus 42 446 de lei. „Din acești bani, preciza Mihai Ion Cetină, s-a achitat o datorie de peste 30 000 de lei pentru turneul de anul trecut, tot în străinătate, iar cu restul au fost procurate citeva lucruri necesare turneului de anul acesta. Pentru transport însă au fost împrumutați 70 680 lei de la Centrul de producție cinematografică Buftea. În scopul achitării acestei noi datorii se preconizează o altă serbare. Cetățenii însă sînt destul de necăjiți de acest fel de încasări”. Ni s-a

arătat și dispoziția de plată nr. 1590 din 8 august a.c., prin care CENTRALA ROMÂNIAFILM plătea Autobazei 3 călători București suma amintită. Scopul plății este precizat astfel: *contravaloare prestări transport cu autobuze (de fapt unul singur, n.n.), în cadrul convenției și adresei 868 din 7 august 1978 a Consiliului popular orașeneș Buftea.*

Am ținut la aceste amănunte ca să se înțeleagă mai bine cît de simplu ajunge Marin Radu să voiajeze în Italia. Fiindcă, deși poate să pară de necrezut, este încă unul din mărunchii care arată cum se alintă acest primar, prea convins că nu-l trage nimeni la răspundere. Am discutat cu el. Ne-a spus că se consideră nedreptățit și așteaptă răbdător ca revista să publice dezmințirea celor prezentate în ancheta din 6 iulie. „S-au făcut niște verificări de către organele de miliție și s-a dovedit că eu n-am primit nimic de la cioban” — ne-a spus. Dar oare asta era de verificat în primul rînd, sau toate acele grave încălcări ale legii și eticii despre care am scris? Reluăm din ancheta anterioară: *Incredibil dar așa s-a întimplat. Măcelarii au tăiat sute de miei, oamenii de ordine au tăiat trei hirtii de amenzi, iar I.P. a suris mulțumit. Se știe că o oaiă aduce anual un ciștig net de 1 000 de lei. Avînd șase sute de oi, ciobanul se joacă cu niște amenzi bune doar pentru acoperirea formală a celor care le aplică. Dacă întreabă cineva, ei au dat amenzi. Dar, sub ochii lor, încălcarea legii, în public, continua. Ion Pociu, cu acele sume, plătea de fapt „dreptul” valabil numai la Buftea!!! — de a călca legea.*

Zilele trecute Marin Radu ne-a declarat că a cerut forurilor județene să verifice temeinic toată povestea, ca să se vadă că el n-are nici o vină, că el este doar calmănat. Sperăm că se va întreprinde odată această verificare într-adevăr temeinică. Cel puțin acum, cînd însuși M.R. o cere stăruitor.

DORIN GHERGHINESCU ■

Notă

Referitor la articolul apărut în revista „FLACARA” sub titlul „Cine se mută în str. Pictor Verona nr. 15”, Consiliul popular al sectorului 1 București ne comunică între altele:

Imobilul situat în str. Pictor Verona nr. 15 este format dintr-un apartament (hol, sufragerie, spălator, două dormitoare, baie, bucatărie, WC de serviciu și culoar).

În ședința din luna iunie 1978, Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1 a aprobat o rocadă prin atribuirea apartamentului susmenționat tovarășului Nae Gabriel cu familia compusă din soț + soție + 2 copii + soacră, inginer la I.C.S.I.M., care a lăsat la dispoziția sectorului apartamentul său situat în șoseaua Căteului nr. 42, format din 3 camere și dependințe.

Dat fiind faptul că I.C.R.A.L. Herăstrău nu are capacitatea de a cuprinde toate lucrările de reparații și consolidări din sector, a emis nota de comandă nr. 14317 din 24 iulie 1978 către I.C.S.I.M., în vederea executării atît a documentației tehnice, cît și a execuției lucrărilor de reparații.

Precizăm că I.C.R.A.L. Herăstrău a mai emis asemenea acte de comandă atît în anul 1977 cît și în anul 1978, pentru un număr de 47 imobile din care pină în prezent sînt terminate lucrările la 28 clădiri, în curs de execuție aflîndu-se 6.

Aspectele semnalate în revista „Flacăra” cu privire la folosirea forței de muncă sînt juste.

Urmare a controlului efectuat de Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1 au fost adoptate următoarele măsuri:

1) Tov. Nae Gabriel a fost discutat în Consiliul oamenilor muncii de la I.C.S.I.M. și sancționat pentru abuz în ceea ce privește folosirea forței de muncă, constatîndu-se că a concentrat un număr mare de muncitori la această lucrare în detrimentul altor lucrări de pe șantierele de construcții.

2) Secretariatul Comitetului de partid al sectorului 1 a avertizat conducerea I.C.S.I.M. pentru lipsă de control asupra modului în care este organizată și se desfășoară activitatea pe șantierele de construcții și pentru modul defectuos de folosire a forței de muncă.

Referitor la aspectele sesizate cu privire la imobilul din str. Dionisie Lupu nr. 57, precizăm că imobilul face parte din lista celor 47 unități locative pentru care I.C.R.A.L. Herăstrău a întocmit notă de comandă către I.C.S.I.M., în vederea întocmirii documentației tehnice și executarea reparațiilor.

Lucrările vor începe în perioada imediat următoare, precizînd că familiile nu au fost evacuate, iar reparațiile nu au ridicat pină în prezent probleme deosebite cu privire la starea tehnică a imobilului.

Radiografia în culori și daltonismul tergiversărilor

Razele X au provocat, după descoperirea lor, o adevărată revoluție în medicină, au reprezentat o fereastră larg deschisă spre tainele corpului omenesc, un gigantic pas înainte în cunoașterea ființei vii. Descoperirea radiografiei în culori, trei sferturi de veac după prima radiografie alb-negru (Wilhelm Conrad Röntgen, 1895) are toate șansele să se înscrie și ea printre realizările importante ale medicinei contemporane.

La prima vedere s-ar părea că introducerea culorii nu ar constitui decât o perfecționare, o îmbunătățire de ordin cantitativ, și nu calitativ. Și totuși tocmai despre un asemenea salt este vorba, cu uriașe și încă nebănuite implicații. Motivul este foarte simplu și el ține de însăși structura ochiului omenesc: în alb-negru, el distinge între 30-30 nuanțe — dar în radiologie, din considerente tehnice asupra cărora nu insistăm, un specialist chiar experimentat nu lucrează decât cu 8-10 nuanțe. Tabloul se schimbă radical când trecem la color: ochiul omenesc distinge până la 12 000 amestecuri de diferite tonuri, străluciri și saturații ale culorilor! La figurat vorbind deci, s-ar putea spune că între imaginile alb-negru și cele color există un raport oarecum similar cu acela dintre imaginile furnizate de un binoclu și, respectiv, de un telescop.

Actul de naștere al radiografiei în culori poartă data de 8 noiembrie 1969 și a fost înscris, cum se cuvine, nu la Oficiul stării civile, ci la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci: „Brevet de invenție nr. 53 441 acordat titularului Spitalul de copii Călărași din București, Republica Socialistă România, pentru invenția cu titlul **Procedeu și instalație pentru executarea de radioscopii și radiografii color**”. Inventatorii sînt: Vasile Voinea, doctor în științe medicale, inginer Erna Voinea și Gheorghe Tucan. Ulterior, ei și-au extins cercetările, în colaborare cu doctorul Eugen Teisanu, inginerul Sorin Pătrașcu și Ioana Maria Voinea, punînd la punct un admirabil instrument de cercetare și diagnostic, ale cărui calități sînt confirmate de nu mai puțin de 30 de brevete, 10 românești și 20 străine. Un adevărat record. De subliniat că printre țările care au recunoscut prioritatea românească, acordînd brevetul, se află Statele Unite, Marea Britanie, Republica Federală Germania, Franța, Japonia, Elveția, Austria etc. Or, se știe că brevetele nu se acordă decât după ce se compară cu grijă invenția cu tot ce există în acest domeniu în statul respectiv și după ce este pe deplin dovedită noutatea ei absolută și avantajele intrinsece. Un aparat nu va fi niciodată brevetat, indiferent de gradul de noutate,

dacă nu are o folosință clară. Astfel, impresionantul număr de 30 de brevete implică, indirect, o recunoaștere internațională a meritelor invenției românești.

De la acordarea primului brevet — celelalte au urmat la intervale relativ scurte — au trecut mai mult de șapte ani. Ce s-a realizat în acest răstimp pentru valorificarea ideii? Un singur lucru: s-a discutat îndelung cum să fie valorificată mai bine...

— În timp ce medicina, în ansamblul ei, spune tovarășul Vasile Voinea, progresa spectaculos în ultimele decenii, diagnosticul radiologic bate, într-un anumit sens, pasul pe loc. E drept, s-au elaborat o serie de tehnici noi, extrem de valoroase — de pildă tomografia, folosirea substanțelor de contrast, tomografia computerizată — dar în însăși structura imaginii radiologice ultimii 30 de ani nu au adus decât o ameliorare neglijabilă, cam cu 3%-5%. Pare fantastic, absurd, dar aparatul „Tridoros” de acum trei decenii furnizează azi radiologului o imagine cam de aceeași calitate ca aceea pe care el ar obține-o cu ajutorul celor mai moderne aparate. Este o stagnare neobișnuită, inacceptabilă pentru dinamismul nostru sfîrșit de veac. Or, una din căile de a se ieși din impas o constituie, după părerea noastră, radiografia în culori. Au fost, desigur, încercări, între altele la cele mai mari firme din lume: „Agfa”, „Kodak” și altele. Însă nu au reușit fiindcă au folosit filme color obișnuite. Filmul color obișnuit este format din trei straturi de culori, de exemplu albastru, roșu și galben. Unda luminoasă pătrunde prin obiectiv și impresionează straturile în mod diferit, în funcție de culorile razei de lumină. Dar razele X se deosebesc fundamental de cele vizibile, folosite în fotografie, prin aceea că sînt extrem de penetrante: tocmai datorită acestei proprietăți putem „fotografia” cu ajutorul lor interiorul corpului omenesc. Se aseamăie, cumva, cu un bombardament de artilerie. Dar dispunînd de o asemenea forță de pătrundere, ele străpung filmul color de la o față la alta, impresionînd deci în egală măsură cele trei straturi color. În final, cu un film color obișnuit expus la razele X nu se obțin culori, ci doar un brun apropiat de negru. Noi am ales o altă cale, de fapt foarte simplă, un fel de ou al lui Columb, și am realizat **primele radiografii color din lume**. Nu dintr-o dată. Primul procedeu brevetat viza doar prelungirea radiografiilor alb-negru în radiografii color, cu importante avantaje pentru diagnostic. Ulterior însă am pus la punct alte procedee — un aparat de radiodiagnostic color și compoziția chimică a filmului radiografic co-

lor, de asemenea brevetate — prin care se obțineau direct imagini color ale corpului omenesc.

— Așadar, perfecționările ulterioare explică suita de brevete, centrate în jurul aceleiași idei. Zece brevete românești.

— Iată-le: 53 441, 53 861, 53 936, 54 129, 55 260, 57 324, 58 273, 58 339, 58 340, 68 172. Trebuie să reținem că procedeele noastre nu vizează numai aportul culorii, ci și diferite tehnici electronice valoroase în sine. Ele permit, de pildă, punerea în evidență separat a opacităților de diferite dimensiuni, fapt important pentru radiolog.

— De ce?
— Un exemplu. Într-o radiografie pulmonară la un bolnav de tuberculoză miliară apar pe placă opacități datorate atât leziunii tuberculoase, cât și coastelor, proceselor scleroase etc., care sînt mult mai mari decât leziunea propriu-zisă, și o pot masca. Eliminînd prin noua tehnică opacitățile de dimensiuni mai mari, care în cazul de

față nu ne interesează, izolăm opacitatea de dimensiune mică, respectiv leziunea T.B.C. O altă tehnică a noastră evidențiază separat opacitățile de diferite intensități, ceea ce, de asemenea, prezintă interes practic pentru radiolog. În cancerul mamar, bunăoară, tumora are o intensitate doar cu puțin mai mare decât cea a țesuturilor moi înconjurătoare; diferențînd fin între intensitățile apropiate și eliminînd pe cele nedorite, se va detașa clar tumora. La toate acestea se adaugă, bineînțeles, CULOAREA, care amplifică enorm capacitățile de diagnosticare ale radiografiei.

Dincolo de aspectele pur științifice, radiografia în culori are importante implicații economice, ea reprezintă potențial. o mare afacere.

— În țările dezvoltate — arată Vasile Voinea — se consumă anual cam o jumătate de metru pătrat de film radiologic pe cap de locuitor; se vînd deci milioane de metri pătrați de film în fiecare an. O tehnică nouă, superioară, ca radiografia în culori, va da naștere la o cerere masivă de film radiografic color. Firește, nu de la o zi la alta, ci pe măsura difuzării noi

tehnici. Dar ei îi aparține viitorul! Iată de ce companii străine de primă mărime au manifestat interes pentru procedeele noastre, imediat după brevetare. În acești șapte ani nu s-a recurs însă nici la cooperare și nici nu s-a încercat ceva cu forțe proprii. Motive și explicații se pot găsi, dar un lucru rămîne incontestabil: cele 30 de brevete nu au fost valorificate sub nici o formă pînă în ziua de azi.

— Nimeni nu se așteaptă ca o invenție să fie aplicată chiar a doua zi după obținerea brevetului; înțelegem că totul trebuie discutat, cîntărit, materializarea oricărei idei de anvergură comportînd o anumită doză, normală, de incertitudine. În plus, practica poate sugera modificări, îmbunătățiri. Deci e bine și necesar să se discute. Dar nu șapte ani.

— Cu atît mai mult cu cît acești ani pierduți au dus la o situație nouă și în domeniul radiografiei în culori, fiindcă, dacă ne place sau nu, trăim într-o lume grăbită. Stimulate poate și de brevetele românești sau fără nici o legătură cu acestea, firme străine și-au intensificat cercetările. Nu este deloc exclus ca, dacă mai așteptăm mult, să apară pe piața radiografiei în culori fără nici un aport românesc (licență, cooperare etc.). Adevărat, nici colectivul românesc nu a stat în acești ani cu brațele încrucișate și a perfecționat invenția — dovadă, brevetele obținute succesiv. Nu a fost ușoară breventarea în atîte țări străine. După cum se știe, cînd se solicită un brevet, oficiul din țara respectivă își opune alte invenții oarecum similare.

— Și dv. ați întîmpinat asemenea „opoziiții”?

— Atît de multe încît mi-ar fi mai ușor să le evaluez în kilograme. Iată-le aci pe masă. Sînt cam 3 kg de brevete străine opuse nouă! Am reușit însă să dovedim originalitatea și superioritatea tehnicilor noastre și am obținut cele 20 de brevete. Dar în timp ce în primii ani nu ni s-a opus nici o tehnică de radiografie în culori propriu-zisă — așadar, românii erau primii! — din 1975 au început să figureze printre opoziții tehnici similare străine. Riscăm deci să pierdem trenul! Din fericiire, în ultima vreme se acordă la noi o mai mare importanță radiografiei în culori, și lucrurile se pare că se urmează din loc. Sînt deci optimist în ce privește viitorul — conchide Vasile Voinea.

Invențiile de care este vorba în articolul de față nu privesc, cum s-ar putea crede, doar radiologia. Noile tehnici își găsesc aplicabilitatea în microscopie, astronomie, practic în orice sferă de cercetare care face apel la vizual. Dar mai presus de toate, cum e și firesc, Vasile Voinea se gîndește la medicină. În curînd va apărea „Atlasul cromoradiografic de patologie osteoarticulară” de doctor în științe medicale Vasile Voinea, profesor doctor Aurel Denischi, doctor Andrei Voinea și radiolog Nicolina Roventă. Prima carte de radiografie în culori din lume va apărea în România.

LIONEL NIȚESCU ■

Un inginer privește la mașina omenească

Termenul de robotronică pare a ne transporta în plin roman științifico-fantastic, el evocă roboți cu ochi scilpitori și reflexe roșietice, cu microantene rotitoare în capetele lor de metal și cu mișcări sacadate, părtași la palpitate mașinații și răsturnări de situație.

Dar iată acum și o banală scenă de producție: pe banda de montaj sosesc două feluri de piese, unele pătrate, altele triunghiulare, care trebuie sortate. Operație extrem de simplă și totuși inaccesibilă unui echipament de automatizare convențional, oricît de complex ar fi. De ce? Fiindcă, deși e vorba de mișcări repetitive, intervine aci și un act de decizie: „Aleg piesa pătrată, și nu pe cea triunghiulară!” Or, pentru aceasta este nevoie de **inteligință**.

Sau iată un alt exemplu: o linie tehnologică în industria confecțiilor. Pe bandă, la încheierea procesului de producție, se înșiruie diverse articole de îmbrăcăminte, care trebuie sortate pe criterii de mărime, model, culoare sau desen. Din nou, o operație simplă și totuși complicată. Intrucît reclamă intervenția inteligenței, omenești sau artificiale.

Cu aceasta din urmă pătrundem în regatul roboților industriali. Un creier electronic cuplat cu o cameră de luat vederi, controlînd axe comandate cu un sistem de macaz, ar putea fi, în principiu, perfect capabil să ia decizii în asemenea cazuri, eliberîndu-l pe operator de muncile repetitive care cer manevre de finețe. Acești roboți nu ar avea necesarmente aspect antropoid, însă aceasta este o latură secundară. De reținut însă că introducerea lor în fluxul tehnologic ar putea produce, dacă și cînd se va generaliza, o adevărată revoluție în gîndirea și realizarea practică ale unui mare număr de procese industriale. O viziune à la Karel Capek, însă strict tehnologică și lipsită de finalități malefice. Robotronica are deci șanse, într-un viitor probabil nu prea îndepărtat, să se transforme într-o activitate de proiectare inginerescă. De pe acum ea se înscrie printre preocupările unor cadre didactice de la Institutul politehnic București: cercetătorul principal Mihail Nicu, doctor în științe medicale, șeful colectivului de biotehnologie al Politehnicii, și profesorul doctor D. Drimer de la Facultatea de tehnologie a construcțiilor de mașini.

Nu despre robotronică va fi însă vorba în articolul de față ci despre „știința-mamă”, care o cuprinde și pe ea, și anume biotehnologia, știință extrem de nouă, cu o multitudinea de preocupări și de mare perspectivă. Cu toate progresele realizate la noi — le stă mărturie însuși colectivul mai sus-amintit — și în ciuda activității unor entuziaști ea rămîne totuși, într-un anumit sens, o **Mare Anonimă**.

Mai înainte de a discuta acest aspect să lămurim ce este biotehnologia. Este știința care îmbină preocupări ale biologiei și medicinei cu tehnologia și cu domeniul vast și în plină dezvoltare al aplicațiilor bazate pe modelul matematic. Ca atare ea devine, prin excelență, o **știință de frontieră**, a științelor de frontieră, cu multiple aspecte teoretice

fundamentale — interesînd, bunăoară, bioingineria medicală — și nu mai puține importante laturi aplicative, legate în special de utilizarea unor instrumente electronice sofisticate și a calculatoarelor în studiul corpului omenesc și în general al naturii. Este semnificativ pentru spiritul care o animă faptul că însuși colectivul de biotehnologie a luat ființă, la noi, într-un institut politehnic, că este condus de un specialist în genetică și radiobiologie și că în jurul lui gravitează medici, ingineri, fizicieni, chimiști, matematicieni și automatisti, mai toți tineri. Cursul de biotehnologie care se ține la Politehnica bucureșteană este, dealtfel, primul de acest fel din țara noastră.

— Răspîndirea ideilor biotehnologiei în masa cercetătorilor români — remarcă rectorul, profesorul doctor docent inginer Radu Voinea — a început din anul 1970, țara noastră fiind în această perioadă printre puținele țări cu un înalt potențial științific care nu a abandonat pe măsura posibilităților sale cercetări în acest domeniu. În ultimul timp, preocupările s-au dezvoltat, au apărut studii de sinteză în unele volume editate de Academia Republicii Socialiste România, în reviste, a luat ființă un cerc de biotehnologie medicală pentru studenți și cadre didactice în cadrul Facultății de automatică.

Activități meritorii — trebuie relevat spiritul deschis manifestat la Politehnica bucureșteană față de aceste cercetări — dar înecăneala cu care s-a luat startul, dacă ne putem astfel exprima, atrînd încă în balanță, progresele reale nefiînd pe măsura elanului cercetătorilor. Motivul principal: lipsește un cadru organizatoric adecvat. Desigur, nu se pune pentru noi problema de a copia structuri organizatorice, ci, în funcție de posibilitățile noastre, de a se studia modalitățile concrete pentru impulsivizarea biotehnologiei și a aplicațiilor sale. Altfel riscăm, cu tot entuziasmul cercetătorilor, să pierdem teren.

Natura variată și importanța aplicațiilor sînt invadate de cercetările des-

fășurate pînă în prezent în cadrul colectivului de la Politehnică. Ele s-au axat pe mai multe direcții: s-au efectuat pe calculatorul electronic modelări matematice ale inteligenței naturale, ale memoriei umane și ale unor organe de simț, s-au modelat matematic procesele de îmbătrînire, iar în prezent se abordează problema recunoașterii formelor de către calculator. S-ar părea, la o primă vedere, că toate aceste preocupări au un interes mai mult teoretic. În realitate, ele sînt adînc împlantate în practica medicală. Bunăoară, recunoașterea formelor de către calculatorul electronic, utilizabilă în „descifrarea” electrocardiogramelor, a electroencefalogramelor, a ritmurilor biologice etc. Trebuie subliniat că grație calculatorului electronic se poate ajunge nu la o simplă îmbunătățire a randamentului, ci la un salt calitativ în interpretarea acestor examene medicale atît de răspîndite, timpul necesar pentru o analiză scurttîndu-se de cîteva mii de ori!

Colectivul de biotehnologie a organizat recent și o masă rotundă cu privire la o altă problemă medico-inginerescă de mare actualitate și perspectivă: diagnosticul automat. Încurajator este și faptul că o serie de cercetări ale cadrelor didactice, precum și proiecte de diplomă ale studenților se orientează către biotehnologie. Semn al timpului! Astfel, se studiază „la Politehnică (sub conducerea științifică a fizicianului Nicolae Oprîta) aplicarea ultrasunetelor în măsurarea extrem de fină a diametrelor vaselor coronare și cerebrale, adică a acelor vase supuse infarctului; se fac măsurători complete, cu tehnici electronice de mare finețe pentru determinarea acțiunii unor medicamente noi (doctorii Mihail Nicu și Geo Săvulescu) etc.

Ingineri, medici, matematicieni privesc și gîndesc împreună la mașina omenească, în căutarea de mijloace noi și tot mai eficiente pentru a-i evalua performanțele și a-i face reparații capitale.

L. NICULESCU ■

Nimeni nu poate deține monopolul în domeniul cercetărilor apicole

Apariția în nr. 16 din 20 aprilie a.c. al revistei a articolului: „Nu se poate, nu e bine, dar rezultatele sînt remarcabile”, mi-a trezit un interes deosebit. Întrucît sînt într-o situație asemănătoare cu cea prezentată în paginile „Flacării”. Astfel, după experimentări de peste 10 ani, am elaborat o metodă de lucru pe care am denumit-o „Dezvoltarea accelerată a familiilor de albine în perioada de primăvară, folosind încălzirea artificială a cuibului”. Dar eficiența metodei nu se rezumă numai la aceasta. Ea poate fi folosită ori de cîte ori albinele nu sînt în stare să dezvolte cantitatea necesară de energie termică. Lucrul este de înțeles pentru oricine, dacă se ține seama de faptul că pentru a produce și menține în stup temperatura de $+34^{\circ}\text{C}$ — $+35^{\circ}\text{C}$, necesară pentru creșterea albinelor tinere, valoarea consumului de miere „combustibil” este mai ridicată decît cea a curentului electric folosit pentru producerea căldurii. Capacitatea albinelor de a produce căldura fiind limitată, prin folosirea căldurii artificiale noi putem veni în ajutorul insectelor, determinînd dezvoltarea rapidă a familiilor de albine, care astfel sînt în stare să valorifice cu mai mare succes sursele melifere.

Am avut credința că tovarășii de la Institutul de cercetări pentru apicultură (I.C.A.) din cadrul Asociației crescătorilor de albine (A.C.A.) vor înțelege și ei că au datoria să identifice, să studieze și să popularizeze tot ce poate contribui la dezvoltarea apiculturii în țara noastră. Ca urmare, am adus cazul la cunoștința Asociației crescătorilor de albine, propunînd organizarea unei experiențe de verificare a metodei elaborate de mine, dar contrar așteptărilor nu am primit nici un răspuns. Ca urmare, la data de 14.02.1978 am venit la București pentru a discuta problema cu tovarășul ing. A. Malaiu, director la I.C.A. Acesta, timp de o oră, mi-a prezentat o „documentare” în genul celei cuprinse în răspunsul dat revistei de către tovarășul ing. E. Tarța. Constatînd că orice discuție este de prisos am hotărît să plec. La ușa am fost oprit de către director, care mi-a spus că experiența se va organiza. Avînd încredere în spusurile lui, ne-am înțeles să fim chemați la momentul oportun la I.C.A. pentru organizarea experienței. Dar, așa cum dealtfel mă așteptam, A. Malaiu „a uitat”.

În legătură cu răspunsul dat revistei „Flacăra” de către inginerul E. Tarța, îmi permit să constat unele lucruri cel puțin ciudate:

1. — În primul rînd, inginerul Tarța afirmă că „testarea instalației fraților Mezei nu a adus la rezultatele scontate”, cu alte cuvinte încălzirea artificială a cuibului nu poate da rezultate, dar în același timp afirmă că în R.F.G. și R.D.G. această metodă se practică de două-trei decenii. Este oare posibil ca o metodă ce nu dă „rezultatele scontate” să fie practică zeci de ani?

2. — Inginerul E. Tarța afirmă apoi că: „Încălzirea electrică a stupilor în perioadele reci ale anului nu asigură în complex condițiile de microclimat obligatorii — temperatură, umiditate, schimb de gaze, reclamate de biologia și fiziologia ghemului de iernare. În realitate, milioane de generații de albine, în succesiunea lor, s-au adaptat condițiilor de viață în diferite zone geografice ale globului, formîndu-și însușiri ce le permit să crească și să mențină cu succes microclimatul adecvat.”

Afirmația de mai sus poate fi justă numai în cazul în care am pretinde că energia electrică ar substitui rolului ce li au albinele lucrătoare în familia de albine. Dar lucrurile nu stau așa. Prin folosirea încălzirii artificiale, noi venim numai în ajutorul albinelor, care în condiții de temperatură scăzută sînt nevoite să lupte din răsputeri ca să crească și să mențină în ghem temperatura de $+34^{\circ}\text{C}$ — $+35^{\circ}\text{C}$.

Relatîndu-vă cele de mai sus, nutresc speranța că înfățișîndu-le opiniei publice, vom putea determina pe tovarășii de la I.C.A. să vină totuși în întîmpinarea celor care, prin forțe proprii și pe baza unor invenții și descoperiri originale, se străduiesc să-și aducă aportul la dezvoltarea și modernizarea apiculturii în țara noastră.

Ing. TH. EȘANU ■

Dialog cu mesagerii unor vechi vremuri

CONTRIBUȚII ROMÂNEȘTI DE SEAMĂ ÎN ANTROPOLOGIE

Intr-un institut de antropologie ambianța generală este cea pe care o bănuim, tulburătoare, grotescă și macabră, dar, mă rog, știința nu se îmbracă numai în culorile vii ale primăverii. Încăperile, culoarele, mesele cercetătorilor alcătuiesc aici o imensă necropolă în care mesagerii vremurilor apuse, răpiți prin deshumare somnului ancestral, sînt invitați să vorbească în numele științei, să-și dezvăluie viața și obiceiurile, să împlinescă setea de cunoaștere a omului modern. Viii și morții fac aici casă bună.

Pretutindeni, deci, schelete omenestî orînduite, etichetate și clasate cu grijă. Pretutindeni epipaleolitici cu dentiție impecabilă, prototraci cu însemnele trepanațiilor, țigve, tibii, clavicule, femururi frînte sau găurite de săgeți și buzdugane, traumatizate prin torturi sau contorsionate de maladii.

Reconstituirea vieții de odinioară pe baza osemintelor omenestî nu reprezintă o știință tocmai nouă. Recentă și fascinantă ne apare însă metoda de remodelare a unor chipuri demult dispărute, posibilă astăzi prin colaborarea conjugată a mai multor științe: medicina, antropologia, arheologia, biologia, chimia, fizica. Meritul inaugurării acestei noi subdiscipline în țara noastră revine în principal unui eminent om de știință, medicului Cantemir Rîșcuția, care, preluînd și îmbogățind metoda specialistului sovietic Gherasimov, a izbutit să aducă în fața ochilor figurile unor strămoși ce-si dorm de secole somnul de veți. Este vorba — așa cum am mai avut prilejul să o spunem — de realizarea unei corelații între schelet și părțile moi ale organismului, de o reconstituire fizionomică exactă, cu repere perfect controlabile; metoda medicului Rîșcuția excelînd prin reprezentarea unor trăsături etologice cu detalii de finețe în expresie. Bustul picturului Ion Andreescu (1850—1882) aflat chiar pe masa de lucru a interlocutorului nostru, medicul antropolog Dardu Nicolaescu-Ploșor, reprezintă în această privință o recentă și concludentă realizare a genului.

— Munca de reconstituire, realizată pe baza rămășițelor pămîntestî dezgropate la mînistirea Tîgănești, aparține în principal tot distinsului meu coleg, doctorul Cantemir Rîșcuția, iar autenticitatea chipului reinviat în lut reconfirmă valoarea excepțională a metodei sale. Interesant de remarcat că după modelarea bustului, compararea acestuia cu autopoziția picturului a avut darul de a provoca derută și surpriză. Cele două portrete reprezentau fizionomii diferite. Descoperirea unei fotografii, ce-l înfățișează pe artist la 28 de ani, a lămurit, însă, definitiv misterul. Privindu-se într-o oglindă așezată oblic (pentru o mai largă vizibilitate) Ion Andreescu și-a înfățișat ovalul feței mult alungit, cu trăsături modificate, idealizate, în vreme ce înregistrarea fotografică ne prezintă un chip aidoma celui modelat de către antropolog. Nici că se putea o mai strălucită reconfirmare a metodei doctorului Rîșcuția!

— Vom avea deci prilejul de a asista la reinvierea trecutului național și, pe această cale, de a popula contemporaneitatea cu imagini ale strămoșilor noștri, de a constata în ce măsură noi cei de azi semănăm sau nu cu părinții noștri anecdotali, în ce măsură, să zicem dacii, romanii și locuitorii primelor formațiuni românești prezentau asemănări fizice cu noi cei de azi?

— Doctorul Rîșcuția vă poate oferi în această privință amănunte de ultimă oră.

— Vom consacra acestor remateliarizări fizionomice un articol special. Care este totuși părerea dumneavoastră?

— Problema e puțin mai complicată, iar faptul că semănăm sau nu cu cei ce se-au fost strămoși cu veacuri în urmă ne interesează, cred, mai puțin. Structura anatomică e în continuă schimbare și tipul fizic diferă uneori chiar de la o generație la alta. Comparați-l pe tinerii de azi cu tinerii din vremea tinereții noastre. Modul de viață, alimentația, comportamentul, caracteristicile la un moment dat, își pun amprenta, creînd tipuri specifice. Corpul omenesc cunoaște o continuă remanieră. Practic după 286 de zile, în mod ciclic, sîntem cu toții proprietarii unui nou schelet. Totul apoi se modelează, cum spuneam, în funcție de alimentație și comportament. Ce om ar mai avea azi puterea de a umbla îmbrăcat în armură? Nici unul. Comparați-l pe un european cu un băstinaș din Arctica și veți constata diferențe sensibile în structura mandibulei. Obişnuința acestuia din urmă de a înmuia pielea animalelor, stringînd-o între dinți, l-a făcut să posede un os mandibu-

Doă reprezentări plastice ale picturului Ion Andreescu. În stînga, autopoziția artistului, în dreapta reconstituirea antropologică, realizată pe baza osemintelor deshumate.

lar mult dezvoltat. Altfel trăiau dacii, altfel trăim noi. Săpăturile arheologice de la Schela Cladovei, ca să mai dau un exemplu, au dus la descoperirea unor schelete epipaleolitice cu o vechime de 8600 de ani. S-a constatat cu acest prilej că în multe cazuri moartea a fost provocată de săgeți cu virful din os. Mai multe crani au dovedit că săgeata a pătruns prin maxilar, pătrunzînd pînă în cutia craniană. Vă dați seama ce forță herculiană putea să aibă un asemenea arcaș?

— Deci care ar fi contribuția antropologiei în clarificarea unor probleme de etnogeneză și antropogeneză?

— Personal nu pot accepta rolul milimetrului și moftului morfologic, dacă nu-mi spune nimic sub raport istoric. Nu formarea poporului român sub aspect biometric trebuie să ne intereseze, ci formarea personalității lui istorice, deci modelarea și remodelarea comportamentului uman și mai puțin metamorfoza trăsăturilor sale fizice și fizionomice. Or din acest punct de vedere, cercetarea antropologică poate aduce o însemnată contribuție la desprinderea unor permanențe ale trecutului național. Dar să părăsim teoria și să trecem la exemplificări. Să începem cu unele probleme de antropogeneză. În acest domeniu, școala românească de antropologie se poate mîndri, între altele, cu o descoperire de răsnet internațional. Este vorba de unelte din os și piatră identificate în județul Vilcea, la Gugiulești, în punctul numit Valea lui Grăunceanu. Uneltele fac parte din perioada prepaleolitică, au deci o vechime de circa 2 milioane ani și indică apariția primelor acțiuni deliberate ale omului, desprinderea elementului conștient din universul acțiunilor instinctuale. Totul probează că avem de-a face cu unelte de trebuință permanentă, utilizate în mod conștient și nu ocazional. Uneltele făurite din oase slujeau pentru lovit, zdrobit, pentru străpuns, despicat, răzuit și ricit. Omul primitiv le-a realizat prin lovirea lor cu pietre în stare naturală, dar pe care le-a adus de la o depărtare de 42 kilometri. Ne găsim în etapa în care nu a fost sesizat încă faptul că o piatră lovită poate căpăta prin spargere muchii ascuțite, deci un stadiu timpuriu ce corespunde cu momentul desprinderii omului din specia maimuțelor antropoide. Descoperirea umple un gol imens în cunoștințele despre faza timpurie a procesului de antropogeneză și a fost apreciată de către savanții de renume — între care Raymond Dart (Iohannesboug), Rudolf Feustel (Weimar) și Müller Beck (Berna) drept o cotitură hotărîtoare pentru istoria antropologiei europene. Ulterior, descoperiri asemănătoare au fost făcute la Sandhalia în Iugoslavia.

Problemele de etnogeneză — mai apropiate de înțelegerea și inima noastră — au cuprins o arie mai mare de cercetare. Antropologia a descoperit aici uluitoare permanențe în viața poporului nostru, dovezi indubitabile ale continuității noastre pe aceste meleaguri. În marea necropolă de la Gîrla Mare — Cirna, cercetătorii au găsit în urnele funerare idoli de sex feminin care reproduc în

detaliu îmbrăcămintea femeilor. Sînt vizibile la cu minecuță și altiță, cingătoare, catrința și opregul, toate cu elemente ornamentale specifice portului oltenesc și bănățean. Totul a rămas neschimbat de mai bine de 3,5 milenii. E formidabil! S-a mai constatat că ritualul funerar ținea seama de vîrsta defunctului. După incinerarea unui copil, se introduceau în urnă, în mod simbolic, doar câteva rămășițe pămîntestî, în vreme ce după arderea unui cadavru de adult se adunau toate osemintele rămase după stingerea focului. La înmormîntările de azi se procedează în mediul rural relativ asemănător. La moartea unui copil mic, pomenirile se fac, de regulă, doar cîțiva ani, în vreme ce la adulți sînt continuate de urmași care nici nu i-au cunoscut. Obiceiul aparține acestor pămînturi. La Tîrgșorul Vechi, lângă Ploiești, unde a fost descoperită o necropolă taifalică (popor german) ritualul de incinerare acordă atenție copiilor și foarte puțin adulților.

La Ocna Sibiului, o altă descoperire antropologică de însemnată deosebită. Este vorba de o necropolă slavă, examinată exhaustiv de către arheologi și unde urnele conțin rămășițele pămîntestî ale unor indivizi de sex opus. Oasele de femeie sînt de culoare alb-gălbuie, ca urmare a arderii lor în spațiu deschis, în vreme ce osemintele de bărbat, cenușii-negricele, relevă arderea lor în spațiu limitat. Este vorba de practică barbară, specifică popoarelor slave poligame, aceea de a sacrifica la moartea bărbatului pe una din soțiile acestuia. În urnă a fost descoperit și cuțitul de sacrificare. Ne-au rămas în această privință descrierile unor martori oculari. Călătorii arabi Ibn Fadlan și Massudî înfățișează îngroziți în memoriile lor acest ritual sîngeros, afurisit de altmînteri și de papii Leon al III-lea și Mauriciu. Iată deci, odată cu descoperirea de la Ocna Sibiului, și proba materială a acestor cruzimi practice din veacurile VIII și IX. Ele n-au influențat însă în nici un chip ritualul funerar al populației autohtone. Foarte aproape de Ocna Sibiului, la Gușterița, o altă necropolă, aparținînd populației autohtone, dovedește că obiceiurile funerare au rămas neschimbate.

— Activitatea antropologului este, înțelegem noi, dependentă într-o mare măsură de cea a arheologului.

— Nu putem lucra independent și opera de reconsiderare a trecutului național nu poate fi decît comună. Ceea ce nu înseamnă că avem întotdeauna și puncte de vedere comune. Personal consider că se cheltuiește prea mult timp fizic pentru scoaterea la lumină a unor clădiri urbane, caste, vile, și monumente și că se consacră insuficient interes așezărilor și necropolelor din mediul rural, acolo unde a trăit de veacuri marea majoritate a locuitorilor acestor pămînturi unde a avut loc în fapt geneza poporului român, unde pot fi urmărite mai bine permanențele care ne unesc peste veacuri și ne difinesc.

LIVIU TIMBUS ■

(Urmare din pagina 1)

ca s-o poți cuprinde, o desfășori, umplind-o de larma Bistriței, a Trotusului și a Siretului, cu încrengăturile lor de izvoare și de piraie, umplind-o cu vântul rece al țarcurilor de piatră și cu freamătul moale al dealurilor împovărate cu vii și livezi, harta foșnește ca un manuscris de preț. E, poate, șapta confidențială, în pergament, a italianului Marcus Bandinus, călător și misionar prin Moldova lui Vasile Lupu Vodă, cel care, asemenea multor alora dinaintea lui și multor alora de după el, închide acest mijloc moldav între războaie de fericită grădina, ca pe o insulă a lui Euthanasius: „Poziția orașului (a Bacăului, n.n.) este admirabilă, scaldată fiind la răsărit de riul Bistrița, care se revărsa cu violență din munții Ardealului. Spre miazăzi se întinde o cîmpie minunată, acoperită cu dese sate românești. La răsărit se întinde vestita vale a Bistriței, iar la apus sint munți și dealuri. Aerul este cel mai sănătos, sint păduri frumoase, păsări și fiare sălbatice, riuri pline de pești delicioși, apoi belșug de grîne, vite, fructe, unt și miere“.

E, deopotrivă, un ținut al bogățiilor subpământului, un ținut care, în tabela de elemente ce compun avuția Moldovei și a întregii țări, își are pătratul său, cu parametrii încă în studiu, adică încă deschis spre viitor. Bacăul are cărbune, are „cărbune alb“ (adică ape transformate în energie electrică), are sare, petrol și gaze naturale, Bacăul înseamnă, pe lângă Bacău, Oneștiul chimistilor, Moineștiul și Zemeșul petrolistilor, Comăneștiul minerilor, Tirgu-Ocna minerilor și al sondoriilor, Buhușul țesătoarelor. Bacăul realizează, la ceasul de față, 58 la sută din producția națională de armături industriale din fontă, 10,5 la sută din producția de țevi, 18,2 la sută din producția de sodă caustică, 57,3 la sută din producția de fenol. Industria, în anii socialismului, și cu deosebire în cei din urmă, cei mai pregnanți ca impetuozitate a dezvoltării, a devenit, spun statisticile, ramura-forțe, ramura-temelie a economiei ținutului, ea realizând, în prezent, peste 67 la sută din produsul global, ea așezînd ținutul, spun aceleași statistici, din punctul de vedere al nivelurilor producției, pe locul 12 între județele țării. Bacăul, la sfîrșitul actualului cincinal, comparativ cu nivelul cincinalului precedent, va înregistra creșteri de 300,3 la sută la producția mașinilor de prelucrat metale prin așchiere, de 257,7 la sută la producția de cauciuc sintetic, de 299,7 la sută la producția de hirtie, de 149,1 la sută la producția de confecții-textile, de 146 la sută la producția de armături industriale din fontă. Bacăul, vechiul ținut-grădina, pămînt fericit, dăruit cu toate darurile și harurile, dar loc în care „nu se întîmplă nimic“, loc ocrotit de drumurile civilizației veacului, nu mai produce, de mult, doar grîne, fructe și miere, doar scriitori geniali, doar legende istorice, doar peisaje bacoviene, doar grai molcom și parfumat. Produce mai mult („oleacă mai mult“, zic cei ai locului, cu molcomie totuși moldoveană), iar acest „mai mult“ sau „oleacă mai mult“ înseamnă, de fapt, o mișcare tectonică înspre viitor a acestei bătrîne Moldove de mijloc, săvîrșită sub presiunea noului, în ritmuri de muncă, de creație și de viață de o intensitate fără precedent.

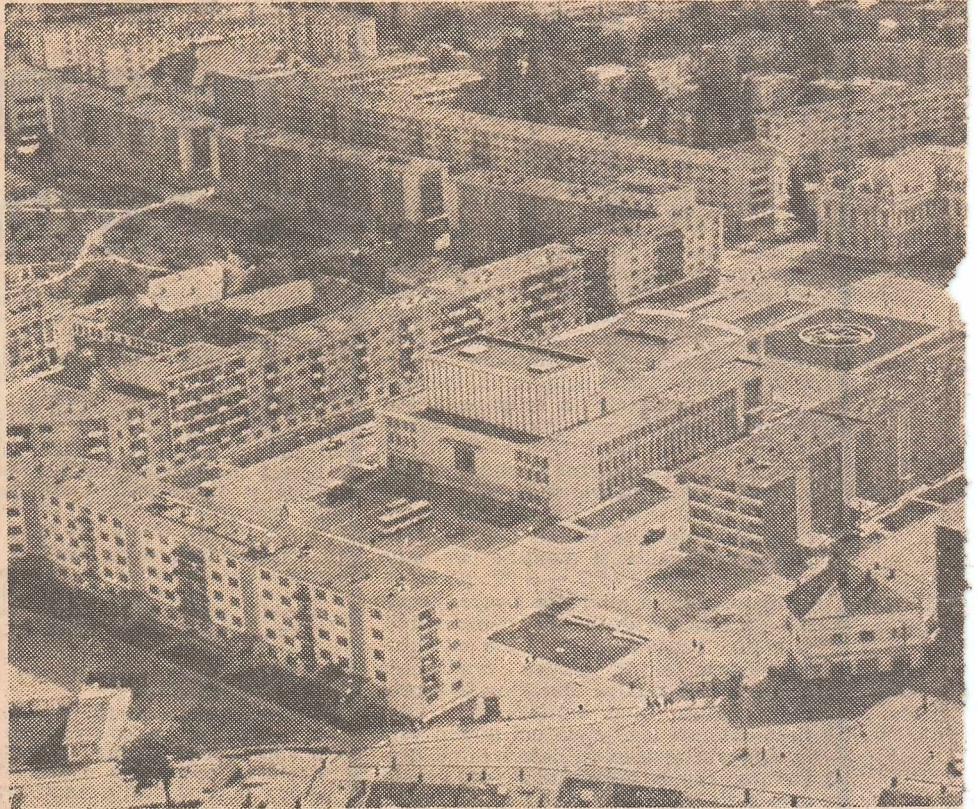
Trebuie deci ca, poposind în Bacău, să alungi imaginea luată de-a gata, moștenită sau împrumutată, trebuie, deci, să dai la o parte cărțile, amintirile, coșcovelile de pe ziduri, inerția clișeele, trebuie

epurată din memorie o întreagă încărcătură, ca senzația să se purifice, ca recepția să se elibereze, ca să poți străbate orașul cu inocența unui proaspăt călător. Dar a te plimba prin Bacău cu minile în buzunar, cu ochiul omului industrial, fără ochelarii de soare pe care ți-i impune orbirea rafturilor de cărți, a coșcovelilor, a amintirilor, a clișeele, este, totuși, un lux. Fiindcă e greu să te desprinzi de toate acestea, e greu să uiți (și nici nu trebuie să uiți!) că orașul acesta e saturat de istorie, saturat de trecut și de cultul lui, chiar dacă, într-o anumite vreme, un astfel de cult devenise, în unele privințe, o frînă a spiritului. La Bacău, pe o stradă obscură, s-a născut, se zice, Vasile Alecsandri, lângă Bacău, într-un loc pitoresc, a creat Enescu, toamnele, la Bacău, îl amintesc pe Bacovia, biserica Precista, ctitorită la 1491, îi amintește pe Ștefan cel Mare și pe Alexandrel, nesupușu-i fiu. E mai bine să nu calci asfaltul Bacăului decît să profanezi, prin ignoranță ori printr-o trecere prea grăbită, un nume sau o amintire. Și totuși... Și totuși, schimbările s-au petrecut.

ȚINUTA INDUSTRIEI — ȚINUTA OMULUI

Bacăul a devenit — riscăm o formulă-clîșeu, extenuată prin repetiția publicistică — un oraș tînăr, un oraș al tineretii. Vechile sale industrii (de pielărie, de hirtie) au renăscut, s-au modernizat, s-au extins, alte industrii (metalurgie, construcții de mașini, industrializare a lemnului, ușoară, alimentară etc.) s-au afirmat exploziv în anii din urmă, mari ansambluri de blocuri, înglobînd mii și mii de apartamente, flanchează cheul de piatră al Bistriței, noi bulevarde și piețe, parcuri și stadioane, spitale și școli, edificii de cea mai contemporană ținută arhitectonică, înconjoară vechile curți domnești, vechile monumente, restaurate, ca o centură de nouă civilizație, nu numai nouă, dar și vie, fierbinte, nespuse de vie și de fierbinte prin forța industriei a muncii, prin vitala irumpție de energii a unei populații tinere și dinamice. S-a investit, pentru asta, mult, s-au investit, în cincinalul trecut, peste 16 miliarde lei, alte peste 30 de miliarde sint prevăzute pînă-n 1980. S-au investit, pe lângă bani, pe lângă marile eforturi de construcție, niște eforturi, la fel de intense, de demolare, nu numai a vechiului din peisaj, ci și a vechiului dintr-un spirit.

Una din cele mai impozante dintre tinerele industrii ale Bacăului este Fabrica de mașini-unelte. A intrat în producție în septembrie 1973, celebrîndu-și deci, în aceste zile, abia o jumătate de deceniu de existență. Dotată modern, la nivelul tehnicii mondiale, pentru realizarea unui amplu, bogat și pretențios program de fabricație, cuprinzînd o întreagă gamă de mașini de prelucrat metale prin așchiere, această tînără întreprindere, în cincinalul pe care-l străbatem, își sporește producția de peste trei ori. Mașinile pe care le fabrică, realizate în zeci de tipuri și variante moderne (opere, în covîrșitoare majoritate, ale specialiștilor locului, ale „grupei de cercetare“ a fabricii, ale colaborării ei, printr-un număr impresionant de contracte, cu institute științifice și de învățămînt), sint cunoscute, astăzi, în toată țara, sint cunoscute și în alte țări, ele călătoresc, de ani și de ani, spre expoziții tehnico-economice de pe toate meridianele și, de regulă, cînd ajung în cite un loc, rămîn acolo, solicitate fiind chiar și în centre industriale de vechi tradiții. Creatorii acestor mașini, specialiștii fabricii,

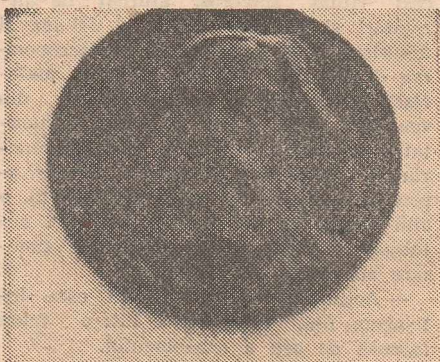

**BACĂU,
UN ORAȘ PENTRU TOATE ANII**

inginerii, tehnicienii și muncitorii ei, sint niște tineri. Un partener străin (unul din cei care au cunoscut și vechiul Bacău, fiind, după propria-i mărturisire, un îndrăgostit de orașul lui Bacovia și Alecsandri) îi mărturisea directorului fabricii, după o vizită prin moderna incintă, admirația față de acești tineri, o admirație în care intra (tot după propria-i mărturisire) și o uimire. Nu, nu uimirea că „nasc și în Moldova oameni“, el cunoștea mai de mult acest adevăr, el știa cite glorii dăduse, în timp, aceste oraș și această Moldovă, ci uimirea că, iată, nu citeva personalități singuratiche, de excepție, cum se întîmpla altădată ci un întreg colectiv, compus din mii și mii de personalități ale muncii, ale creației, se distinge, prin opera lui, ca un colectiv exemplar, deosebit de capabil, deosebit de bine pregătit. Cînd și-au însușit acești tineri o asemenea pregătire? s-a mirat oaspetele. Și-au însușit-o „oleacă mai repede decît alții, ca să recucerească un timp pierdut, ca să înfrîngă o mai veche și îndelung neclintită gravitație istorică, gravitația întîrzierii, ca să pună mai sus niște

cărămizi, ca să impună cît mai sus, pe noile cărămizi, niște idei și niște fapte. În ultimii doi ani (1976 și 1977), Bacăul s-a îmbogățit cu 10 mari obiective industriale. Cel mai nou, purtînd „marca de fabricație“ a anului '78, e un combinat de îngrășăminte chimice („Ciclu“, cum îl numesc băcăuanii, după inițialele de pe firmă: C.I.C.), edificat în chiar orașul reședință. Totul, aici, de la detaliu și pînă la corelația între giganti, adică între fabricile combinatului, de la marile instalații conectate la creiere electronice la „demisferale“ ce se împotrivesc (cu deplin succes!, ni se spune) nașterii ceții de acid sulfuric, poartă pecetea celor mai noi conșeri, a celui mai mare grad de tehnicitate cunoscut pe plan mondial. Cel ce conduce instalațiile sint niște tineri. Ing. C. Băncilă, șeful atelierului (de fapt, o mare, complexă fabrică) de acid sulfuric, are în jur de 30 de ani, vreo 30 de ani — și șeful de echipă Mihai Munteanu, dar ei, ni se spune, sint printre cei (puțini!) ce „strică media de vîrstă“ a fabricii, cîfratî între anii operatorului Vasile Nistor (care-s 20) și ai operatorului Vasile Popa

ACASĂ LA EFTIMIE MURGU

La Rudăria s-a născut și a copilărit
EFTIMIE MURGU
1805 - 1876
unul dintre conducătorii mișcării
revoluționare de eliberare națională
și socială a românilor din Transilvania
și Banat, conducător de seamă al re-
voluției de la 1848

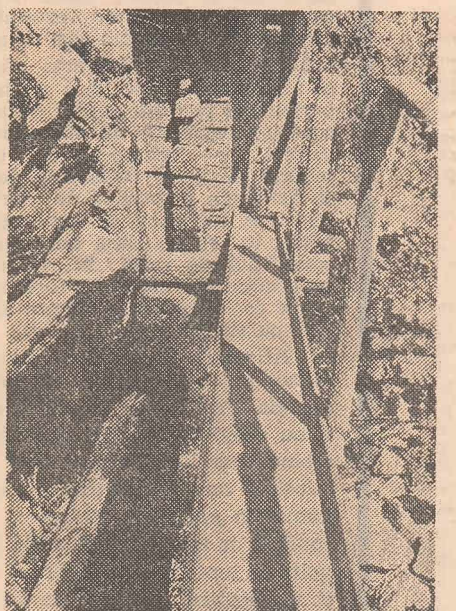
Mergeam spre Rudăria, satul în care la 20 septembrie 1805 a văzut lumina zilei Eftimie Murgu, fiu al unui ofițer de grăniceri din Banat, revoluționarul de mai tîrziu, cel care la 1848 își va înscrie numele în cartea de aur a istoriei neamului românesc cu osebire a celui vitregit de libertățile naționale, transilvănenii și bănațeni, deci spre acel loc de întîlnire cu istoria și tot ceea ce mă înconjură imi argumenta cu tot mai multă insistență că într-adevăr „veșnicia s-a născut la sat“.

Am văzut în satul lui Eftimie Murgu femeii care urcă pe Rudăria în sus, spre morile moștenite, odată cu numele înscris în certificatul de naștere, ducînd deasupra capului săculețul cu boabe de porumb fără să se sînchisească măcar de duduul camioanelor grele care coboară în mare grabă, ducînd spre Iablanța seculare păduri. Le trebuie o oră pentru a măcina 15 kg. fără a avea măcar senzația că timpul, prin alte părți, alunecă într-o goană ne bună, fiindcă, practic, existența lor n-a intrat încă sub zodia urgențelor, a spațiilor cumplite de fragmentate de necesitatea zborurilor spre nemărginirea cosmică.

UN SAT MIC DE OAMENI MARI

Pe vremea imperiului existau în Banat 98 de sate care primiseră din partea autorităților statut grăniceresc în schimbul unor oarecare privilegii pentru oamenii dinlăuntrul lor. Și poate nu întîmplător în componența acestor detașamente intrau aproape exclusiv românii băștinași tocmai datorită extraordinarei lor statornicii pe un pămînt pe care, vremelnic, s-a întîmplat să fie altcineva stăpîn. Apărîndu-și puținul avut, bizuindu-se pe credința de

neclintit că sint urmași în linie dreaptă ai unui popor de viteji, ei apărau în același timp ca nimeni alții, odată cu glia strămoșească și hotarele unui imperiu care se sînchisea prea puțin de soarta celor umili. Singurele lucruri dătătoare de forță pentru această mină de oameni au fost cîntecele, freamătul codrilor, adierile răcoroase ale vîntului de pe plaiuri și, de ce nu, drumul roman din apropiere ce făcuse cîndva legătura dintre Dunăre și celălalt drum ce ieșea mai jos de Caransebeș, la Castrul Tibiscum, iar de acolo spre Porțile de Fier ale Transilvaniei. O simbolică ieșire spre capătul acelei istorii cînd s-au clădit pentru veșnicie nume de hotară, de munți și de ape, de oameni hărăziți veșniciei. Firesc deci să punem întrebarea de cînd este atestată documentar Rudăria. Pentru a afla răspunsul, învățătorul emérit, azi pensionar, Vasile Nemeș, moldoveanul care și-a dăruit din viață mai bine de 50 de ani generațiilor de copii din Rudăria inițindu-i în tainele slovei dimpreună cu abecedarul omeniei și dragostei de muncă, mă îndură la o plimbare de vreo doi kilometri în susul apei, acolo în mijlocul naturii unde și astăzi memoria timpului a rămas intactă. „Documentar, își începe învățătorul Nemeș incursiunea în istorie, localitatea este atestată în 1243 cu ocazia năvălirii tătarilor cînd cnezul local, Iacob Girlișteanu cu armata sa s-a constituit în ariergarda lui Bela al III-lea, regele Ungariei în retragerea sa spre țărmurile Adriaticii împreună cu întregul tezaur al coroanei. Drept răsplătă pentru vitejia dovedită, Iacob Girlișteanu este numit ban. Un alt urmaș de-al său cu același nume este ban al Severinului, fiind contemporan cu Ștefan cel Mare iar

Ferite de stînci s-au dovedit la fel de puternice ca ele, morile

ginerile lui, Valda Bona, l-a ajutat pe Matei Basarab în bătălia de la Plumbuita pentru ocuparea tronului Munteniei. Mulți Girlișteni mai apar în istorie ca bani, vicebani și castelani ai cetăților din Mehadia și Caransebeș.

În acest spațiu al unei istorii demne în urmă cu 173 de ani s-a născut Eftimie Murgu. Faptul că s-a născut într-un sat împrumuit de munți s-ar putea crede că l-a izolat din calea ideilor de libertate. Tocmai acest lucru vine să demonstreze că și prin aceste locuri sentimentele oa-

OTIMPURILE

(care-s 21). Cu acești tineri și foarte tineri chimisti, parametrii proiectați ai producției au fost atinși, aflăm, cu trei luni înainte de termen.

„Tineretea Bacăului” își anexează, de fapt, toate virstele, înmănușându-le într-un unic suvoi, într-un unic torent al noului, adunând afluenți de pretutindeni, de pe întreaga vale a Bistriței băcăuane, transformată în vale industrială. La Fabrica de hirtie „Letea”, celebra, vechea „moară de hirtie” inaugurată în veacul trecut, muncitorul specialist Gheorghe Farcaș, Erou al Muncii Socialiste, om în vîrstă, participant la actul naționalizării de-acum trei decenii, supraveghează o mașină nouă, care se cheamă „mașina nr. 11”, montată în fabrică de puțin timp. E o mașină-uzină, un colos (șapte metri înălțime, 20 de tone), supravegheată, sub supravegherea lui Farcaș, de niște tineri, de niște băieți care-i cheamă N. Damian, M. Fărțade sau V. Munteanu. Dialogul între generații nu se poartă prin vorbe. Ar trebui, ca să se-audă vorbele, oprită mașina, oprite uriașele valțuri, al căror huruit umple cerul halei, asurzitor ca al unui avion cu

reacție, ar mai trebui și ca numiții băieți să-și scoată de la urechi „antifoanele”, adică dopurile-antizgomot, asemănătoare cu clapele unor câști de aviatori. Dialogul între generații — și, mai ales, dialogul generațiilor reunite, reunite sub semnul noului, cu noul, cu exigențele lui, mai simplu spus cu mașina nr. 11 — se poartă, cum ușor se poate înțelege, prin fapte, aceste fapte spunînd, de pildă, că, după numai un an și jumătate de funcționare, mașina nr. 11 „și-a scos banii”, amortizînd tot ce s-a cheltuit pentru ea. Faptele mai spun că hirtia este de calitate, de cea mai bună, de cea mai pură, graficele de pe pereții halei (scrise și ele pe „hirtie de calitate”, pe hirtie de Letea) atestă sporuri continue la acest capitol. Cînd și cînd, Gheorghe Farcaș „ia probe de calitate”, adică rupe o bucată ca o filă din gigantul sul de hirtie pe care îl desfășoară și-l infășoară mașina și, punînd-o „în zare”, adică în bătaia soarelui, la fereastră, îi cercetează gradul de alb, satinajul și transparența. Ce se vede, de fapt, cînd pui o filă în zare? Se vede filigranul, adică emblema heraldică, adică semnul sau blazonul meșterilor. Suprapuse, filă cu filă, filigranele capătă relief, ca și cum în adîncimea cărții (căci s-a alcătuit, astfel, o carte, o carte a fabricii) s-ar afla în inimă. E inima acestor meșteri, bătrîni sau tineri, care bate în ritmul noului, pentru nou.

ȚINUTA OMULUI = ȚINUTA ORAȘULUI

Lîngă uzinele țesute strîns, ca vertebrele unui lanț, încercuind orașul și în același timp deschizîndu-l spre toate zările — e orașul. Bacăul marilor ansambluri arhitectonice, Bacăul marilor ritmuri ale construcției pentru oameni. Capitala unui ținut în care s-a construit foarte mult (într-un sfert de veac, peste 35 000 de apartamente), în care se construiește mereu (în acest an, încă 6 000 de apartamente). Cîndva, un tîrg cenușiu (un pictor băcăuan, Nicu Ene, transpunînd parcă tristeți din Bacovia, făcuse din acest cenușiu dominantă de culoare a pinzelor lui, dedicate urbei), azi un oraș cu sute de blocuri albe, un oraș în plină edificare, un oraș care miroase a var, a bolovan de munte spart cu dalta, a catarge de brad ridicate spre ceruri de macarale, a mortar crud, a respirație tîpidantă de muncă și viață. Un oraș care trăiește și respiră, mai mult ca oricînd, în viitor. Bacăul lui Bacovia avea 30 000 de locuitori, Bacăul va ajunge, în curînd, la 140 000 de locuitori. Prognosticele indică, pentru deceniile următoare, o triplare a populației. În cartierele noi (Cornișă I și 2, Cremenea, Miorița, Milcovul, Izvoarele etc.) se vor construi noi ansambluri de blocuri și noi artere. Recent, au fost declanșate lucrări constructive de anvergură în chiar inima urbei, pentru traducerea în beton și sticlă a ceea ce arhitecții și edilii numesc „detaliu înbunătățit de sistematizare a centrului”. Clădiri bătrîne, roase de ani, stridente în peisajul cel nou al orașului, clădiri perpetuînd anacronic, chiar sub orbita centrului, un cearcăn bacovian de gri, acum dispar, făcînd loc noului. Dispare Bacăul agonic al lui Bacovia, Bacăul cenușiu al lui Nicu Ene, Bacăul părăginit, trist, fanat, Bacăul cu abator, cu cazarmă și cimitir închizînd între ele, adică în miez, o gigantică mahala (cea din cîntec, dar fără clariv), dispare izul de periferie, apăsătorul iz de periferie ce impregna altădată priveliștii, lucruri și vieți, ce colesa altădată pînă și cerul gurii, dispare cîntecul: „La Bacău, la Bacău, într-o mahala...” Nu dispar monumentele, strălucitoarele monumente ale trecutului, ele sînt inte-

Dor de Vrancea

Soarele verii, cînd ridică lancea
Și dă în vii și-n fructe să se coacă,
Te umpli, iar, viața mea săracă
Sub dulce zodie, de dor de Vrancea.

Mi-e dor de tine, țara mea bătrînă,
Mi-e dor de tine, țara mea de mîine,
Văd uñ copil, ținînd la piept o piine,
Parcă planeta ar purta-o-n mină.

Voi fi bătrîn cînd se vor face toate,
Ciobanul Mioriței o să-nvie
Că numai învingînd o tragedie
Îți știe lumea gustul, Libertate!

Cu lancea soarele lovește-n roade
Și ele-s fericite că le doare...
Te laud Vrancea mea nemuritoare,
Și simt sub talpă flăcări în cascade.

De-aicea ne-am vărsat la suprafață
Spre noi degoarea din adîncuri vine;
O, dulce Vrance, unghi către destine,
Curat tipar primordial de viață!

De dincolo de trecătoare verbe,
Cu umbra lui mă caută oierul
Dă-mi, Doamne, timp ca să mă aflu cerul
În Vrancea, cînd va vrea să mă întreb.

Sub pașii faunei, flora murmură,
Crăciun imbelșugat va da arșița
Și iarăși se aude Miorița
Nai cosmic pe Carpații de curbură.

ADRIAN PAUNESCU ■

grate organic întregului, coerenței lui, viziunii arhitectonice a viitorului, pe o axă ce ține de specificul locului. Remarcabile, de asemenea, curățenia străzilor, buna gospodărire, în evoluție de la an la an, nu numai în Bacău, ci și în celelalte așezări ale ținutului. Municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, orașul chimistilor, a fost distins, recent, cu Ordinul Muncii clasa I, pentru locul I în întrecerea patriotică-gospodărească desfășurată în 1977 între localitățile țării. Orașul a mai cucerit acest loc I în două rînduri, în 1964 și 1972.

Spațiul arhitectonic-edilitar este o primă expresie culturală. Un „Bacău cultural” a existat, desigur, dintotdeauna, dar cu circulația bunurilor spirituale, a bucuriilor artei, restrînsă, fatal, la orbita unui cerc îngust de intelectuali. Paul Anghel, în niște pagini închinată Bacăului, povestește cum, în 1945, cînd George Enescu a anunțat un concert la Bacău, „orasul cultural” a trăit niște zile de panică. Nu s-a putut fabrica la iuțea, povestește P.A., un singur pianist acompaniator, care să nu le-

șine pe clape, comițînd altceva decît imprudența unui solfegiu. S-a înjghebat în extremis o soluție, pe care artistul a primit-o zîmbînd generos. Venise, de fapt, să cînte pentru multumile muncitoare ale orașului. Și muncitorimea orașului, notează cronică acelei zile, a luat cu asalt ușile teatrului, ca să-l asculte. A fost ca o anticipare a unui nou, vast, simfonice program cultural, pe care anii ce au urmat l-au împlinit în major. Orașul de azi, cu teatru, cu filarmonică, cu muzee, cu biblioteci și pinacoteci celebre, cu prestigioasa revistă „Ateneu”, cu numeroase formații artistice, cu cluburi și cenacluri muncitorești și studențești (Bacăul fiind, de mai mulți ani, oraș universitar), cu împliniri majore ale creației tehnice, cu o viață științifică gravitînd în jurul nucleelor de nouă și modernă industrie, aduce în „Cîntarea României” acordurile unui program cultural cu adevărat simfonice.

„La Bacău, la Bacău...”
La Bacău, în inima bătrînei Moldove, răsună, pe un podiu înalt, acordurile ample ale viitorului.

menilor, nestinsa lor ură împotriva dinastiei imperiale, conștiința apartenenței lor la o comunitate etnică și lingvistică dezbinate arbitrar de evoluția neprielnică a istoriei, și-au conservat pe de-a-ntregul vigoarea pentru ca la ceasul potrivit să intervină cu forța ideilor și tezaurul de argumente lingvistice în favoarea reintegrării neamului românesc. Că această era starea și în acest colț de plai o demonstrează și faptul că apariția lui Eftimie Murgu la cumpăna veacului nu este nici pe departe un fapt singular.

Primele 4 clase primare Eftimie Murgu le face la școala din satul natal, cu limba de predare română înființată încă din 1770. La Budapesta își dă doctoratul în drept și filosofie. Deși odată plecat, popasurile sale la Rudăria aveau să fie mai mult decît sporadice, el n-avea să-și uite niciodată obirșile și școlul pentru care a plecat în lume. La numai 25 de ani, împreună cu Damaschin Bojnea, un alt bănățean animat de aceeași idealuri, aveau să publice în „Biblioteca românească” în limbile latină, română și germană, o lucrare în care demonstrează originea latină a limbii române și continuitatea popoului nostru în Dacia, replică la teoriile fantaziste ale lui Sava Toköly. Nu avea să-și uite niciodată, și, cu atît mai mult, în anii premergători revoluției de la 1848 cînd practic aveau să se constituie temerurile politice ce aveau să joace un rol decisiv în cei 70 de ani de care a mai fost totuși nevoie pînă ce la Alba Iulia să poată fi consfințită Unirea cu Principatele Române.

În 1970, cu prilejul centenarului morții sale, cîstîndu-i memoria și activitatea desfășurată în slujba idealurilor de veacuri ale popoului român, este luată hotărîrea ca localitatea să-i poarte nu-

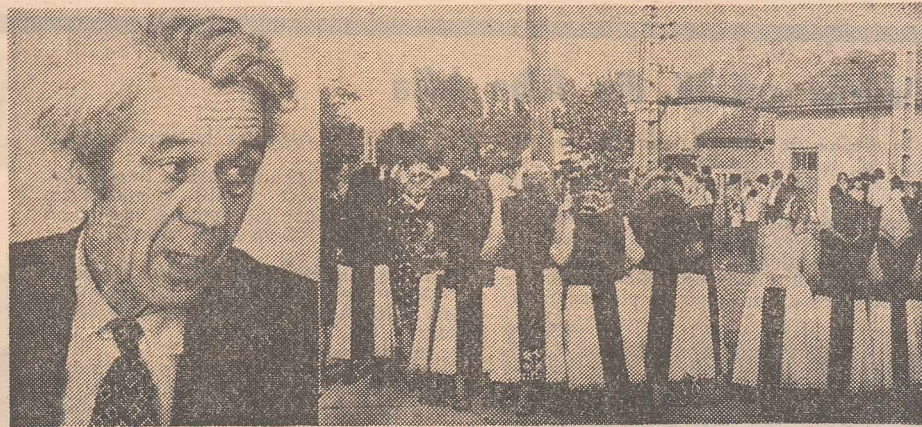
mele. Cu această ocazie, se dezvelește un bust și se așează o placă memorială.

URMAȘII DE AZI AI LUI EFTIMIE MURGU

Vlădia Gligore are 70 de ani și la această vîrstă grijile lui se rezumă la a arunca un braț de fin vitel din grajd, să mai smulgă o buruiănă din stratul de flori iar pe inserat să mai iasă în drum la o vorbă cu vecinii. Cînd am trecut prin dreptul casei sale „poarta mare” era larg deschisă așa că indemnăt de învățătorul Vasile Nemeș i-am pășit pragul. Are doi copii, un băiat muncitor la secția de drumuri și o fată măritată în sat. Un nepot, Ion, e șofer, iar celălalt, Grigore, de numai 17 ani este elev la Liceul industrial de construcții din Reșița. Curtea, închisă de jur împrejur de casă și anexele gospodărești, solid înfipte în pămînt, umbrită de covorul de vie de deasupra, strălucește de curățenie. În „șura” de la drum, cîndva reședință de drept a căruțelor, o „Dacie-1300” albastră, a nepotului șofer, completa imaginea actuală a universului material specific pentru „Eftimie Murgu”. Firește, întimplarea a făcut să intrăm într-o gospodărie mai apropiată de ceea ce se cheamă tendința spre bunăstare. Făcînd însă bilanțul „la zi” al acestei tendințe el este deosebit de grăitor pentru modul în care se desfășoară. Aproape fiecărei a zecea familii îi revine un autoturism și o familie din 10 și-a amenajat baie proprie. În 1977, prin cooperarea de consum locală s-au desfășurat măruri în valoare de 7,4 milioane de lei, dar, așa cum ne spunea primarul comunei, tovarășul Ilie Imbrescu, datorită cerințelor tot mai mari de a achiziționa bunuri cu valoare ridicată, posibilitățile cooperativei acoperă doar 70% din necesar. Pe de altă parte universul necesităților individuale cultivate de masiva pătrundere a ele-

mentelor civilizației moderne se integrează armonios universului de necesități comune, obștești. Clădirea noii școli construită în urmă cu 10 ani dispune de 12 săli de clasă în care 16 cadre didactice asigură pregătirea celor 302 elevi plus a încă altor 104 prichindei de la grădiniță, adăpostită și ea, din 1970 de o nouă construcție. Pentru cadrele de specialiști de la C.A.P., școală și dispensarul medical a fost con-

tanță. Astfel, de toate că fertilitatea pămîntului este departe de a fi generoasă, locuitorii din „Eftimie Murgu”, și nu numai de aici, au izbutit să-i compenseze zgîrcenia prin valorificarea unei importante părți a forței de muncă în exploatarea forestieră, minieră și prestări de servicii asigurînd toate premisele trecerii spre urbanizarea vieții rurale, dar, lucru demn de reținut, bizuindu-se aproape ex-

Învățătorul emerit Vasile Nemeș, autorul unui volum în pregătire despre satul lui Eftimie Murgu ● Portul popular din Valea Almăjului rămîne

struit de curînd un bloc cu 9 apartamente iar în zilele petrecute în comună tocmai începuse pozarea celor 9 kilometri de conductă pentru alimentarea cu apă a locuitorilor.

Orașul cel mai apropiat de „Eftimie Murgu” este Anina, la circa 35 de kilometri dar singura posibilitate de legătură o constituie autobuzul. În Valea Almăjului nu există căi ferate. Amănuntul, integrat tendinței generale de migrare spre centre urbane, nu este lipsit de impor-

clusiv pe ocupații tradiționale. Așa se explică faptul că procesul de migrare, deși evident, se desfășoară în limite rezonabile, fără a afecta structura demografică, a virstei active îndeosebi, existînd din acest punct de vedere toate elementele necesare dezvoltării economice și sociale în cadrul structurii tradiționale dar la nivelul productivității caracteristice pentru întreaga țară.

ION DANCEA ■
Fotografiile autorului

Un caz de îmburghezire „legală”

La ora 8 și 20 minute, duminică 27 august a.c., sunăm la unul dintre apartamentele de pe strada Episcopiei nr. 2-4. O stradă în imediata apropiere a Ateneului Român. Ultracentral, cum se spune. Sintem însoțiți de doi ofițeri de la circumscripția 2 miliție din București. Mai mulți locatari cinstiți din imobil sesizaseră că vecinul lor Tănăsescu Ion duce un mod de viață care, afirmă ei, e mult prea îmbelșugat față de restul cetățenilor, față de veniturile legale pe care le poate avea. S-a dat, cum era și normal, curs sesizării și iată-ne sunind la ușa apartamentului ocupat de familia Tănăsescu Ion. Sot, soție, doi copii minori. Aflesem între timp că T. I., are un apartament somptuos, singur pe întreg etajul 4 al imobilului. 4 camere, două bucătării (într-una se gătește, într-alta se mănâncă), 3 ofiții, două grupuri sociale, boxă jos. Camerele au toate dimensiuni mari, foarte mari. Mai știu tovarășii pe care i-am însoțit că Tănăsescu Ion are un atelier particular de marochinerie pe strada Nuferilor nr. 5 — loc de asemenea ultracentral. Firește, nu faptul că omul are atelier particular ne-a determinat să-l deranjăm în duminica Fercheș și bășcăios ne-a primit T.I. Conducându-ne extrem de amabil în bucătăria unde nu se gătește, se declară revoltat și ne spune că a mai fost dat la Legea 18 (controlul averilor dobândite pe alte căi decât pe cele licite) și își exprimă convingerea că și ceea ce va urma va fi tot apă de ploaie. Este vorba doar de o discuție, este asigurat, și ne stă la dispoziție, cu o mină malițioasă, ca să folosim un eufemism. T. I. are 46 de ani dar conservat arată cam de 30. Soția sa este canică, cealaltă, de care a divorțat (nu mai corespundea ca vîrstă), locuiește cu un etaj mai jos. În stradă, la locul de parcare autoturismul său „Renault 16” se odihnește cuminte. Apartamentul, din câte apucăm să vedem conduși spre bucătărie, este mobilat extra. T. I. ne spune că apartamentul l-a cumpărat anul trecut cu 50 000 (!!!) după ce, ni se arată niște hîrtii, ani în șir a contribuit cu 300 de lei lunar la întreținerea fostului proprietar „un boșorog” cum nepotrivit, grosolan se exprimă actualul proprietar. Ni se chiar spune, romantic, cum probabil crede T. I. că fostul proprietar avea cinismul ca an de an să vină la T. I. și să-l roage să-i dea bani să-i cumpere un tort fratelui său, adică al fostului stăpîn al apartamentului. Chiar, cită neobrăzare! Luindu-ne în continuare peste picior T. I. ne asigură că este „blîndat” cum noi nici nu credem și că mai bine mergeam la pescuit decât să deranjăm o atît de simandicoasă persoană. La observația noastră politicoasă „Stați bine tovarășe Tănăsescu” se răspunde, pe linia cinismului ce aparține unei lumi prea puțin onorabile ca „Da, domnilor, statul are grijă de oamenii muncii”. Sigur, așa este, noi ne referim însă la ton.

În liniile cele mai mari cu puțină viața lui Tănăsescu Ion este cam aceasta: a absolvit liceul comercial, dar diplomă nu are, căci, ne spune, știți domnilor, arhivele s-au distrus. A lucrat un timp în cooperativă meșteșugărească, în meseria sa, dar în 1962 a avut un mic necaz. Deferit justiției, a fost condamnat la 7 ani închisoare pentru complicitate la delapidare. Beneficiind de clemența statului, a executat doar 4 ani după care, scirbit de cadrul organizat al unei cooperative a obținut — cită bunăvoință! — dreptul, în 1970, de a deschide un atelier particular de marochi-

nărie avînd ca profil repararea și confecționarea genților de voiaj și a poșetelor. Întrebăm și noi cit cîștigă lunar sau anual dar absolut derutant ne spune că asemenea socoteli „nu ține”. Ar fi prea meschin — ne lămurește binevoitor. Într-un tirziu zice o cifră totuși: 65 000 anual. Pe lângă acest „domnule” spus ostentativ ne mai frapază că T. I. nu știe la vîrsta sa că nu se mai spune „sfat popular” și cu atît mai puțin „prefectura generală a poliției” unde, ni se confiază, a fost chemat în 1976. Cum de la prima vedere ceea ce se vede dovedește, cel puțin în parte, justetea sesizărilor, șeful circumscripției 2 miliție, locotenent-colonelul Ovidiu Crețu, propune cercetarea atentă, atentă, obiectivă a lui Tănăsescu Ion pentru o eventuală încadrare la Legea 18. Tot însoțit de ofițeri de miliție vizităm, în altă zi, atelierul particular de marochinerie al lui T. I. din strada Nuferilor nr. 5, sectorul 7. Vedem pe ușa programul de lucru, ca să zicem așa — în fiecare zi, rețineți bine, în fiecare zi, de la ora 17 la ora 19. Vă cam dați seama ce ar însemna ca acest întreprinzător particular să lucreze 8 ore pe zi! Deși este chiar ora 17, Tănăsescu Ion n-a apărut încă. La coadă pe puțin 20 de femei. Menționăm că de acasă pină la atelier T. I. are de străbătut astronomică distanță de 400—500 de pași! Vine la ora 17,40 și treaba începe. Unele dintre femeile ce au stat la coadă ies cu poșete și, rugindu-le frumos să ne ajute, abordăm două dintre ele. Se numesc Dolean Anica din București, strada Valeriu Braniște, sector 4, și Hremariuc Paula, Calea Știrbei Vodă nr. 2. Prima a cumpărat o poșetă albă din PVC, cu miner și lănișor, cu căptușeală de serj, la prețul de 258 lei, a doua una verde, confecționată aidoma dar verde cu 263 lei. N-au primit nici un bon și dealtfel nici n-au pretins întrucît, ne asigură, nu decontează. În atelier, nu este afișată nici o listă de prețuri, dar un alt fapt este și mai curios, ca să nu spunem, mai mult. Cei care sînt alături de noi consemnează în procesul verbal de constatare cele declarate de clienți în timp ce Tănăsescu Ion încearcă, prin semnele obișnuite surdomuților, să le determine să spună că au dat cite 238 lei și nicidecum 258 și 263. Manevra nu reușește și vizibil enervat Tănăsescu Ion se repede asupra procesului verbal de constatare și încearcă să-l rupă. Mare lucru nu reușește însă. Întrebăm dacă este obligat să elibereze bon și ne răspunde că nu din moment ce a lucrat cu materialul său. Mai întrebăm de ce nu respectă programul de lucru pe care singur și l-a stabilit dealtfel. Ne răspunde clar: „am condus pe cineva la gară”. Sigur, explicația ne convinge! Tănăsescu Ion ne mai asigură că procură, în marea majoritate, materia primă de la „Guban” Timișoara unde se află un magazin de prezentare (în parateză fie scris și noi cunoaștem locul cu pricina dar n-am observat să se desfacă deșeurile de PVC). Cu știuta bunăvoință a tovarășilor în drept de la celebra întreprindere din Timișoara se va lămuri desigur și acest aspect.

Ne deplasăm la Circumscripția financiară a sectorului 7 unde este în evidență particularul Tănăsescu Ion. Discutăm cu tovarășul Constantin Braniște, inspector șef care cu amabilitate ne dă relații oficiale și revelatoare. Tănăsescu Ion are autorizație pentru atelier particular de marochinerie din 19 septembrie 1970. Autorizația i-a fost acordată de către Comitetul executiv al consiliului popular al sectorului 7. Autorizația eliberată a avut numărul 209. În 14 noiembrie 1972 chiar eu, cu cererea 68 767, am solicitat anularea autorizației. De ce? Pentru, în principal, confecționarea altor obiecte decât prevede autorizația, pentru lipsă de corectitudine față de clientelă. Prin decizia 535 din 17 noiembrie 1972 a Comitetului exe-

cutiv al consiliului popular al sectorului 7 ea a fost anulată.

Tovarășul inspector șef Constantin Braniște nu știe de ce același organ a revenit asupra propriei decizii, re acordînd autorizație de funcționare în 23 februarie 1973 cu decizia 541. La ora anchetei noastre nu am găsit tovarășii respectivi așa că pe această cale rugăm respectuos factorii respectivi ai Consiliului popular al sectorului 7 să facă puțină lumină în acest caz.

— Tovarășe inspector șef Braniște, ne vedem nevoiți — dealtfel în limita de competență pe care ne-o asigură delegația semnată de conducerea redacției — să vă întrebăm cit cîștigă, conform actelor dumneavoastră, singurele valabile cu siguranță, particularul Tănăsescu Ion. Întrebăm aceasta deoarece locuiește într-un imobil proprietate personală a cărui valoare se cifrează la circa 400 000 lei, are în întretinere soția și doi copii minori, posedă un autoturism „Renault” și din cite am văzut casa sa este mobilată cu adevărat excelent.

— Conform actelor noastre Tănăsescu Ion a cîștigat în 1974 — 52 630 lei, în 1975 — 58 403 lei, în 1976 — 58 936 lei, în 1977 — 59 104 lei iar în 1978 se estimează că va cîștiga 56 450 lei. Nu uitați însă că din aceste venituri trebuie să-și procure materia primă și să plătească întreținerea atelierului.

— Noi am văzut, chiar dacă aici n-am reprodus, și veniturile începînd cu 1970. Sint cam la fel. Adăugăm deci la cei 289 523 lei — totalul începînd cu 1973 — încă 120 000 lei (să nu uităm că autorizația a primit-o în septembrie 1970, deci spre sfîrșitul anului n.n.) și rezultă 409 523. Aceasta este numai valoarea casei. Fără a fi organe de specialitate, lucrul ne miră. Repetăm, nu avem absolut nimic împotriva celor cu ateliere particulare, dar nu credem că ele trebuie să devină un paravan pentru afaceri necinstite. Vă mai întrebăm ceva: în lista pe care particularul nostru v-a înaintat-o obligatoriu, există poșete cu prețurile 258 și 263?

— Nu. La poșete prețurile pe care are voie să le practice sînt: 238, 223, 178, 168.

— Pretinzînd la două clienți — doar cu ațitea am putut să stăm de vorbă — sume de 258 și 263 ce contravenție a săvîrșit Tănăsescu Ion?

— Din punctul nostru de vedere aceasta se numește evaziune fiscală. Firește înșelăciune, speculă.

— Tovarășe inspector șef Braniște, cui se aprobă, în principiu, autorizație pentru deschiderea unui atelier particular?

— Persoanelor bolnave sau în situații grele, care efectiv nu pot lucra într-o întreprindere sau într-o cooperativă.

La ora cînd scriem aceste rânduri, organele de miliție ale circumscripției 2 miliție, cu autorizația procuraturii, efectuează o percheziție atît la atelierul cit și la domiciliul lui Tănăsescu Ion. Este un act legitim pe care societatea noastră îl ia împotriva aceluia care eludează sau încalcă legile statului, principiile eticii și echității noastre. Reintegrat după complicitate la delapidare, T. I. găsește sprijin în înțelegere pentru a lucra particular deși, repetăm, cel puțin aparent, starea sănătății sale este înfloritoare. Deține și locuiește într-un apartament extraordinar în plin centrul Capitalei. Are un autoturism propriu. T. I. lucrează 2 ore pe zi, are o organtă complet nepotrivită față de organe de stat, nu face parte parcă din viața noastră socială și fură ca-n codrul mare clientela. De la două clienți 45 de lei. Asta în 5 minute. Neavînd prețuri afișate nici măcar nu știm dacă poșetele vindute erau de 238, adică dînt-acelea la prețul marxim. Oare acordarea legală a dreptului de a lucra particular trebuie să conducă la o atît de agresivă îmburghezire? Nimeni nu este împotriva confortului, dar în România acestor ani există o singură cale pentru realizarea lui — munca demnă, cinstită și de ce să n-o spunem, munca multă.

EUGEN SECELEANU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Și lui îi place „să-și audă” greutatea care a devenit „socială”

Omul e sănătos, e puternic, e bine clădit, e bine îmbrăcat, are mașină, locuința e bună, retribuția îl încapă, calca cu siguranță, pune mina pe clanta uși cu nădejde, parchetul scîrție sub pașii lui și lui îi place „să-și audă” greutatea care a devenit „socială” — e, adică cineva.

Nu se poate spune că n-a muncit, dar nici nu se poate spune că s-a spetit, la slujbă cu chiverniseală, la relații cu diplomație și cu precauție și cu calcul infinitesimal, pe mina dreaptă, în degetul mic, cu modestie, un ghiul zdravăn, în colțul gurii un zîmbot bine pregătît pentru salutul interesat, în licărul ochilor o lumină mai aspră pentru secunda preocupării din fața hîrtiilor la birou, ceasul cu cadranul mare să se vadă bine ora cînd se termină „travaliul”, „să nu se depășească”, în sfîrșit omul s-a instalat bine în socialism, și-a făcut loc bine, perna e moale cit trebuie, papucii matlasați, vorba lui, „domnule, are și socialismul stadiul lui de maturitate”, cînd ne mai îngrășăm și noi, ne mai așezăm, ne mai înstărim, ne mai deducim, ne mai omenim”. Și omul se mai îngrășă nițel, se mai rotunjește, se lasă mai greu la slujbă, se descoperă mai inspirat la tabeluri, începe, cum singur zice, „epoca nivelului de trai” și de la nivelul de trai, la caragialescul „Trai neneacă...” nu i se mai pare o prăpastie, se face ca fulgul de ușor și trece „dincolo”.

Poate să fie numai un funcționăraș, dar și lui i se poate oferi o cutie cu bere Bucur, poate să fie numai un șef de birou, dar și lui i se poate oferi un stîluc, poate să fie un director, dar și lui i se poate oferi, la început o masă, pe urmă vasul de cristal de pus pe masa de acasă, poate să fie un factor determinant, dar și el are viața lui, și nivelul lui de trai și dacă nivelul de trai e mai ridicat, atunci și... și omul pune mina pe telefon, o ridicare de receptor e lucru mare la... nivelul lui... are urmări, cînd zice el nițel obosit, în glas, firește, nițel tărăgănat, nițel „apăsat”, nițel înșelător, nemulțumit, „tovarășe...” se cunoaște, bineînțeles, la celălalt capăt al firului.

Să fiți atenți cum sună în gura omului nostru cuvintele „la stadiul dezvoltării societății noastre, tovarăși” — și ochii i se înecă la gîndul vesel al petrecerii care urmează, firește, pe seama nivelului general al societății, petrecere care nu se prea plătește, mai dă și responsabilul restaurantului o masă, mai dau și „tovarășii noștri, cu care lucrăm” — și ci se află în subordine. Să fiți atenți cum zice el „e timpul să mai muncim și noi, tovarăși” — ridicîndu-se de la o gustărică luată ușor, din fugă, pe „teren”, într-un „control”.

Să fiți atenți cum subliniază el, cu calm și cu matură „înțelegeră”: „să fim umani”, „greșeala ne ajută să ne îndreptăm, are și ea caracterul ei pozitiv”.

Și să nu vă mirați cînd ajunge și la cite o tribună și se uită direct în ochii noștri, care stăm în sală și zice „e momentul, tovarăși, să mai punem și noi umărul...” și el se gîndește exclusiv la celălalt, ca boierul din povestea lui Ion Roată.

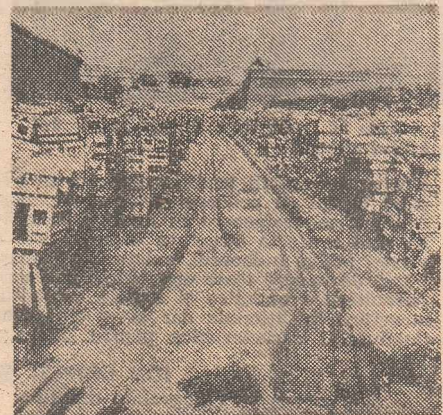
Îmburghezirea, în socialism, nu e o fantezie, confuzia între nivelul de trai muncit și îmbogățirea pe seama nivelului de trai al societății, nu e o glumă. Omul nostru, așezat, ingreunat, îngrășat, nu obosește teoretic, gura lui e harnică și iute și plină de foc. Cînd zice el „tovarășe!”, simți cum se lasă sub greutatea lui socială arcurile pernelor celor două sau trei mașini trecute pe numele membrilor întregii familii și cu care iese, zice el, „la aer curat”.

DINU SĂRARU ■

Zidurile cetății din Alba Iulia

În cetatea de la Alba Iulia, în chiar incinta ei, își desfășoară activitatea două instituții. Nu un muzeu arheologic, cum s-ar crede, ci un depozit al întreprinderii Vinalcoolului din localitate și un depozit al întreprinderii de colectare și valorificare a ambalajelor.

Depozitul de vinuri este păzit de doi tovarăși pe care i-am găsit la post-acum ci-

teva zile. I-am rugat, ca împreună, să vizităm depozitul.

— Da! dar fără aparat de fotografiat. Aici sînt substanțe volatile și mai pămîm cine știe ce. Nici cu creion și carnet nu vă putem lăsa. Nu vă notați nimic.

— De ce?

— Nu ne întrebați pe noi. Vă trebuie o aprobare specială. Așa sînt dispozițiile. Dacă vreți să beți un pahărel două, asta-l altceva. De făcut fotografii, de luat notițe, nu se poate.

După ce au aflat că nu am de gînd să ciocnesc un pahărel, cei însărcinați cu paza zecilor de butoaie, m-au poștit afară.

— Uite ce, tovarășe! Pe noi să nu ne întrebați nimic. Dacă vreți să știți de ce au fost construite aceste ziduri — întrebați-l pe cei care le-au ridicat. Nu pe noi.

Afară, lângă ziduri, alte butoaie. Aveam să aflăm că apa de ploaie care se strînge în ele ajută la spălarea vaselor în care se imbuteliază vinul.

Pe responsabilul de centrul I.C.V.A. nu l-am găsit. Se ascunsese... de aparatul fotografic. Mi-a fost imposibil să-l caut printre vagoanele de lăzi și miile de sticle depozitate aici. Totuși avusesse grijă să îndînd peste tot sîrmă ghimpată și să scrie „TRECEREA OPRITĂ”.

Problemă administrativă •

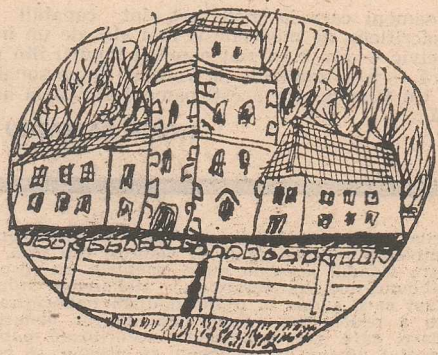
Cine are dreptul să oprească trecătorul să viziteze zidurile cetății din Alba Iulia? Cine și-a permis să facă din acest obiectiv istoric, arheologic și turistic, un depozit de sticle goale și ambalaje, iar peste tot să te înșoțească dămfuli de alcool?

Foto-reportaj de SORIN POSTOLACHE ■

Da, recunoaştem, nu sîntem cumiņi

Da, recunoaştem, nu sîntem cumiņi,
Am ascultat de buni și de părinți
Dar fiindcă pe monede sînt și zimți
și nu ne place soarele cu dinți,
Da, recunoaştem, nu sîntem cumiņi.
Că nu mai știm nicicum să ne ascundem
De adevăruri — nu că nu ne tndem —
De adevărurile care mor
Cind nu te-nșămînțezi în miezul lor,
Da, recunoaştem, forma prescurtată :
Unii se tem de ce-năuntru arde
Le face rău de aer ce se-arată

cu degetul în umbra de stindarde.
Dar dacă-n veac lumina ne constringe
să poleim tăceri ce se îngrașă
Noi nu uităm că scriem chiar cu sînge
O poezie care nu e lașă
Cu sînge scriem, pentru că a fi
Nu-i să accepți călduța resemnare
Cind verbul lumii e A zăngăni
Dar tunul nu-l înăbuși cu o floare,
Chiar dac-ar fi să nu avem menirea
de-a face poeziile să are
o miriște ca o întunecare
în carnea lumii, vrîndu-i prăbușirea,
De ar fi fost tăcerii să-i fim sclavii
Cum bolii incurabile bolnavii
și-atuncea, de pe patul agoniei,
Puținul sînge l-am da poeziei.
Da, recunoaştem, ne-am născut rizînd

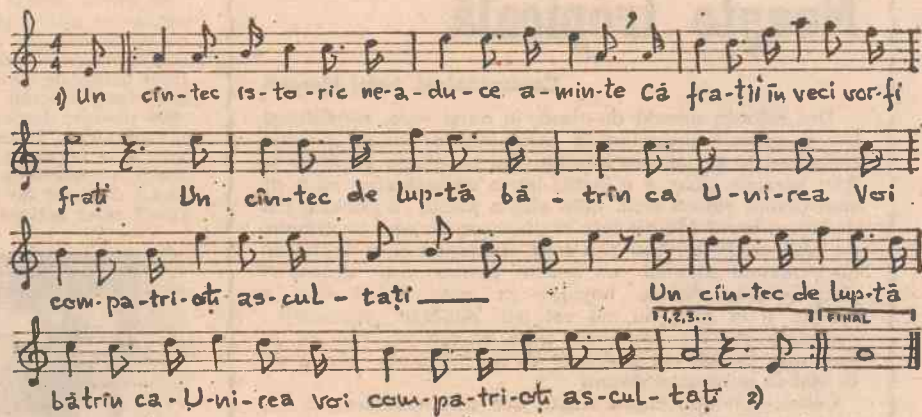
— Copiii lumii pling cînd văd lumina —
Dar noi, născuți din risu-acesta blind,
Nu confundăm ninsoarea cu rugina.
Cei care ne-ntrebați, puși sau nepuși,
Cei ce viriți urechile sub uși,
Dacă avem grenade-ascunse-n guși...
Mai mergeți citeodată pe la țară
De mai aveți pe-acolo mame, tați,
în riu de rouă fața v-o spălați
și spaimetele în doina milenară
Mai mergeți pe la cei ce v-au trimis

Plătind valută forte cu sudoare
Cu șapte vieți ca voi s-aveți un vis
nu să vă înecați în moi covoare.
Dacă aveți de cheltuit în plus
Mai drămuți-vă, dar nu din milă,
Nu azvîrliți dispreț simțit de sus
spre cei ce gem cu zodia sub șenilă.
Ceva plutește neștiind că doare
Mai bine rupeți de la gură partea
pe care o plusați dintr-o eroare
care grăbește celor lacomi moartea
și-n loc să iscodiți cu-atîta zel
ce face el și ce conspiră el
priviți în ochi pe cel ce-l întrebați
dacă aveți... vreun tril să împușcați
să nu se-ntindă iarba pe morminte
cum zăngăniți cătușele la geamuri
o vinătoare oarbă prin cuvinte
nu umple golul colcăind sub hamuri.

Cei ce rinjesc sub piele și-n ascuns
ar vrea cu pumnul să ne dea răspuns.
Acuma tac; cu ochii tulburi, stranii,
Ei sînt adevărații : Sînt dușmanii.
Icnind sub coasa ce le dă tircoale
fulgerătoare șuierînd în jur
ne-ar răstigni cu gura în vocale
pentru un veac în libertăți mahmur
Fiindcă se simt cu musca pe căciulă
cum spune vorba noastră din bătrîni
răstălmăcind minia noastră-n hulă
și poezia-n lătrături de ciini
Izbiți în greabăn, somnolentă castă,
se bulucesc în sine, mirînd.
Da, recunoaştem, Dragoste-i această
revoltă, de a nu muri tăcînd.

EUGEN EVU ■

Ardealul

Un cîntec istoric ne-aduce aminte
Că frații în veci vor fi frați,
Un cîntec de luptă, bătrîn ca Unirea
Voi compatrioți ascultați :

Treceți batalioane române,
Carpații
La arme cu frunze și flori !
V-așteaptă izbînda, v-așteaptă și frații
Cu inima la trecători !

Nu săbii făcure Unirea, ci inimi,
Spre Alba cu toții mergeam
Toți oamenii țării semnau întregirea
Voința întregului neam.

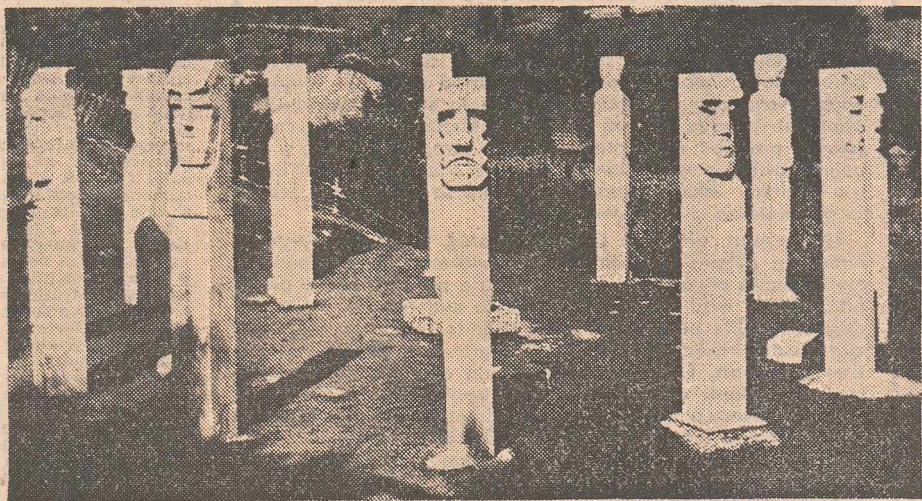
Cu toții eram regimente române
Moldova, Muntenia, Ardeal
Fireasca Unire cu patria-mumă
Ne-a fost cel mai drept ideal.

Aceasta-i povestea Ardealului nostru
Și-a neamului nostru viteaz
Istoria-ntregă cu lupte și jertfe
Trăiește-n Unirea de azi.

Dreptatea și pacea veghează Carpații
Și țara e frunze și flori
A noastră-i izbînda, ai noștri sînt frații
Trăiască în veci trei culori.

Vrem liniște-n țară și pace în lume
Dar, dac-ar veni vreun blestem,
Carpații și frații sări-vor ca unul
Urmînd Comandantul Suprem.

De oricare neam, limbă ori semînție,
Îți sîntem uniți, scut neînfrînt ;
Credință și fapte-ți jurăm Românie,
În veci să trăiești pe pămînt.

Vida Geza — Monumentul de la Moisei

DINTRE SUTE DE CATARGE

Vă propunem acest nume: Ilie Adeli

De la Ilie Adeli nu am primit decît cîteva plicuri cu poezii la intervale foarte mari de timp. Paginile sale ne-au prilejuit lectură unor poeme pline de sensibilitate, care nu dezvăluie nimic din șovăielile începutului literar. Aflat sub zodia lui Esenin — evocat de altfel într-o poezie — el scrie versuri limpezi și fluente, de un sentimentalism bine ținut în frîu, în care cîntă istoria sau iubirea, glorifică personaje în aparență neînsemnate, ca olarul sau cioplitorul în lemn, ori își împărtășește cu delicatețe neliniști de provincial. De la primele sale scrisori trimise redacției am încercat să aflăm cine este, cu ce se ocupă autorul lor dar nu știm mai multe date decît le comunicăm cititorilor : Ilie Adeli, satul Plopeni, comuna Salcea, județul Suceava.

Ilie Adeli — un „catarg“ care poate va ajunge la țarm fără a-l fi frînt „vin-turile, valurile“.

G. A.

ORASUL DEZVELESTE LEGENDA LUI MANOLE

A fost descoperită curtea domneas-că a Voievodului Petru Rareș

Orașul dezvelește zidurile vechimii și piatra ingenuche în noi și se închină,
Cu palmele albite se-nlătură țărîna și se cioplesc legende în largul de lumină.
Suceava își cinsteste prin vremuri ziditorii,
și cîntecul se spune dîncolo de cuvînt,
Orașul dezvelește legenda lui Manole ca înălțînd o odă moldavului pămînt.

Se spune Miorița în arbori mai devreme și pietrele vibrează de nesfîrșite nunți,
Orașul dezvelește zidurile de veghe și chiulesc plăeșii în arborii din munți.

MOARTEA CIOPLITORULUI ÎN LEMN

Muri lucrînd îngheboșat sub lampă și-i lunecă brîceagul pe pămînt,
Un cioplitor, un vînător de vînt, schițat sumar ca-ntr-un contur de stampă,
Un cioplitor îngheboșat sub lampă.
Și cai străini îl ascultau la ușă,

cum îngîna cioplind în lemn un cîntec,
Un cioplitor, un salahor la pîntec,
care purta un singur vers în gușă
Și nu-i păsa că-s cai după ușă...

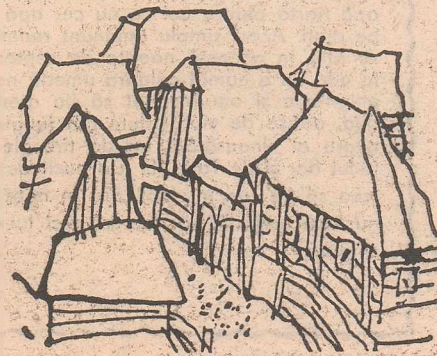
Era știut drept cioplitor în lemn,
ca un fanatic cioplitor de linguri,
Un cioplitor din cioplitorii singuri
care-au crestat pe lună cîte-un semn,
Poate un ultim cioplitor în lemn...

ISTORIA

Se mai petrec prin arbori vînările de zimbri,
cobzarii își inghesuie și cîntecele-n lemn,
Iar munții își ridică nestînjeniți legende crestînd în cartea lumii poeticul lor semn.
Se mai petrec prin pietre zidirile vechimii,
cîntînd fără cuvinte se cîntă și mai mult,
Istoria începe cu lungi vînări de zimbri și vremuieste pietre din noi înspre demult.
Legendele Moldovei sînt scrise cu săgeata de mîini albind pe pluguri, de mîini albind pe coasă ;
Vînări numite „Dragoș“, zidiri numite „Ștefan“ și vînători de-acasă și ziditori de-acasă.

IUBIRI

Scriu iezii cu boturi sîngerii pe geamuri, în tîrguri, toamna, toți visăm ascunși
Și numărăm desprinderea din ramuri de o străină trecere pătrunși
Femei schițate-n tristețe săruturi s-au deformat în nodul greu din gît,
Ni se sufocă lacrimile-n fluturi ca într-un plîns ce s-a făcut urit.
Lumea-și ucide caii cu fereală și-și spală trupul ei întreg în ierbi
Cu-o rouă grea, sticloasă, ireală,
ca o poveste lungă despre cerbi.
Cine mai crede-n codrii mei de-acasă și-a scris povești în oalele de lut
Cu o aceeași dragoste rămasă pe-aceleași păsări albe și pe scut.

Noapte tropicală

Coatzacoalcos, hotel Margon

Din căldura umedă de-afară, în aerul rece, condiționat. Urc în cameră încercând să escamotez o bruscă senzație de oboseală și gol. Am început ziua cu ploaia ostilă de la San Juan de Ulúa și o închei într-o cameră care nu e de vină pentru starea mea. Între ele, o șosea, autobuzul și... dar la ce bun? Mă gândesc la pasiunea cu care un cabotin de rasă ca Pierre Loti și-a trăit călătoriile și la faptul că nu e normal să treci un ocean pentru a-ți descoperi singurătatea. Aceste hoteluri în care dorm cite o noapte și în care nu mă voi mai întoarce niciodată... morminte de lux ale unor clipe cărora nu știu ce le datorez... Uneori îmi pare rău că nu fac parte dintre cei ce știu să primească daruri.

Cobor. Din hol, câteva trepte duc spre restaurantul hotelului. Mă așez la o masă și cer un suc de portocale. La o masă vecină recunosc un bărbat înalt, trecut de cincizeci de ani care, ceva mai devreme, auzindu-ne vorbind românește a venit la noi. Se scoală și acum de la locul lui și se așează lângă mine. Insistă să bem ceva împreună și încerc să-i explic că în acest domeniu dorințele mele sînt mai mult decît limitate, aproape nule. Brusuc, simte nevoia să-mi povestească despre viața lui. S-a născut lângă Sibiu, în timpul războiului s-a înrolat în armata germană (se bate cu mina pe frunte și ride „eram un prost”), a căzut prizonier la englezi, a stat în lagăr în Scoția și apoi s-a stabilit la München. Lucrează ca specialist itinerant al unei firme germane. Spania, Grecia, Italia, Norvegia, România... enumeră vreo 10-15 țări în care a stat diverse perioade în această calitate. Și acum în Mexic. E mereu singur. Locuiește aici, în Coatzacoalcos, chiar la hotelul „Margon” și lucrează de un an la „Impex”, o mare rafinărie de petrol unde vom merge și noi mâine dimineață. Observ că unele cuvinte românești nu le mai înțelege bine. Anii. A avut rareori prilejul să vorbească românește. Cînd n-a vorbit germana, i-au fost necesare mereu alte limbi, cu excepția perioadei cînd s-a aflat în România, la Brașov. Nu se plînge de bani, dar vrea să se retragă, să încheie această eternă alergătură prin lume. Nu mai suportă să trăiască în hoteluri, să mînce singur, să bea singur. La un moment dat Hans K. ia paharul și cu o privire absentă zice, jumătate în glumă, jumătate în serios despre sine și către sine „Noroc Hans” ciocnind cu o fantomă parcă. Și tonul lui, mai mult decît vorbele lui, mă tulbură... Totdeauna am considerat că patriotismul este ceva deasupra opțiunilor. Nu pot să aleg dacă îmi iubesc țara sau nu. După cum, nici aici în Mexic, nu pot să aleg între nostalgie și o stare de globetrotter jovial. Oricît aș vrea nu pot să ignor distanța și un dor ciudat de amănunțit cărora acasă nu le dau atenție mă urmărește insistent, transformîndu-se uneori brusc în tristețe, care mai ales seara mă învinge. Mă uit la Hans K. și nu-l învidiez deloc pentru că vîntură lumea, sînt chiar trist pentru el, pentru singurătatea lui confortabilă, din care tresare uneori ca prin somn auzind o vorbă românească, așa cum s-a întîmplat acum în sudul Mexicului; atunci se trezește o clipă ca dintr-o boală, își revede copilăria, probabil mormintele, dacă le are, ia paharul și-l umple rostind o vorbă bizară pe care nimeni din jurul lui n-o înțelege, „Noroc Hans”, după care se afundă din nou în singurătatea și în confortul lui.

Mă despart de Hans și ieșim în oraș. P. ne povestește întîmplări despre violența străzilor sud-americane. Noaptea tropicală plină de umezeală caldă e așadar plină și de primejdii. În mod tacit, evităm străzile mai puțin luminate, deși anxietățile pe această temă întîlnite prin ceea ce am citit despre Mexic mi se par mai degrabă un caz de exotism *à rebours*. Ceea ce nu înseamnă că nu simt eu însumi cum *tierra caliente* incetează treptat să mai fie o metaforă livrescă. Nu mă număr printre cei ce-și explică integral Elada prin Mediterana și Egiptul prin Nil și deșert, dar sînt convins că nici nu putem minimaliza consecințele geografiei și climatei în civilizație și psihologie. În noaptea tropicală pot înflori la fel de firesc și singurătatea și excesul. Și apatia și violența. Probabil, mai dificil aici e să păstrezi echilibrul. Zeița Atena ar arunca din mîini la Coatzacoalcos, ori lancea, ori scutul. Cel puțin în această noapte în care vulcanii au insomnii. Și în care mă uit la palmieri, căutînd în locul lor niște arbori ce nu cresc pe aici.

Eram convins că în fiecare oraș mexican, seara, în piața centrală, vom întîlni, așa cum ne asigură cei ce le cunosc obiceiurile, un ceremonial care-mi aduce aminte de plimbările „pe Corso”, în adolescență, la Făgăraș. Băieții făcînd turul pieții într-un sens. Fetele în celălalt. Și la fiecare întîlnire schimbînd ochiade, comentate apoi pînă la viitoarea întîlnire într-o atmosferă ce amestecă veselie, orgoliu și speranță. Dar la Coatzacoalcos în această seară trecătorii sînt rari. În tăcere, am putea iniția, fiecare pentru sine, un joc cu amintirile noastre. Numai că nu e acum momentul cel mai potrivit pentru a cocheta cu melancoliile. Și așa vîntul suflă în spuză lor...

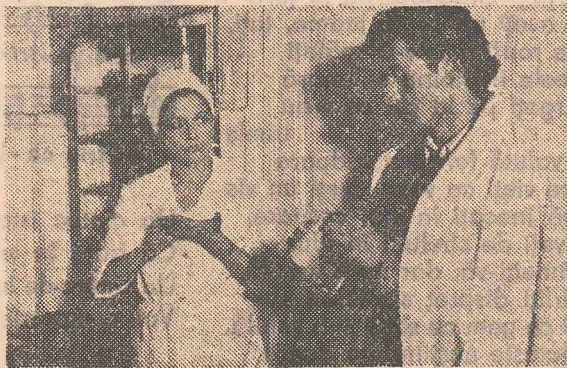
Pașii sună arid pe piatra oleilor din parcul ce se cheamă, firește, Alameda. În mijloc, un bazin cu apă clotică parcă de zăpușeala surdă care, mie cel puțin, îmi întărește nervii. Ieșim din nou în stradă și din fericire ne apare în drum o librărie. Intrăm și viciul meu de totdeauna mă relaxează. Borges își imagina paradisul ca o bibliotecă imensă. Și dacă există un asemenea paradis, acolo aș vrea să mă duc după moarte...

În hotel, la capetele culoarelor sînt puse recipiente cu apă fiartă pentru cei ce nu cer apă minerală să se spele pe dinți. Acest simplu amănunt reamîntește, cui uită, unde se află în această noapte de septembrie. E ceva excesiv în aer, nu e numai căldura umedă neobișnuită. Stelele ard enigmatic și am început să fiu atent, dacă nu cumva se aud, aduse de vînt, urlete din junglă. În afară de cîinele negru al singurătății nu dă țiroaie însă nimeni. Mi s-a făcut dor și de Totle. El n-a auzit de zeița Atena și nici nu vrea să fie un înțelept, dar în nopțile cînd vîntul tropical nu lasă umbrele să doarmă nici lui nu-i place să rămîna singur.

OCTAVIAN PALER

Avaria

O gravă avarie în industrie, o extrem de gravă avarie — iată o situație nedorită, firește, dar din care se poate extrage un interesant subiect de film: un subiect care — odată o echipă pornind la realizarea unei astfel de pelicule — obligă mult! Pentru că nu poți vorbi oricum despre sacrificiu, despre eroism, despre durere, despre învingerea unor greutăți, uneori cu prețul vieții. Firește că nu avaria în sine conțea — avarii se întîmplă, din păcate, în mai toate industriile lumii — problema care se pune însă (exceptînd, ca în cazul filmului de față, situația în care avaria se datorează unei acțiuni criminale, iar atunci se numește

altfel), este aceea dacă momentul cumprii înclăstării umane, sociale, etice — pe care orice accident de muncă îl subscrie — poate fi depășit; iar dacă da, cum?

Pornind de la un astfel de fapt, filmul regizorului Ștefan Traian Roman, realizat după un scenariu de Dorel Dorian, demarează interesant: un generic antrenant, bine realizat grafic, dovedind un meritos amestec de maniere documentar-ficțiune și jurnal de

DREPTUL LA REPLICĂ

Răspuns la articolele „Cocoșul de Hurez” și „Ce s-a întîmplat cu colecția Vicșoreanu?”

În rîndurile care urmează ne propunem să elucidăm cîteva dintre problemele greșit înțelese și prezentate în articolele „Cocoșul de Hurez” („Flacăra” nr. 25, din 22 iunie a.c.) și „Ce s-a întîmplat cu colecția Vicșoreanu?” („Flacăra” nr. 30 din 27 iulie a.c.). Prin conținutul lor, ambele articole denotă o surprinzătoare lipsă de cunoaștere a realităților și adoptă, nejustificat, un caracter jignitor la adresa Muzeului satului și de artă populară, la adresa conducerii muzeului și a specialiștilor din această instituție.

Înainte de toate însă, materialele respective ignoră, după aprecierea noastră, orientările de partid și de stat și cadrul legal în virtutea cărora muzeele etnografice, implicit Muzeul satului și de artă populară sînt dotate să-și exercite atribuțiile lor specifice, printre care și rolul de a cultiva și valorifica public, prin modalități corespunzătoare, creația originală actuală a celor mai înzestrați meșteri populari, în scopuri instructiv-educative, culturale-turistice și economice. Sînt de invocat în sensul celor de mai sus în special orientările care se desprind din documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971 și ale Congresului Cultural și Educației Socialiste — 1976, ca și din documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977 și alte documente programatice aparute în ultimii ani.

În repetata rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personal, a dat indicații prețioase în funcție de care muzeele etnografice și de artă populară și-au reorientat activitatea și și-au constituit colecții cuprinzătoare și nucleu pentru demonstrații tehnice-artistice, cu vizarea către public a unor obiecte de artă populară — reușite ale genurilor — obiecte create curent astăzi, iar centele județene de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă cît și școlile populare de artă și-au reținut, în scopul de a organiza diverse manifestări, în țară și peste hotare și de a marca principalele etape ale evoluției artei populare și creatorilor populari înșiși, unele dintre cele mai izbitice produse ale meșterilor și cercurilor active de pe întreg cuprinsul Patriei.

Prima, ca și cea de-a doua ediție ale Festivalului Național „Cîntarea României” înregistrînd rezultate fără precedent pe linia dezvoltării și valorificării complexe a creației tehnice și artistice populare au avut darul să investească asemenea alese preocupări cu atributul unei componente inseparabile a vieții societății noastre socialiste.

În ciuda explicațiilor clare pe care autorul articolelor invocă le-a primit din partea directorului Muzeului satului și de artă populară, după adevărul post-scriptum al articolului „Cocoșul de Hurez”, prevalîndu-se de informații eronate, informații față de care nu ne asumăm nici o răspundere, și-a permis să blameze cu îndrăjire instituția și personalul muncitor din această instituție într-un al doilea articol — „Ce s-a întîmplat cu colecția Vicșoreanu?” — mistificînd adevărul și dezinformînd astfel publicul cititor.

Asemenea atitudini străine de practica noastră culturală care provoacă derută în rîndurile meșterilor populari și deranjează activități care se vor bine conturate și statornicite în viața instituțiilor de stat, în folosul educației patriotice și estetice a maselor, în spiritul muncii, trebuie combătute cu toată fermitatea.

În etapa imediată, Muzeul satului și de artă populară se află în fața unei noi reestimări a activității sale pe planul valorificării creației populare contemporane, prin manifestări de profil, prin standuri și ateliere de demonstrații, pornind de la tezele programatice pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a expus la recenta întîlnire cu activii centrali de partid, așa încît virtuțile tehnice ale acestei creații să fie puse în deplină lumină și adaptate corespunzător condițiilor și cerințelor vieții materiale și spirituale ale societății românești moderne, aflată într-un continuu și fundamental proces de transformări înnoitoare.

Articolele menționate, semnate de Ilie Purcaru, redactor al revistei, abundă în false probleme și în interpretări care lezează interesele și prestigiul Muzeului satului și de artă populară, stingherînd totodată activitatea generală în domeniu.

Fără a intra în detalii precizăm că ceramica produsă de Victor Vicșoreanu și prezentată într-o expoziție temporară, cu demonstrații, în sălile Muzeului satului a fost vîndută de către meșter pentru standul muzeului. Reținînd, prin comisia sa de specialiști, cele mai reușite exemplare care vor fi incluse în patrimoniul Muzeului satului și de artă populară, celelalte piese au fost puse în circulație publică (națională și internațională) cu îndeplinirea tuturor formelor legale. Prin aceste precizări, orice considerată inserate de autor devin nule și neavenite.

Este bine să se cunoască de către oricine că atât meșterul Victor Vicșoreanu cît și alți foarte mulți creatori populari talentați și-au valorificat produsele, ani în șir și continuă să proceda astfel prin toate căile posibile — țiguri, bilciuri, piețe, pe litoral, în stațiuni, în shop-urile marilor hoteluri, în atelierele proprii chiar și, tot mai stăruitor, în ultima vreme, prin instituțiile culturale-artistice cu atribuții și preocupări în domeniul respec-

Menționăm totodată că Muzeul satului și de artă popu-

actualității, „prinde”, ca să spunem așa spectatorul. Ni se promit pe ore, pe secunde, viitoarele reacții ale eroilor — colectivul unei mari întreprinderi industriale: unii nu vor ști prin ce au trecut, alții vor ști, rămîind marcați de eveniment, iar alții, mai puțin, ce e drept, vor ști dar nu vor rămîine marcați în nici un fel.

Din nefericire, din acest moment — deci la numai cinci-șase minute de la începerea proiectiei — filmul devine nu numai tern, îmbicșit de dialoguri schematice, ci uneori de-a dreptul penibil (vezi, de pildă, secvența realizată în „flou” a nebuloaselor amintiri familiale aparținînd unuia dintre conducătorii întreprinderii, bolnav de inimă, și care va muri în final; sau momentul, neavînd absolut nici o legătură cu trama, al accidentului de cale ferată în care tinăra „ușuratică” salvează, cu riscul vieții, un copil dinaintea trenului etc.). Conflictual, „AVARIA” se rezumă firește la mult disputata ciocnire dintre o persoană din conducere care are o bună idee, și o altă persoană, din aceeași conducere, care se împotrivesc acestei idei. În „AVARIA”, întreprinderea în cauză pare situată undeva între poalele munților și vărsarea Dunării în mare, filmările din helicopter neavînd în cel din urmă caz decît rostul de a înfățișa, turistic doar, un peisaj drag nouă tuturor și, în special, în scopul estival, realizatorilor de filme.

Foarte buni actori, precum Ilarion Ciobanu, Ovidiu Iuliu Moldovan, Cornel Coman, Margareta Pogonat sau Tora Vasilescu, pur și simplu nu au ce face, personajele pe care le interpretează sînt de un schematicism, de o fragilitate dramatică înfrîstătoare. În film nu există oamenii acestei mari întreprinderi în care s-a produs avaria, totul se petrece undeva la suprafață, fiecare următoare mișcare, fiecare pas sînt previzibile, adică nu spun nimic, pentru că nimic din desfășurarea acțiunii (dacă poate fi vorba de așa ceva?) nu pregătește vreo posibilă schimbare, vreo posibilă surpriză, vreo posibilă înclăstare, sau spaimă, sau bucurie.

Despre oameni care în mod cert sînt capabili de spirit de sacrificiu, de modestie și mai ales de un înalt bun simț civic — așa cum sînt oamenii muncii din patria noastră — e o impietate să vorbești impersonal și lozincard. Un film despre acești oameni obligă la adevăr și artă.

HORIA PĂTRAȘCU

lără a invitat, prin specialiști delegați și prin corespondență directă, pe toți meșterii valoroși din țară, să creeze pentru standul acestuia piese originale, cu respectarea specificului locului, centrelor, atelierelor, stilului personal, fapt care a dus la o substanțială îmbogățire și diversificare a produselor aparținînd tuturor genurilor artei populare, care sînt astfel atent valorificate public, prin intermediul acestui stand menit să promoveze consecvent creația autentică, originală și să combată falsurile, gustul îndoielnic, nonvaloarea.

Pentru documentare și pentru a spulbera orice înțelegere și prezentare denaturată a fenomenului am înaintat revistei Flacăra și un material cuprinzător cu răspunsuri și analiză de fond a aspectelor încercate abordate de autor în articolele menționate.

NICOLAE UNGUREANU
Directorul Muzeului satului și de artă populară

NOTA REDACTIEI. Într-o scrisoare pe foarte multe pagini ce a premers prezentei, pe care o publicăm, tov. N. Ungureanu ne înștiințează că aceste rînduri ne sînt adresate „ca urmare a insistențelor invitații” de a răspunde, formulate în articolele publicate de revista noastră.

Atragem atenția tovarășului N. Ungureanu, ca și altor conducători de întreprinderi și instituții: există — stipulată prin hotărîri de partid, ca și prin lege, prin Legea Presei din Republica Socialistă România — obligația de a se răspunde, în termen de 30 de zile, semnalelor critice ale presei. Deci, să ne fie limpede: legea vă obligă să ne răspundeți, tovarășe Ungureanu, nu noi și nu insistențele noastre!

Mai departe, în aceeași scrisoare: „discuția pe care am acceptat-o (subl. ns.) cu autorul articolului...”

Atragem atenția tovarășului N. Ungureanu, ca și altor conducători de întreprinderi și instituții, că Legea Presei, Capitolul IV, Secțiunea 1, Articolul 41, prevede: „În exercitarea atribuțiilor sale profesionale ziaristul are dreptul: a) să solicite și să primească informații din partea organelor și organizațiilor de stat și obștești, a unităților economice și social-culturale, din partea persoanelor juridice, în condițiile legii”. Așadar, să ne fie limpede: dv., tovarășe Ungureanu, nu faceți un gest de bunăvoință „acceptînd” discuția cu un ziarist, ci vă supuneți unei obligații, adică dreptului ziaristului de a discuta cu dv.

Cît privește rîndurile pe care le publicăm — rînduri ce nu răspund obiectivelor de fond conținute în articolele publicate de noi — redacția noastră își rezervă dreptul de a reveni, pe larg, într-unul din numerele viitoare ale revistei, atît asupra chestiunilor în discuție, cît și asupra altor probleme privind destinul contemporan al artei noastre populare.

Angela Tomaselli: „Tinere fete”

Actori fără rol

Situația prezentată în acest interviu este deosebit de delicată: un actor, distribuit mult cîndva, face simplă figurație, și asta de ani buni. Nu este numai cazul lui Napoleon Crețu — actorul solicitat de noi pentru interviul de față ci, din nefericire sau din păcate — cum veți voi să ziceți, fiindcă, în fapt, de-o mare nefericire e vorba — e cazul mai multor slujitori ai scenei, din toate generațiile. Respectînd unul din principiile fundamentale ale presei comuniste și anume acela de a supune dezbaterii publice situațiile de interes public, de natură a pune în lumină niște adevăruri ce privesc perfecționarea societății noastre, relațiile interumane, realizarea profesională a individului odată cu realizarea colectivității din care face parte, ne facem datoria de gazetari comunisti. Firește, transcriind cuvintele lui Napoleon Crețu, cu întreaga lor încărcătură subiectivă, mărturisim, pe de o parte, înțelegere, iar pe de altă parte o seamă de rezerve în ce privește posibilitatea lor generalizatoare. În același timp, nu putem evita sentimentul că interviul de față trebuie să aibă un anumit ecou în lumea, nu atât de mică pe cât s-ar crede, a oamenilor de teatru. În consecință, vom publica opiniile față de problemele ridicate în interviu, cite vor fi adresate redacției.

...Stimate Napoleon Crețu, după ce am discutat aproape o noapte întreagă cu dumneavoastră despre niște lucruri dureroase, pe care ați acceptat să le faceți publice, iată-mă acasă în fața hirtiei imaculate, în imposibilitatea de a șterge vreun rînd, de-a transcrie dureroasele amintiri pe care mi le-ați mărturisit. Din această cauză simt nevoia să încep interviul astfel. sub forma unei scrisori deschise. Iată-mă întorc și vă întreb: cu ce să încep?

— Nu vă faceți nici o problemă. Scrieți negru pe alb că mă socot un actor ratat, dar aveți grijă să treceți prin filtru tot ceea ce v-am spus, deoarece mie nu mi-a fost deloc ușor să accept o situație pe care o știam de multă vreme dar nu aveam curajul să o mărturisesc nimănui, în speranța că, odată și odată, voi reveni pe linia de plutire a scenei, ca actor, util măcar.

— Eu voi scrie, așa cum mi-ați sugerat, dar vă atrag atenția că în dicționarul limbii române în dreptul cuvîntului imprimat scrie: „care nu a reușit să se realizeze, să se afirme, să creeze ceva de valoare. Fără doar și poate, această definiție nu cuprinde întreaga dumneavoastră activitate care, așa cum mi-ați destăinuit, a cunoscut mai mult de șapte ani buni.

— Dacă e să fim exacte, atunci e vorba de peste 10 ani de succes.

— E foarte probabil că interviul acesta va stîrni multe discuții, vor fi destui aceia care să vă impute curajul, cu atât mai mult cu cât mai aveți de jucat pe scenă aproape 10 ani.

— Dacă ce fac eu acum în teatru dumneavoastră numiți act artistic și dacă prin absurd aceste rînduri ar fi citite de marele Vraca atunci, luați aminte, marele maestru s-ar răsuci în mormint.

— M-am gândit că vocativul lui Napoleon e, în românește, rîzibil, Napoleone! De fapt cine sînteiți, Napoleone?

— După terminarea liceului la Iași, am dat admiterea la drept unde am reputat cea mai mare cădere din viața mea. Tata a sesizat că școala nu-i de mine, dealtfel nici nu era greu de observat, și m-a dat ca ucenic la o fabrică din Buhuși. Acolo am stat preț de un an, timp în care m-am pus pe învățatură. De muncit nu munceam, jucam fotbal. În anul următor, am dat la medicină și iar la drept. La drept am intrat pe merit, iar la medicină, cum se mai întâmplă, datorită fotbalului. Ce mai, așa a fost. Am optat pentru medicină înscrind-mă însă și la conservator, dar cum medicina nu se poate fără de muncă, și cum la conservator se vorbea despre mine ca de un mare talent, am renunțat la bisturiu și disecții, atras de mirajul scenei. Mă vedeam cucerind lumea cu talentul, vocea și frumusețea mea. Și, uite-așa, începe marele meu periplu artistic. Termin institutul, cum era și firesc, cu brio, și gîndurile îmi zboară la scena bucureșteană. Pentru un talent ca al meu, scena ieșeană mi se părea neîncăpătoare.

— Nu știu unde-i tragedia. Pînă aici totul este perfect.

— Nu vă grăbiți. Viața unui om nu se scrie în 10 ani. La Teatrul Armatei am început-o cu dreptul. Nu aveam casă. Am fost luat în spațiul de Jean Lorin Florescu, care avea o cameră mare, absolut goală. Pe jos erau trasate cu cretă locurile rezervate pentru pat, masă, scaune, cuier, lavoar, și toate cele necesare unei gospodării perfecte. Lorin făcea scandal dacă, neîntînd cont de liniile trasate de el, veneam direct în dormitor, fără a trece obligatoriu prin hol. Dar eram tineri, aveam succese, și cit de minunat era totul. Cînd am adus prima saltea a fost sărbătoare. Dar pe mine mă interesa numai scena, unde începeam să repertez succese, cu toate că am avut și multe greutăți inerente unui actor profesionist. Vorba mea moldovenească îmi dădea mult de furcă, dar cel mai tare mă izbeam de condiția actorului profesionist, care punea cu totul și cu totul alte probleme. Una era scena conservatorului — alta era scena Teatrului Armatei. Îmi amintesc cînd am fost distribuit în „Zoia”. Nu puteam face rolul din cauza moldovenismelor! M-am ambiționat și în două săptămîni dicția era bună. Am jucat ani în șir alături și împreună cu marii actori: Maximilian, Ramadan, Trestian, Sticlaru, Scărlătescu și alții. Tot atunci, am înțeles că a face comedie este un lucru foarte greu, curată matematică. După părerea mea comedia este mai grea decît drama. Are niște reguli precise care dacă nu sînt respectate te aruncă, pur și simplu, din scenă. Actorul de comedie care nu obține aplauze atunci cînd vrea el, să-și schimbe genul. Asta nu se învață la conservator, asta se numește talent, care dacă-l ai e bine, dacă nu, nu. Dar iată că vine și anul 1960, cînd se înființează Teatrul de Comedie. Îmi pleacă partenerii de joc și începe declinul. Eu, prietene, sînt actor de echipă. Poate asta e neșansa mea, îmi dau seama că fără echipă nu exist.

— De ce nu ați plecat odată cu ei?

— Directorul meu, marele Vraca, n-a

Napoleon Crețu în rolul arlechinului din piesa: „Văduva isteată” de Goldoni

vrut să mă dea. Eram cel mai tînăr și intram în vederile lui pentru mai tirziu. L-am ascultat și rău am făcut, pe idoli să nu-i ascuți totdeauna. Comedii nu s-au mai montat și pericolul de a ieși din vederile regizorilor mă păstă. Nu l-am sesizat la timp. A trecut un an, a venit al doilea și eu stăteam. Nu mai eram necesar. Pentru un actor, faptul că nu joacă e curată condamnare la moarte. Lucrul acesta nu-l știam atunci. Am început să beau, da, să beau, să pierd nopțile și mai ales să-mi pierd glasul. Aveam un glas să dărim murții cu el. Nimeni însă nu mă mai lua în seamă. Disperarea a cuprins toată ființa mea și, ca să fie piesa întreagă, iată-mă aproape internat la spitalul 9!

— N-ați încercat să luptați, să convingeți vreun regizor să vă distribuie?

— Regizorii noștri sînt în general talentați, dar comozii. Ei se fac vinovați de faptul că uneori transformă spectacolul într-o chestiune de orgoliu personal. Fac orice, numai să iasă premiera bine. E foarte ușor așa, dar eu cer din partea lor mai mult curaj, mai multă muncă. Eu nu zic că pentru rolurile grase să nu fie aleși actorii cei mai în rol, cu toate că și aici există pericolul ca actorul să devină modă. „E moda lui cutare!” Un rol, două, trei, în aceeași partitură, apoi vedeta se plictisește și plictisește. Dacă vă uitați bine în jur veți vedea că am avut de-a lungul ultimilor ani unii actori — la modă — peste care apoi s-a lăsat uitarea.

— Din ce în ce mai interesant.

— O fi pentru dumneavoastră, dar nu pentru noi. Nu pentru noi aștia... Regizorii — vorbesc de unii regizori — distribuie cam așa: față de Ionescu am greșit acum X ani, hai să-i dau un rol, să fie primit; sau: îmi place grozav domnișoara Popescu, nu se poate să nu o cuceresc cu un rolșor, care la al doilea film devine rol, la al treilea devine nevestă, iar la al cincilea devine divorț. Mergem mai departe. Cel mai grav lucru mi se pare a fi lipsa de răbdare a regizorilor în ce privește dragostea cu care se apleacă asupra actorului. Aș fi tare mulțumit dacă aș vedea scos de la naftalină un actor uitat care să rupă pur și simplu sala. Nu vorbesc în necunoștință de cauză, credeți-mă. Și uite așa vremea trece și lista uitatilor crește. În fine, doresc să mai ridic problema actorilor care părăsesc provincia, unde erau cineva, pentru a veni la București și aici devin altceva, adică nimic. E mare păcat. Nu există aproape teatru bucureștean care să nu aibă asemenea cazuri. Eu nu zic să nu vină oameni în Capitală, dar cel care încearcă pasul cel mare, să numere mai întii actorii care au venit să cucerească Capitala și care după numai câteva roluri au devenit funcționari dramatici. Ce se întâmplă, oare, doamne, cu noi? Muncim de ne ies ochii pînă intrăm la institut, și cit de repede uplem lista funcționarilor dramatici.

— Cunoașteți situația examenelor de anul acesta de la institut?

— Sigur că o cunosc. Din această cauză doresc să insist mai mult asupra acestui capitol. De obicei, la institut sînt numai câteva locuri. Ei bine, pentru aceste câteva locuri se înscriu câteva sute de candidați. Comisiile sînt exigente, în afara micilor intervenții. Cu toate acestea nu este exclus ca un candidat să beneficieze de legea hazardului. De norocos, e norocos, dar nu păcălește pe nimeni, ci pe el. La început e tînăr, e distribuit pentru că e tînăr și trebuie încurajat. Apoi nu mai e așa tînăr, și cei de vîrstă medie nu mai trebuie încurajați. Trec anii, talentul din institut devine actor necesar, apoi actor de umplură, pînă apare noua generație care reclamă dreptul la rol și care, cu aplomb și puțină inconștiență, anulează,

dintr-o singură trăsătură de condei, visurile tale de altădată și te trimite cu ușurință în rîndul funcționarilor scenei. Atunci îți aduci aminte de ce spunea tata ori mama, dar este prea tîrziu!...

— În tot ce mi-ați spus e o doză de autocritică. Cit de sinceră, de adevărată, e ea?

— Mai trebuie să vă conving de acest lucru? Dacă nu aveam gîrgăuni la cap, eu, Napoleon Crețu, eram acum medic ori avocat, trecut de prima tinerețe, deci cu experiență, și care și-ar fi văzut liniștit de meseria lui, fără a fi la cheremul nici unui regizor.

— Trebuie să recunoașteți că purtați un nume reverberant.

— N-o să mă credeți, dar mi-a purtat ghinion.

— Nu jucați teatru cu mine, numai de dragul de a-mi da replica.

— Ascultați: eram elev de liceu la Iași.

Într-o bună zi sîntem anunțați că vom primi vizita domnului ministru. Am venit la liceu ordonat îmbrăcat și am așteptat oaspetele. Ghinionul mă urmărește căci ministrul vine chiar în clasa noastră. Normal și posibil. Anormalul începe atunci cînd, după ce îmi pune câteva întrebări, domnul ministru mă întreabă cum mă cheamă. În clipa cînd îmi declin numele și prenumele urmează darea mea afară din clasă. Ce se întîmplase? Pe ministrul îl chema la fel ca pe mine: Napoleon Crețu. Mai tîrziu, la Teatrul Armatei, am avut din nou de suferit din pricina lui Napoleon. Un director îngust la minte nu a acceptat să-mi pună numele pe afiș deoarece el nu putea trece un nume „imperialist”. Consecința a fost mutilarea numelui, devenisem: Radu Călin, iar după trei luni de parlamentări, s-a admis: N. Crețu.

— Dacă miine ați fi numit director de teatru, ce ați face pentru a-i salva pe toți Crețu, eu, sau fără, Napoleon în cap?

— Niciodată nu aș fi acceptat un asemenea post. Dar dacă întrebarea este o convenție, atunci aflați că aș obliga regizorii la distribuții inedite, îndrăznețe și chiar hazardante. Actorii trebuie încercați, de asta sînt actori. Aș urmări un actor mai multă vreme și dacă mi s-ar părea mie netalentat, l-aș sfătui să se lase de meserie. Aș da mult mai multe premiere, pornind de la ideea că acum patruzeci de ani premierele aveau loc cam la trei săptămîni și erau premiere.

— Chiar cînd este vorba de Shakespeare?

— În urmă cu ani ne-a vizitat un regizor de aiurea care s-a mirat foarte mult de ritmul nostru de repetiții spunîndu-ne că la ei o premieră durează câteva săptămîni, pornindu-se de la ideea că textul se învață acasă, iar la teatru se face asamblarea. El considera ca obligatoriu pentru orice actor să-l știe dacă nu pe de rost, cel puțin bine pe marele Will.

— La noi repetițiile durează, uneori, și un an, nu-i așa?

— Păi iată cum repetăm: avizierul ne cheamă la 10 dimineața, pînă la 11 spunem bancuri, de la 11 începe repetiția cu toți cîți sîntem. Mulți vin după două ore, se constată că în schimb nu au învățat rolul și îl învață atunci în detrierații colectivului. Sînt apoi scurte altercații între actori și regizor, unii dintre noi uitînd că regizorul este suveran. Pe urmă, se mai părăsește lucrul cu diverse motive, în speranța că miine vom fi serioși. Miine povestea se repetă.

— Dacă ați conduce o comisie de admitere la Institutul de teatru, cum ați procedea?

— Aș fi foarte exigent. Examenele de admitere de acum nu mi se par destul de concludente. Viața ne-a arătat că mulți studenți eminenți capotează ca profesioniști. Drept care aș trimite pe scena profesionistă studenții încă din primul an. Apoi aș face adevărată triere. Spun aceasta deoarece am certitudinea că avem atîtea talente încît e păcat să admitem în institut valori îndoielnice, care după un număr de ani să repete cazul meu, sau cazul lui Geo Maican, care cerînd transferul de la Teatrul Armatei, a fost întrebare de director: „De ce vrei să pleci de la noi, doar nu te deranjează nimeni?” „Tocmai de asta plec, pentru că nu mă deranjează nimeni!” Tragediile noastre nu sînt simple, de aceea socot că viitorul actor trebuie pus pe masa de disecție, înainte de a fi uns cu superba, spinoasa, ambițioasă, dar întortocheată sa mensesă.

— Stimate Napoleon Crețu, am terminat de scris interviul și mă aflu pentru a doua oară în apartamentul dumneavoastră. De data aceasta, și în prezența soției care, în ciuda faptului că nu poartă robă, ne ascultă cu deforțată profesională a judecătorului, transmîndu-mi fără de voia dumneaei ceva din gravitatea profesiei sale. Iată un motiv în plus pentru a vă întreba dacă cele consemnate de mine, acum câteva seri, răspund gîndurilor, care prin intermediul revistei noastre le dorii publice?

— Am făcut publice frîmțirile și necazurile mele, nu din spirit de vendetă, ci pentru că doresc să le cunoască și cei ce se ocupă de destinele teatrului, și, mai ales, așa cum am mai spus-o, să fie citite de toți cei care doresc să devină slujitori ai Thaliei. Este lesne de înțeles cit de greu mi-a fost să fac pasul acordării acestui interviu. Dar trebuie să recunosc că readucerea mea pe linia de plutire a omului normal o datorez soției, care a știut acasă să-mi insufle curajul de a învinge rînille, ce-mi supurau, pentru a nu fi pus în situația jucătorului de cărți care după ce a pierdut moșiile, imobilele, industria, înaintea ultimului pot al vieții să spună: „Plus nevasta!”

DAN BIRLADEANU ■

MUZICA TINĂRĂ

EI

Da, e adevărat, nu mai sînt așa de tineri ca în urmă cu cîțiva ani cînd intrigau, la apariția pe scenă, cu pletele lor abundente și cu o ținută, citeodată, extravagantă. Au ajuns să cînte la radio, la ore din zi și din noapte, apar la televizor ei, care altădată erau mulțumiți dacă îi asculta o mîna de oameni. Fotografii le sînt publicate în ziare, însoțite de cuvinte elogioase. Au cunoscut rapid succese cum nici un interpret de muzică ușoară de la noi nici nu le-a visat măcar. La uriașele reprezentații ale Cînaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, condus de poetul Adrian Păunescu, au fost aplaudați în săli imense sau pe stadioane cu mii de spectatori. Au reușit să cînte și alături de orchestre simfonice, dovedind seriozitate și profesionalism, fiind acum recunoscuți pretutindeni, vocile care i-au defăimat și îi defăimă încă fiind tot mai puțin și auzindu-se tot mai slab. Compozițiile le sînt știute pînă și de cei mici. Unii dintre ei și-au abandonat chitarele pe care au intonat primele acorduri în favoarea unor instrumente mai scumpe, și mult, mult mai sofisticate. A căpăta de la ei un autograf a devenit o favoare, a le lua un interviu este un privilegiu. Unii și-au cam pierdut ingenuitatea și, de ce să nu o spunem, au cam transformat descoperirile lor din trecut, truda lor nobilă de altădată, într-o sursă de cîștig, interpretînd fără vibrație, oriunde sînt chemați, aceleași piese știute de ani de zile, complăcîndu-se într-o stare de mediocritate, de lenie spirituală. Alții, pur și simplu, nu mai pot să compună, cel puțin pe moment, nimic, sau poate pentru totdeauna, și e firesc și asta, deoarece fiecare dintre noi are totuși doar o sumă de adevăruri, mai mare sau mai mică, de comunicat celorlalți. Atunci cînd vreun adolescent le solicită vreo părere în legătură cu talentul lui devin impozanți, își dreg glasul și îi oferă condescendenți citeva sfaturi, uitînd că la rîndul lor au fost timizi și neajutorați. Printre ei se află și blazați, talente care au promis să devină stele dar care pînă la urmă s-au istovit repede și totuși spectatorii își aduc aminte și de aceștia, fredonînd din cînd în cînd cite un cîntec de-al lor. Cîțiva și-au întemeiat familii, au copii, arătînd și prin aceasta că au fost și sînt oameni ca toți oamenii.

Da, e adevărat, nu mai sînt așa de tineri ca în urmă cu cîțiva ani cînd, cu chitarele în mîini, au participat la o adevărată revoluție în muzica românească, reabilitînd ideea de comunicare directă cu publicul, dialogînd cu el despre probleme care ne privesc pe toți, devenind promotorii unei arte populare. Într-un climat de libertate și cutezanță, cu o largă deschidere spre nou, ei au acceptat riscurile de a deveni primii într-un domeniu neexplorat încă, fiind originali și totuși profund legați de tradiție, sincronizîndu-se cu mișcarea muzicală a tinerilor de pretutindeni și rămînd totuși profund români în expresie și simțire. Împotrivindu-se stupidității textelor de muzică ușoară, interpretînd piese pe versuri de calitate, aparținînd nu de multe ori unor poeți de seamă, ei au făcut publicului o educație estetică și patriotică, dezvăluindu-i ce înseamnă marea artă, trezindu-i gustul pentru poezia și muzica de substanță. Din repertoriul lor fac parte cîntece sociale, patriotice, revoluționare, politice, de dragoste, umoristice fiind divers ca însăși viața. Marii interpreți din deceniul în care ne aflăm — Tudor Gheorghe, Mircea Vințilă, Doru Stănculescu, Dan Andrei Aldea Precum și alți interpreți ca Nicu Alifant, Victor Socaciu, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Marcela Saftiu, Mircea Florian, Nicu Vladimir, Sorin Minghiat și alții alții au inaugurat nu numai un nou gen muzical la noi dar au adus în întreaga muzică românească un suflu de prospețime și tinerețe, demonstrînd că o artă adevărată răspunde mai întii la problemele prezentului, fără a se prefăce că nu le știe sau că nu o interesează. Ei au deschis o cale pe care n-a mers nimeni înaintea lor la noi, asumîndu-și riscul de a nu fi înțeleși așa cum se cuvine, de a fi blamați, stăruind însă în crezul lor artistic și reușind să se impună într-o manieră categorică. Cei care au venit și vin în urma lor, ca de pildă Violeta Ciomirțan, Maria Naghi, Domokos Arpad, grupul „Opinia”, grupul „Ceta-tea” pășesc firesc pe această cale fără a cunoaște, sau știind numai din auzite cite obstacole au fost trecute, cite pre-judecăți au trebuit să fie spulberate.

A. GEORGE ■

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

A avea și a avea cu orice preț

Cauza

Nouă dosare voluminoase, revizii contabile, expertize tehnice, contraexpertize, circa trei ani de cercetări, un an de procese, citeva mii de pagini și un singur învinuit: PATAKY IOSIF IULIU.

Acuzat de o fraudă de aproximativ un milion lei, tehnicianul timișorean, șeful secției anexe a C.A.P. „Albina”, este arestat de organele de miliție din Caraș-Severin, rămâne reținut doi ani, o lună și cinci zile, după care este trimis în judecată pentru delapidare, înșelăciune și fals în acte publice. Conform expertizelor contabile și tehnice, ce au durat doi ani, dau-na provocată avutului obțesc se ridică la 2,3 milioane lei. Procuratura județeană îi reține o fraudă de 317 000 lei. Judecătoria din Oravița și Tribunalul din Reșița (în recurs) îi reduc răspunderea materială la 106 000 lei și îi individualizează pedepsele în opt condamnări, cea mai mare și singura negație fiind de șase ani.

Puncte de vedere

Pataky Iosif: Din acuzația inițială de 2,3 milioane lei fraudă, instanța a reușit să rețină în seama mea numai 106 000 lei. Apare limpede efortul instanței de a justifica cei doi ani, o lună și cinci zile de detenție fără judecată. În realitate nu mă fac vinovat nici pentru această sumă. Sint nevinovat!

Procurorul Ștefan: Am reținut în seama inculpatului numai 317 000 lei; restul daunei privea, potrivit legii, Arbitrajul de stat.

Expertul Mihăilescu: Contraexpertiza făcută de mine (la cererea inculpatului n.r.) a stabilit o fraudă minimă, dar reală, de circa 96 000 lei. Nu înțeleg cum a apărut această mare diferență la prima expertiză.

Exemple de interpretări contradictorii ale expertizelor

Expertul tehnic Cioabă: Pataky ponta zilnic pe șantier, la Oravița, un anume Oloieru, care în realitate ședea în București ca reprezentant cu aprovizionarea al C.A.P. „Albina” (Timiș). Și nu-l ponta oricum, ci cu în jur de 10 ore de muncă. I-am reținut în seama lui suma cheltuită astfel.

Contraexpertul Mihăilescu: Oloieru făcea minuni în București. Repet: minuni. Cum ar fi putut fi altfel remunerat, când pe schema de funcțiuni postul lui nu exista? Uneori ești pus în situația de a te descurca oricum și important rămâne rezultatul. Eu nu i-am reținut această vină.

Procurorul șef adjunct al județului Timiș, Stoianescu: Dacă schema de funcționare nu prevede un anume post, înseamnă că el nu e necesar. Adică unitatea de producție respectivă este obligată să se organizeze în conformitate cu limitele impuse de lege, limite ce-și au rațiunile lor.

Etc.

Unul dintre judecători: Szasz Albertin

— Tovarășe judecător, rezultatele expertizelor sînt contradictorii. Pleacă de undeva, ajung altundeva, ca apoi să revină de unde au plecat. V-ați îndoit vreun moment de vinovăția lui Pataky?

— Nici un moment.
— N-ați presupus, măcar prin absurd, că Pataky ar putea avea dreptate? Probele aduse în fața dumneavoastră sînt și ele contradictorii... Mai ales, martorii: recunosc în fața organelor de miliție și neagă în instanță...

— Am fost și sint convins de pericolul social pe care-l prezenta activitatea lui.

— De multe ori sintem cu atît mai convinși după ce-am hotărît un lucru, cu cît ne-am îndoit mai mult înainte de a-l face. E în natura omului să se autosugestioneze. Ați revenit vreodată asupra unei hotărîri date?

— Foarte recent. La un proces public am dat o sentință într-un caz de omor. Revenit la birou, m-am așezat și am scris cererea de recurs.

— Să luăm sentința pe care ați dat-o în cea mai gravă faptă a lui Pataky, pentru care a fost condamnat șase ani și conform căreia mai are de efectuat vreo trei ani de detenție. Un șofer recunoaște că a transportat, din ordinul lui Pataky, mai multe materiale la casa din București a lui Oloieru. Materialele erau destinate unei instalații de încălzire centrală pe care meșterul avea intenția să și-o confecționeze singur. Cum se constată paguba provocată de Pataky în acest caz? Se cheamă un expert tehnic și e rugat să evalueze instalația de încălzire centrală ca și cum aceasta ar fi fost confecționată de o cooperativă sau ICRAL. Expertul stabilește valoarea la 36 000 lei incluzînd

și manopera executată de Oloieru, și uneltele folosite de acesta și care îi aparțin, și materialele pe care Oloieru le justifică cu bonuri sau cu contracte de vânzare-cumpărare. Toate acestea i se impută lui Pataky, deși nu se dovedește că el ar fi avut aici vreun interes material, cu toate că cel care trebuia să fie tras la răspundere, măcar solidar, era meșterul, proprietarul instalației, beneficiarul materialelor. Se ia drept bună declarația lui Oloieru și nu se ține seama că acesta era interesat să declare că are materialele de la Pataky, iar mai tirziu, în instanță, neagă cele declarate.

(Despre meșterul Oloieru se spune că este unul dintre oamenii cel mai bine retribuiți din sectorul 7, el reușind performanța să cîștige lunar cîte o mie lei pentru fiecare din cele 7 clase elementare pe care le-a făcut, întreținînd o vastă rețea de relații din somptuosul său apartament din Calea Plevnei nr. 53 B. Cu acest soi de oameni s-a înconjurat Iosif Pataky, în întreaga sa activitate).

Insuși expertul care a evaluat instalația recunoaște că doar o parte din ea i-ar putea fi atribuită lui Pataky. În plus, contraexpertiza stabilește, scînzînd manopera, că prețul materialelor înglobate în instalația de încălzire centrală nu depășește opt mii de lei, din care numai o mie de lei rămîne nejustificată. Dumneavoastră i-ați reținut întreaga sumă, 36 000 lei și i-ați condamnat la șase ani închisoare.

— În acest caz s-ar putea să fi greșit. Știam că sub cinci ani, inculpatul ar fi fost grațiat. Ne-am sfătuit între noi, am întrebât și pe alții. Am dat totuși o sentință echitabilă, care ține seama de întreg prejudiciul adus de inculpat avutului obțesc. Repet: în acest caz poate am greșit, în final însă sentința este dreaptă și echitabilă.

— Dar netemeinică.

— Este dreaptă și echitabilă.

La Timișoara: cine este Pataky Iosif Iuliu?

Un fost inovator, cu privirea cînd limpede, cînd alunecoasă, timid și orgolios, subțirel și încăpățînat, bun organizator de oameni și șantier, apreciat și lăudat pînă ce-a ajuns să creadă că e nedreptățit. Părăsește întreprinderea din Timișoara și colindă mai multe șantiere din țară, multă vreme cu un scop nelămurit și dorințe contradictorii, de unde revine cu bani și cu dorința de a-i plasa cît mai rentabil, ceea ce i-ar fi reușit dacă nu s-ar fi opus o altă latură a caracterului său: mitomania.

Minte, dar mai ales se minte. Și fostul bălat cumințe și inovator ajunge să creadă despre sine că este infailibil. Noua poziție socială nu-i mai îngăduie să ocupe un post oarecare într-o întreprindere oarecare, cu program de opt ore și remunerație fixă. Iosif Iuliu Pataky se face antreprenor. Incheie cu C.A.P. „Albina” un contract. Cooperativa vine în afacere cu firma, Pataky cu istețimea. Ia ființă o secție anexă de construcții-montaj. Muncitori aduși din toată țara lucrează pentru Pataky — Albina. Cooperativa încasează dividendele, fără nici un efort propriu. Efortul e al lui Pataky Iosif Iuliu și cooperativa nici nu se pricepe să-l controleze, nici nu are interes. Serele lucrate la Lovrin de echipele lui sînt mai bune decît cele ale întreprinderii specializate. Prestigiul tehnicianului crește. „Domnul inginer”, cum îi spun lucrătorii, este solicitat peste tot. Astfel ajunge la Oravița, cu toate că statutul secției nu-i permitea să depășească hotarele județului. Formal, cooperativa este cea care angajează oamenii. În realitate, tehnicianul-șef de șantier angajează, poartă, acordă premii, stabilește remunerațiile, hotărăște soarta lucrărilor și a lucrătorilor. „Domnul inginer” se află pe curba de sus a puterii și rîvnește să ajungă colecționar de obiecte de artă. Găsește fără multă bătaie de cap amatori de băieți inventivi, închipuiți și cu buzunarele dolidora de bani. Se încurcă în mai multe afaceri păguboase, cu tablouri, cu briliante, cu mobilă stil; noi prieteni îl ajută să se gîndească la posibilitatea de a-și angaja soția gestionar la un bufet cu trafic internațional. Și-i mai ajută să ceară și să i se dea, cu largul concurs al fostului director al I.J.L.F. Caraș-Severin și al superficialității Băncii Agricole, să-și ia singur mii de lei pentru benzină și să-i deconteze la sfîrșitul lunii anapoda, să dea pe la șantier cînd dorește... Trăiește pe picior mare!

Abia doi ani după terminarea lucrărilor la sere, Banca Agricolă constată nereguli pe fostul șantier și dispune revizia. Lucru

difficil de realizat, firește. Certitudinea fraudei se consolidează după mai multe expertize și organele de miliție intervin arestîndu-l pe principalul bănuît: Iosif Iuliu Pataky. Se pune astfel capăt unor neglijențe și ilegalități de milioane de lei, în care Pataky este numai unul din vinovați. Cealaltă fiind: conducerea I.J.L.F., Banca Agricolă, conducerea C.A.P. Albina, după cum constată, de această dată în unanimitate, experții. Experții tehnici și contabilii relevă în studiile lor superficialitatea controlului prin leu efectuat de Banca Agricolă și Investiții, neglijența condamnabilă cu care au fost aprobate ieșirile de fonduri și decontările, lipsa controlului la fața locului, inexistența controlului preventiv, ușurînța cu care beneficiarul (I.J.L.F.) a făcut recepția lucrărilor, nepăsarea conducerii C.A.P. „Albina” în exercitarea controlului asupra legalității operațiunilor, angajărilor, pontărilor, premierilor de pe șantierul pe care le avea în antrepriză. Dacă toate aceste organe și organisme și-ar fi făcut datoria, evoluția infracțională a lui Iosif Pataky ar fi putut fi oprită din fașă și nu s-ar fi ajuns în situația paradoxală de a se descoperi daunele abia după doi ani de la comiterea lor. În ciuda aparențelor și afirmațiilor celor în cauză, Pataky n-a lucrat totuși într-o lume suspendată, susținută de controlul organelor de stat, ci a manipulat materiale, fonduri și oameni cu aprobarea chiar a celor a căror vocație și datorie profesională erau de a-l împiedica și sancționa la nevoie.

Abuzul este nu numai un delict, ci și o mentalitate

Din acest punct de vedere, organele de miliție au preîntîmpinat și au interupt devenirea rapidă a lui Pataky într-un infractor periculos, pe de o parte, iar pe de altă parte l-au ferit pe Pataky de a cădea el însuși victimă afaceriștilor cu care se împrietenisise, primii care l-au trădat, după ce au constatat că nu mai au ce bani stoaarce.

Probele strînse însă în chiar cauza care-l condamnă la închisoare nu se leagă între ele, cu toate că cercetările au durat doi ani; se mizează mult prea mult pe impresiile anchetatorilor, pe probe fără valoare în justiție, insuficient adincite, pe impresia profundă pe care o lasă expertiza contabilă și tehnică. Rechizitoriul procurorului este lipsit de limpezimea cerută de gravitatea acuzațiilor, este general și declarativ, astfel că instanța se vede nevoită să ia hotărîrea, așa cum am văzut, pornind mai mult de la impresia generală și mai puțin bazîndu-se pe dovezile obținute de organele de cercetare penală, ceea ce permite unui virtual element antisocial să se declare victimă a justiției și să nu rețină nimic din experiența dureroasă a victimei sale isosite. (O boală de familie recidivează și i se agravează în detenție pînă a-l face aproape inapt pentru muncă).

De vorbă cu Pataky — tatăl

— Cu toată înțelegerea pe care o am pentru durerea de părinte, trebuie să vă spun, tovarășe Pataky, că fiul dumneavoastră nu este nevinovat, după cum credeți. Într-adevăr, una dintre condamnări este lipsită de suportul probelor, și pare netemeinică, după chiar afirmația unuia dintre elaboratorii sentinței, dar eu nu-l pot apăra, îmi lipsește argumentul moral, fiindcă eu știu ceea ce dumneavoastră doar intuiți, fără s-aveți puterea s-o recunoașteți: fiul dumneavoastră este, dacă în continuare nu va înțelege nimic din ce i s-a întîmplat, un virtual element antisocial. Se face vinovat de abuzuri, înșelăciune și falsuri. Vă rog să decideți: scriu tot adevărul? Cunoașterea și dezbaterea acestui caz de către opinia publică poate însemna pentru dumneavoastră o pedeapsă chiar mai gravă decît anii de detenție pe care-i mai are de efectuat.

— Aproape că nu-mi vine să cred. Știu că spuneți adevărul și totuși continuu să sper că ar mai exista o șansă... Sint bătrîn, am 72 de ani, am fost învățător și soția mea tot învățătoare a fost, și-am crescut și educat împreună multe generații de copii. Și-acum, tocmai fiul meu... Vă rog mult, mai cercetați!... Azi m-am întîlnit pe stradă cu sora mea, am trecut pe partea cealaltă, de rușine, apoi m-am oprit și-am plîns... Poate totuși e nevinovat...
— Nu este nevinovat!

— Nu știu ce să spun. Poate că-i mai bine să afle adevărul din presă, nu mai sint sigur că știe să deosebească adevărul de minciună, poate asta o să-l ajute... Și cu condamnarea despre care spuneți că-i netemeinică ce-o să se întîmple?
— Procurorul general al Republicii va hotărî ce e drept și ce nu, în această privință.

— Invidiez pe toți părinții al căror fii pleacă dimineața la fabrică și se întorc după-amiază acasă. Nu știu ce i-a trebuit. Avea un serviciu bun, în Timișoara, alături de noi, aveam grădina și albine...

NICOLAE CRISTACHE

Un franțuz din... Dor Mărunt

Încîntat pînă la extaz de reușita afacerii ce urma să se incheie din clipă în clipă, captivat de tot felul de calcule avantajoase, Nicolae Stroe pierduse pur și simplu noțiunea scurgerii timpului. Totul în mintea lui se învîrtea în acele momente în jurul... chilipirului ce îi ieșise în cale: obținerea a două casetofoane „Sony” la prețul convenabil de 50 000 lei. Unul avea să-l oprească, iar pe celălalt, cu siguranță, îl va plasa cu un preț bun...

Se uită instinctiv la ceas și rămase ca stupefiat: „Nu se poate! A trecut chiar atît? Ce să se fi întîmplat?”

Încearcă în zadar să-și păstreze calmul. Căuta febril tot felul de explicații posibile incurajatoare, dar după citeva ore de așteptare însuportabilă se hotărî să se prezinte chiar atunci, aproape de cumpăna nopții, la miliția gării de Nord.

Ofițerul de serviciu îl ascultă inițial cu răbdarea caracteristică profesiei sale, însă cînd înțelese despre ce este vorba schiță citeva gesturi semnificative și în ciuda hotărîrii de a se lăsa de fumat, aprinse o țigară.

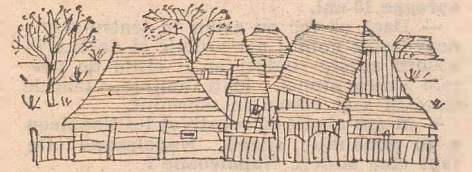
— Da, înțeleg, așterneți pe hîrtie tot ce s-a întîmplat, cit mai multe amănunte, descrieți semnalmamente individului...

În timp ce reclamantul își relata în scris pătania, ofițerul de serviciu formă un număr de telefon:

— Alo, dispecceratul? Aici, miliția gării... Am de transmis un eveniment pentru judiciar. Trebuie anunțat imediat tovarășul maior Vasiliu. Se pare că e vorba...

Apoi îl sfătui pe reclamant să se reîntoarcă la hotel și să revină a doua zi, cu toate că era duminică...

În după-amiaza aceea, cînd se îndreptase cu „Dacia” personală spre București, alături de „străinul” de la care avea să primească cele două combine muzicale ce urmau să sosească de la Paris, Nicolae Stroe, tehnician electronist din Pitești, str.

Negru Vodă nr. 3, jubila. Avea și motive. Oferta „străinului” îl captivase de la primele cuvinte. „Auzit amator aparat music electronic, oui?” La mine trimite părinți Franța multe aparat. Și haina de blană scump primesc... — se chinuise „străinul” care „rupea” destul de bine românește să-i explice. „Da, da, oui! mă interesează, se grăbise Stroe să confirme. Primiți cumva și casetofon „Sony”? De cînd aștept ocazia să pun mina pe un „Sony.” „Oui, trimite părinții și două aparat „Sony...”

Și lată că ziua mult așteptată sosise, iar străinul se ținuse de cuvînt: la data stabilită se prezentase la el pentru a se deplasa la București, întrucît aparatele și alte obiecte de valoare trimise de părinți urmau să sosească în seara respectivă cu avionul la Otopeni. Drumul pe magistrală a decurs aproape în tăcere, fiecare avînd preocupările lui. Conform celor stabilite, urmau să se prezinte la „Nord Hotel”, unde piteșteanul trebuia să aștepte, nu o eventuală întîrziere a avionului, deoarece cursele internaționale sosesc la Otopeni cu precizie de ceasornic, ci durata formalităților vamale — cum îi precizase „străinul”. Tot el fusese de părere că n-ar fi indicat să meargă împreună la Otopeni, unde se va întîlni cu ceilalți colegi din Franța.

O ultimă punere la punct a planului, făcută tot de „străin”, se referea la aducerea celor două aparate în camera de hotel ocupată de piteștean, unde urma să se efectueze verificarea bunei funcționări.

După vreo două ore de așteptare la hotel, piteșteanul este înștiințat de „străin” că, în sfîrșit, totul este în regulă, aparatele au sosit, dar colegii săi n-au apreciat corect costul taxelor vamale și unul dintre ei s-a deplasat la ambasadă să imprumute valută. Alte două ore de nerăbdare și „străinul” se înfățișează din nou solicițînd suma cuvenită, după care va aduce aparatele, acestea fiind în microbuzul care îi transportase și pe ceilalți colegi, aflați undeva prin apropierea hotelului. Nicolae Stroe îi întinde pachetul cu bani — 50 000 lei — fără să-i mai numere... Ar fi durat prea mult și „străinul”, om fin, și-a manifestat toată încrederea, dîndu-i de înțeles că nu este cazul să-i numere.

A doua zi, maiorul Gheorghe Vasiliu de la Miliția Capitalei i-a prezentat citeva fotografii ale escrocilor aflați în evidență. După semnalmamente descrise, ofițerul alesese doar citeva exemplare. Nicolae Stroe era cît pe aci să leșine: în fotografia pe versul căreia scria: Gheorghe Bordan, escroc, recidivist, din Dor Mărunt, îl recunoscuse pe „străin”.

Dat în urmărire pe țară, infractorul recidivist Gheorghe Bordan, de 28 ani, care nu se prezentase la domiciliul declarat după liberarea sa din penitenciar, a fost depistat și reținut curînd de către Miliția municipiului Cluj-Napoca.

Între timp s-a aflat că folosînd aceleași procedee escrocul din Dor Mărunt

sumarase și buzunarele altor creduli cu suma totală de peste 150 000 lei. Cam asta ar fi istoria franțuzului din Dor Mărunt. Plus învățămintele pe care va învăța să le imaginezi singuri.

MIHAI GROZAVU

Pagină realizată cu sprijinul Procuraturii Generale

RUBRICA MEA

Tradiție și inovație

În procesul dialectic al culturii noastre, și îndeosebi în domeniul literaturii și al artei, una din problemele cele mai dezbătute e a conflictului dintre tradiție și inovație. De fapt, acesta lăsa aparență, totodată, de divorț dintre generații. Acest aspect s-a conturat mai precis în primele decenii ale secolului trecut, când fiii boierilor mari și mijlocii au luat atitudine împotriva privilegiilor de clasă și de castă, vestigiile, la noi, ale unei structuri feudale persistente. Cărvunarii și pașopțiștii s-au servit de o armă nouă, aceea a literaturii, pentru a submina edificiul statului aristocratic. O seamă de pamflete, tipărite clandestin sau circulând în manuscrise, au precedat stilul realist al prozei și al versurilor, cu substrat politic revendicativ. Revoluția de la 1848, succesiv declanșată în Moldova, Transilvania și Țara Românească, a creat premisele conturării precize a conștiinței naționale și sociale în toate provinciile românești, în serviciul căreia scriitorii și artiștii s-au alăturat cu însuflețire. Stilul general al artei românești, în a doua jumătate a secolului trecut și-a accentuat tendințele realiste și militante. Întiul roman menționabil, *Ciocoii vechi și noi*, trasează linia de evoluție a întregii noastre literaturi epice. Este semnificativ că Dinu Păturică, reprezentant al ciocoilor noi este prezentat de Nicolae Filimon ca vânzătorul lui Tudor Vladimirescu. Prefețele romanului au caracterul unui adevărat manifest politic progresist, anunțând o continuare cu urmașii aceluiași Dinu Păturică, reprezentând recrudescența unui fenomen endemic.

Mai târziu, Eminescu debutează cu încercări nepublicate la vremea lor, ca romanul *Geniu pustiu*, al cărui principal episod este revoluția română din Transilvania, în 1848. Fire militantă, își desfășoară activitatea

publicistică luind atitudine în favoarea claselor productive în acea vreme pauperizate, și împotriva politicienismului.

Mișcarea socialistă din ultimele decenii ale secolului trecut a răspândit în public interesul pentru marile probleme sociale, politice și economice, ridicate de crearea burgheziei capitaliste și de mereu mai acutele contradicții ale lumii moderne.

Cultura noastră socialistă, printre alte spectaculoase rezultate, a constituit și un climat de interes viu pentru literatură, de a cărui lipsă, cu cinci decenii în urmă se plingea, pe drept cuvânt, Camil Petrescu. Niciodată nu s-a citit atita la noi, niciodată tirajele unor cărți literare n-au atins cifra celor de astăzi, depășind uneori, de la prima ediție, o sută de mii de exemplare.

În acest nou climat, verificat de însuflețirea cu care a fost primit Festivalul național „Cîntarea României”, cuvîntul recent al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cu prilejul întîlnirii cu membri ai conducerii Uniunii scriitorilor este merit să precizeze țelurile și direcțiile literaturii noastre militante.

O nouă sinteză între inovație și tradiție este în curs de infăptuire, în toate sectoarele artei și literaturii noastre, strîns legate de popor și de aspirațiile lui. Este prea curînd să-i prevedem configurația definitivă, dar nu e prematur să o semnalăm. Extensiunea tot mai mare a cenoaurilor literare a concursurilor de poezie și de proză, încurajarea tot mai activă a tinerelor talente, în toate sectoarele literaturii și ale artei, întîlnirile tot mai numeroase ale scriitorilor cu cititorii lor din întreprinderi sau cu prilejul apariției noilor lor cărți, frecventarea tot mai mare a expozițiilor, a spectacolelor și a concertelor, sînt tot atîtea semne îmbucurătoare pentru toate generațiile, ridicate la aceeași generoasă cultură.

ȘERBAN CIOULESCU ■

Demnitatea artei

Poate exista creație artistică, literatură care să ignore existența umană sau să-și propună, cu deliberare, atitudini anti-umane? Reacția primă la întrebare ar fi, normal, una de respingere a unei asemenea posibilități. Și totuși... În evoluția sa, literatura a înregistrat și momente cînd nu numai că s-au produs lucrări potrivnice unui mesaj umanist dar s-au constituit și teorii în acest sens. Și astăzi, în unele părți ale lumii, acolo unde societatea este structurată astfel încît înlesnește dominația omului de către om nu sînt de ignorat cărțile, filmele, alte manifestări ale spiritului prin mijlocirea cărora se propagă, cu o tragică perseverență, tezele incomunicării dintre indivizi, ale alcătuirii existenței pe principiile egoismului și violenței, ale instrăinării omului de acele atitudini morale superioare spre care omenirea a năzuit dintotdeauna. Viața ar fi în lumina — sau mai exact în umbra — acestor lucrări o junglă fără sfîrșit, în care victorios va fi cel ce are puterea de a nu fi generos decît cu sine, cel ce are cinismul de a călca peste cadavre, cel ce-și căpтуșește existența în hainele infailibile ale crimei și egoismului abject. Cărți subumane se vor naște întotdeauna, sub platoșă atît de vulnerabilă a unei asemenea ideologii. Cărți ce se vor angaja sub steagul jalnic al gesturilor ireponsabile și al mercenariatului din care se nasc războaiele de dominație, ce se vor subordona teoriilor ce fac apologia crimei, a dezumanizării necesare și fatale a locuitorilor planetei noastre. Evident, adesea asemenea teorii sînt stuțite cu rafinament și subtilitate. Există, așadar, și un cinism subtil, rafinat.

Cît de departe, cît de străine sînt de realitățile noastre asemenea „manifestări” ale spiritului. Și nu numai de realitățile noastre, ci de atitudinile și aspirațiile oricărui om care muncește, care năzuiește să trăiască în cinste și pace. Între aspirațiile acestea, firești, omenestii și „elucubrațiile” prin care se vrolește înecetarea minților există o incompatibilitate adîncă. Lupta între ideologii nu a fost nicicînd o vorbă goală iar agresivitatea ideologiei reacționare, potrivnice progresului, a înregistrat de-a lungul vremurilor manifestări dintre cele mai odioase.

Literatura devotată principiilor umaniste va fi, de aceea, nu o literatură liniștită ci o literatură militantă, combativă, o literatură cu teză (nu tezistă). Va fi, cu atît mai mult, în condițiile de azi, o literatură revoluționară. Iar umanismul în numele căruia se va naște și va milita va fi un umanism nou, revoluționar.

La ce lucrează Fănuș Neagu

— Fănuș Neagu, în ce an-timp vă place să scrieți?
— Toamna și iarna.
— Înseamnă că vara asta n-ați lucrat nimic?
— Înseamnă că vara asta — deși am fost mai mult bolnav — am dus către sfîrșit *Cartea cu prieteni*.
— Chiar așa se va numi?
— Nu. Va purta titlul *Cartea cu aproape 100 de prieteni și tot atîția dușmani*.
— De ce?
— Mai demult mă bătea gîndul că toți îmi sînt prieteni. Dar viața fiind un permanent spectacol, în fiecare dimineață deseori descoperim că în ziua precedentă ne-am înșelat asupra multor lucruri.

— De ce ați scris cartea asta?
— Întîi am vrut să dau o carte despre generația mea, ferm incredîntă că ea merită un loc de stimă în ochii cititorului deoarece a dat mari poeți și prozatori — și totodată minat de gîndul că, la urma urmei, această generație care domină și face să clocotească viața noastră literară a fost uitată pe nedrept la stabilirea conducerii revistelor și editurilor. Acum, din punct de vedere administrativ, este supusă bunului plac al celor mai vîrstnici și cu mai puțin talent decît se afirmă în manualele școlare. Pe parcurs însă au pătruns în carte și alții, mai tînciri ca mine, și chiar și mai în vîrstă.

— Atunci cearta dumneavoastră cu alte generații este numai aparentă. Dar seriind *CARTEA CU PRIETENII* ați dorit cumva să-i concurați pe criticii literari?
— Nicidecum. Nu am velenită de critic. Cartea mea este o însumare de mici eseuri despre oameni care îmi sînt dragi.

— Dar despre Fănuș Neagu nu scrieți?
— Ba da. Cu asta închei.
— Vă treceți la prieteni sau la dușmani?

Scriitorul român trăiește plener momentul demnității artei sale. Pentru că niciodată nu au fost formulate mai limpede ca azi, mai cuprinzător și nuanțat principiile capabile să guverneze actul artistic, să-l orienteze spre finalități ideologice și estetice superioare. Într-un climat de autentică libertate, de opțiuni lucid și responsabil asumate.

Arta a avut dintotdeauna și o funcție socială specifică. Ea n-a existat nicicînd în afara socialului. Azi, în România, așa cum o ilustrează ceea ce s-a produs mai valoros, mai durabil, creația artistică este profund dedicată omului, înfrumusețării sale morale, sprijinirii cu noblețe a aspirației către civilizație, către un statut superior de existență.

Un om uman. Iată o expresie deloc tautologică în condițiile în care, aiurea, se acționează fățiș pentru dezumanizarea omului, a acestei supreme izbinzi a naturii.

Un om conștient de sine, devotat unor idealuri creatoare, efortului conștient de edificare a unei societăți noi, în care oamenii să se constituie într-o mare familie, într-o voință solidară în numele unui viitor în stare să garanteze afirmarea și împlinirea personalității și aptitudinilor fiecăruia.

Acute adevăruri, în orizonturile cărora se angajează literatura noastră, au fost încă o dată puse în atenția noastră, a tuturor, de către secretarul general al partidului, a cărui stimă pentru creatorii de artă este cunoscută.

„Avem nevoie de opere de artă de toate genurile și pentru toate vîrstele — spunea tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — copiii vor să cunoască și pe Făt-Frumos creat de Ispirescu, dar vor să cunoască și pe Făt-Frumos de astăzi, eroul luptei pentru dreptate socială și națională; ei vor să știe cum arătau balaurii din basme dar și cum arată balaurii timpurilor moderne și cine a fost sau este voinicul care le-a tăiat capetele; oamenii vor să afle din romane, poezii, piese de teatru, opere, din cîtece cum au luptat comuniștii și alții antifasciști și democrați, cum au înfruntat închisorile lagărele, moartea chiar, pentru eliberarea poporului și trebuie știut că nici unul dintre aceștia nu a fost plîngător că viața este grea — au înfruntat dușmanul de clasă cu capul sus, au luptat încrezători în fericea poporului, în cauza socialismului și comunismului”.

Un program de lucru, concret și generos, pentru omul de artă, un program prin a cărui împlinire creatorul se va dovedi, prin fapta sa artistică, „suflet în sufletul neamului”.

NICOLAE DRAGOȘ ■

— În ultima vreme îmi sînt mai mult dușman.
— La ce alteceva mai lucrați?
— La romanul *Scaunul singurătății*. Care se grupează cu *Ingerul a strigat și Frumosi nebuni ai marilor orașe*, fiind al doilea în acest ciclu de romane. Acțiunea se petrece la Braila și București și în întregime în sufletul meu. Va fi un ochi nici albastru și nici căpru aruncat asupra a vreo 20 de ani de epocă socialistă în România.

— Cîte pagini va avea romanul?
— Vreo 350.

— Pentru cît scrieți dumneavoastră de obicei e mult.
— L-aș face și mai mic pentru că am văzut deseori că volumele cîț buturuga rămin prin magazine. Nu zic nici o nouate observînd că azi cititorul nu are timp.

Aflîndu-ne la concurență cu filmul și televiziunea scriitorul trebuie să-și ia măsuri de apărare. Una ar fi aceea să împodobească timpul liber al cititorului și nu să i-l masacreze. O carte peste măsură de încărcată la pagini îndepărtează pe om de la lectură căci oamenii de obicei citesc stînd lungi și un morman de foi le-ar rupe brațele. Iar ce spui în 400 de pagini poți spune foarte bine și în 200.

— Despre dramaturgul Fănuș Neagu ce-mi puteți spune?
— În toamna asta voi avea în sfîrșit o premieră la Nottara cu *Soica de lemn*. Cred că îmi va surde no-roul în acest domeniu după opt ani de așteptare. Nu sînt însă sigur.

— Cu filmul cum stați?
— Am pățit-o chiar în vara asta. Am scris o comedie. Acei care aprobă scenariile au ris la multe dintre replici, dar scenariul a fost trimis la „urmă” să vină încărcat de semnături și vize. Scenariul mi-a fost comandat de o casă de filme. Turnarea trebuia să înceapă cel tîrziu la 15 august, în deltată. Acum trebuie să așteptăm vara viitoare. N-am să mai scriu niciodată scenarii, chiar dacă mi s-ar polei miinile cu aur.

— Ce-ați dori cititorilor dumneavoastră?
— Ce să le doresc? O toamnă cu piedici pe la cramele din Focșani. Mult vin limpede și să nu mă uite.

GEORGE ARION ■

CRONICA LITERARĂ

Ștefan Aug. Doinaș: „Alfabet poetic”

Dintre poeții moderni Ștefan Aug. Doinaș e printre puținii care n-au complexe față de modernitate. Poezia sa, de o echilibrată structură, se hrănește din formele cele mai statornice ale lirismului dintotdeauna. Cîtindu-i poemele, n-avem doar revelația unui mare poet, ci și a unei mari iubiri de Poezie. Nici o crispare nu-i tulbură dealtfel cîntecul, nici o umbră de ironie nu întunecă strălucirea acestui mit — în care puținii

mai cred astăzi cu atîta ardoare. Intitulîndu-și antologia de față *Alfabet poetic*, la fel ca întiul volum (premiat în 1947), el rămîne credincios primei sale identități, de fapt adevăratei sale identități. Un poet autentic nu se naște de două ori. Mikel Dufrenne, citat de autor într-un eseu, scria că orice poet ajunge la expresia deplină a poeziei, cu condiția să n-o caute cu orice preț. Ștefan Aug. Doinaș e un astfel de poet.

Recentul volum, scos la Editura Minerva — în colecția B.P.T. și prefăcut de Aurel Martin — ne oferă imaginea documentară cea mai credibilă asupra creației de pînă acum.

Piesele sînt grupate pe cicluri tematice, dar și pe vîrste de creație. În delimitarea etapelor, poetul pune — bănuim — și o rațiune de sistem, din moment ce poezia sa nu pare să fie condiționată de biografie. Înainte de toate, Ștefan Aug. Doinaș se relevă ca poet al formei sublime: al tiparelor lumii, dar și al tiparelor poeziei.

Poemele primei vîrste (cea a *Alfabetului poetic*) sînt expresia unei mari energii lirice. Amploarea celor mai multe piese ale ciclului nu e doar una epică sau anecdotică. Un lirism grav, confesiv e turnat în tiparele baladei romantice sau ale odei melancolice, în spiritul unei sensibilități scindate între „naiv” și „sentimental”. Totul e atmosferă, sugestie muzicală. Somptuoase prîn încărcătura lor barocă, poemele acestea cuceresc mai mult prin unicitatea obsesivă a tonului. Este în ele și joc subtil de măști, și dialog. Simbolurile au fost învăluite în enigmatice. Poetul, închis aparent în sine, își asumă în realitate marile parabole ale umanității — ca în *Balada întrebării lui Parsifal*, *Sf. Gheorghe cel fals*, *Alexandru refuzînd apa* etc. Forma poematică e însă tiranică: absoarbe tot ce e formă plastică exterioară, încît cu greu am putea desprinde din fluxul extatic niște reprezentări sau imagini.

Un poem admirabil, *Pseudokyneghikos*, transcrie succesiunea de epifanii trezite într-un suflet inocent de miracolele pădurii. Poetul imaginează un scenariu, mai mult sugestiv decît epic, al candorii puse la încercare. Ca într-un alt „munte vrăjii”, adolescentul străbate labirintul de simboluri, de fapt calea unică deschisă inițialului spre absolut. Premisele descriptive au fost lăsate de la început deoparte.

Am putea spune că încă de pe acum poetul adîncește o viziune geometrică a formelor în vraja cîntecului — ca în *Omul cu compasul*. Iată și o profesiune de credință dintr-un alt poem: „Mereu senin și tînr, într-o singurătate / a lucrurilor pline de flăcări, care mor / în locul meu fidele — eu împlinesc în toate / tiparul frumuseții și nemuririi lor”. Poetul rîvnește deci la starea de zeu, pentru a se dedica ideii — cum scrie undeva. Capodopera întregului ciclu este fără îndoială *Mistrețul cu colți de argint*. *Priștîl din Levant* reprezintă una din măștile poetului.

În *Ovidiu la Tomis* se observă dintr-o dată o concentrare, aproape ostentativă, a elanului liric. Forma poematică unică devine sonetul, limitat de obicei la numai cîteva detalii sau la scurte notații confesive, fulgurante.

Voluptatea limitelor reprezintă poate momentul „existențial” al liricii lui Ștefan Aug. Doinaș. Poezia e meditație asupra condiției umane. Poeme ca *Rănille*, *Alibi*, *Laokoon* conțin, transfigurate în vers, ecouri ale conștiinței morale suferinde, dincolo de limpezimea aproape cerebrală a versului. Poetul e muncit de un chin lăuntric, așa cum flecare chip din statuia lui Laokoon pare înlăunțuit de propriul său șarpe. Dar noul ciclu aduce mai ales inovații de discurs poetic. Are loc o revărsare a formelor din tiparele uneori prea rigide ale baladei sau sonetului. Poetul cultivă acum poemul amplu, în vers liber — voit prozaic: *Întîlnirea de la Bruxelles*, *Vînzarea lui Platon ca sclav la Egina* sau *Trei ipostaze ale mării*. Se fac simțite ecouri din poezia contemporană modernă: un poem se intitulează *Ah, zice Cummings*. Despărțirea de lumea greacă pare iminentă: „Eu și vechii greci / cu totul altfel ne trăim infernul”.

În ciclurile următoare (*Născut în Utopia*, *Anotimpul discret* și *Conjurația poetică*) experiența lirică pare ea însăși dusă la limită. Versul devine din mijloc un scop în sine. Poemele cresc uneori de-a dreptul din intuiția formelor pure de limbaj și de ritm. Detectăm firește și aici o dublă deschidere: către real și către un spațiu cultural, livresc — saturat de ideea orfică. Tonul liric e chiar ceva mai reținut decît înainte! Poezia se vrea un ecou stîns al tîlcurilor latente ale firii — încarnate în ființa limbajului.

Creația de pînă acum a lui Ștefan Aug. Doinaș se trîmpinește cu adevărat în artele poetice (*Conjurația poetică*). Cuvîntul este lucrul în sine al poeziei: „Să întemeiem / în alb / Împărăția Cuvîntelor”. La rîndul său, poetul se visează „vînzător de zăpadă”. Altfel spus, poezia reîmpodobește limbajul — idee pe care o preluăm din eseistica poetului.

Îneditile n-aduc deocamdată ceva deosebit. Într-un poem, inspirat de un vers din Ungaretti („Poesia — questo mestiere perduto”) se spune că poezia este un „oracol mut”, adică o hieroglifă a realului. Implicit, Ștefan Aug. Doinaș aduce un elogiu discreției — în sens estetic. Urmărindu-i evoluția și parafrăzîndu-l, vom spune că, în timp, Homer a fost înlocuit definitiv cu Orfeu. Un Orfeu exorcizînd cu voluptate limitele creației și ale vieții — avînd ca unică și statornică tentație realul însuși.

CORNEL MORARU ■

Minulescu văzut de Silvan

Hienele la pîndă

Aflu cu multă consternare dintr-o publicație britanică că numai în ultimii trei ani au apărut în Europa occidentală 20 (douăzeci!) de cărți despre epoca lui Hitler, dintre care o mare parte numai în Republica Federală Germania. Altele se află în pregătire. Și ca și cum cele de mai sus n-ar fi de-ajuns, aflu, de asemenea, că toate revistele mari din aceeași țară — și, din păcate, nu numai de aici — au publicat ample seriale despre Hitler sau despre saltimbancii de tristă amintire din jurul acestuia, că toate canalele de televiziune programează, cel puțin de două ori pe lună — și asta la ore de vîrf! — emisiuni legate de perioada nazistă. S-a ajuns pînă acolo încît publicului i se prezintă un documentar cinematografic cu titlul „Hitler — o carieră”.

Cărui fapt să se datorească această „propensiune”, de-a dreptul cutremurătoare, spre nazism? Putem oare să dăm dreptate moralistilor naivi care consideră că această neagră perioadă nu poate fi demascată decît prin cunoaștere aprofundată? Cum rămîne atunci cu cele 150 de asociații neofasciste existente în marile centre urbane ale Germaniei federale, precum München, Hamburg, Münster? Să nu fie oare nici o legătură între asemenea periculoase ediții de carte și grupările fasciste și neofasciste existente, de asemenea, în Franța, Belgia, Olanda, Italia și în alte locuri? Să liniștească oare numai faptul că neonazismul este în R.F.G. neglijabil ca forță politică, că el n-a cîștigat nici un loc în ultimele alegeri municipale din această țară?

Din păcate, reparația, în mai multe țări occidentale, a hienei fasciste devine de-a dreptul îngrijorătoare. În ciuda protestelor opiniei publice, a celor mai

înaintate forțe, fanaticii mai scot din cînd în cînd capul. Uneori chiar zgomotos. E-talind întreaga panoplie a sinistrilor lor simboluri: cămăși negre, insigne și drapel naziste, vechi mașini militare, salutul fasciste și altele. Formații de extremă dreaptă din mai multe țări vest-europene au vrut să se întîlnească nu demult undeva în Franța, țara în care, nu sînt nici patru decenii de atunci, naziștii au adus atîtea nenorociri. Veniseră, dar, intoleranță, lumea cinstită i-a alungat. „Este suficient trecutul dureros, de care își amintesc toți, pentru a oprise această manifestare, care nu trebuie să aibă loc” — scria, în acele zile, organul Partidului Comunist Francez, „L'Humanité”. Au încercat să se întîlnească și în alte locuri, dar lumea i-a alungat din nou. Uneori sînt semnați și reprezentanții ai sinistrului Ku-klux-klan...

Iată, lumea cinstită reacționează imediat, dar intoleranța guvernelor trebuie să fie totală pentru ca cizmele naziste să nu mai mărșăluiească, iar steagurile ororii să nu mai fluture, nici măcar la parazi... secrete. Parazi secrete la care sînt atrași din păcate și copii. Am văzut undeva, în nordul Italiei, două mogildețe care abia rotunjeau literele copiind o stupidă lozincă fascistă și mi-am dat seama atunci cît de ușor poate fi inoculat germenul răului. (Puțin mai tîrziu aveam să aflu că în aceeași localitate mureau mai multe persoane, victime ale unor neofasciști criminali). Or fi știind oare acești copii cite ființe nevinovate au dispărut, la vîrsta lor, în infernul lagărelor fasciste? Se spune că un asemenea nazist notoriu, care are pe conștiință peste 4000 de copii, își vede liniștit de afaceri undeva în Germania federală.

Așadar, și copiii. Invitați la ciudate parazi secrete și lăsați să citească un anume gen de cărți pe care se grăbesc să le publice în tiraje cit mai mari editori avizi de cîștig. Cărți ce amintesc de o epocă ce a ultragiă profund conștiințele, gîndirea creatoare. Cărți care ne jignesc, prin simpla lor prezență în rafturile unei librării, așezate alături de marile valori spirituale ale umanității. Pentru că, o spune și cancelarul Helmut Schmidt, trebuie făcută o distincție netă între tendințele firești ale ziaristilor sau cineastilor de a explora unei generații care nu a cunoscut războiul ce a însemnat perioada nazistă și exploatarea în scopuri politice a acestei probleme.

Toleranța merge uneori mină-n mină cu inconștiența, pentru că altă explicație nu avem pentru ușurința cu care apar pe piețele occidentale cărți care propagă ura și vrajba. Cărți care constituie... suportul profesional al teroriștilor. „Copiii lui Hitler” se intitulează o recentă lucrare despre teroriști semnată de scriitorul sud-african Jillian Becker...

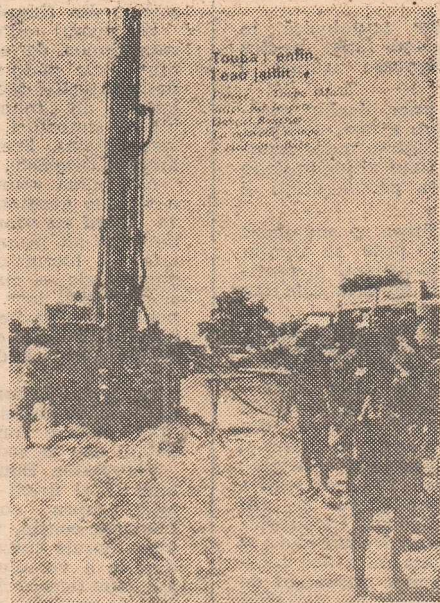
Da, toleranța merge uneori mină-n mină cu inconștiența. Nu demult la Roma au fost achitați 100 de membri ai grupării de tristă rezonanță „Ordine nuovo”. Ei au primit sentința cîntind imnuri fasciste și mulțumind curții cu salutul caracteristic fascist. Fără comentarii.

Nu numai deschis anticomuniste, dar atentînd la valorile morale cele mai de preț ale umanității, organizațiile neofasciste reprezintă un serios pericol pentru cauza democrației și progresului social. Ori de cite ori își fac simțită prezența, hienele trebuie stîrpite. Pînă se va face curățente. A acționa astfel a devenit o elementară obligație morală. Este suficient pentru asta fie și numai amintirea unui trecut dureros.

DUMITRU AVRAM ■

Drama Sahelului

Încă o dată foamea amenință Sahelul. „Seceta din acest an este la fel de gravă ca cea din 1974, cînd au murit milioane de oameni”, afirmă Eduard Sauma, directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.). În numeroase regiuni situate în această parte a lumii nu a plouat deloc din septembrie 1976 pînă la sfîrșitul lui iulie trecut, iar ultimele ploii — căzute deci în urmă cu mai bine de un an — au fost ori neînsemnate, ori au provocat inundații.

De această dată, catastrofa ar putea fi evitată, apreciază săptămînalul francez L'EXPRESS într-un amplu documentar consacrat dramei saheliene. Dar ajutorul alimentar din afară, chiar important, nu poate reglementa principala problemă: dezvoltarea țărilor africane de către africanii înșiși. O tonă de cereale livrată Sa-

helului costă de zece ori mai scump decît dacă s-ar produce chiar în aceste țări. Pentru a se pune stavilă secetei ar trebui reunite trei condiții, spun specialiștii: aprovizionarea cu apă a acestor regiuni, acțiunile de contracarare a înaintării deșertului și opțiunea pentru o agricultură adaptată nevoilor populației și fragilității ecosistemului. Apa nu lipsește din subsol, ea este prezentă la mari adîncimi chiar în zonele cele mai aride ale Sahelului. Există cantități suficiente chiar pentru sute de ani, apreciază specialiștii cei mai optimiști. Problema este aceea de a se aduce la suprafață și a face utile aceste pinze freatice. Trei imagini ilustrează extrem de sugestiv preocupările atît de actuale în țările unde lupta pentru apă devine o parte esențială a luptei pentru existență. Iată cum arată un vechi puț într-un sat din Mali, Touba. În același loc, o instalație de forare pentru pomparea apei și, în fine, la Touba, spre marea bucurie a localnicilor, noua pompă a început să funcționeze. Acum apa este mai aproape, dar seceta nu a fost încă învinsă.

PARADOXURILE SUPER-CIVILIZAȚIEI

Avînd capul altuia pe umeri și inghițînd bicidete

În fiecare zi citesc cîteva sute de telegrame de presă. Sînt și lungi și scurte și interesante și mai puțin. Pentru a fi transmisă și recepționată în toate colțurile lumii, o telegramă de presă trebuie să includă o informație. Relația între conținut și formă, în acest caz, are puterea evidenței și ar fi absurd să se facă vreo comparație cu orice gen artistic, unde problema se poate comenta la infinit. Dacă s-au expus tablouri formate din rame și pinze în care artistul nu intervine deloc în virtutea unui crez estetic insondabil, este limpede că o telegramă de presă care să nu conțină nimic pentru că respectivelor corespondenți are o viziune reportericească să-i spunem, la fel, insondabilă, este ceva de neconceput. Sau se concepe și nu se transmite. Asadar, lucrurile sînt clare. Fiind atît de clare, mi se întîmplă, totuși, citind mereu telegame, să dau peste unele care conțin informații despre evenimente goale într-o asemenea măsură de sens, încît încep să cred și eu că realitatea o ia mult înaintea ficțiunii.

Iată ce relatează Agenția France Presse,

concis și fără menajamente: Într-o emisiune a canalului de televiziune american NBC, patru persoane au apărut avînd capetele complet bandajate. În fața telespectatorilor, decizi să creadă că după eliminarea tifoanelor vor asista la obișnuita scamatorie cu omul invizibil, s-a produs marea senzație: în locul unor corpuri fără capete, pe ecran au rămas patru corpuri cu patru capete. Dar capetele nu erau niște biete figuri anonime, ci Elvis Presley, Jim Croce, Janis Joplin și Jim Morrison, adică vedete de super-show, din păcate, decedate. Telespectatorii au rămas înmărmuriți, iar hipertensiunea a făcut ravagii în masă, pînă cînd prezentatorul emisiunii a rupt valul misterului, precizînd că persoanele în chestiune sînt patru artiști care și-au făcut operații chirurgicale, încheiate, cum se vede, cu un stupefiant rezultat.

Nimeni nu a putut contesta perfecta rigoare a cirpirii pe o față veche și orecare a unei noi și absolut obsesive. Rămîne însă, ca un motiv de acră meditație, ideea că niște oameni, fie și interpreți de muzică ușoară, și-au putut arunca la coș întreaga cantitate de speranță și demnitate, devenind copilele umblătoare ale unor afige. Ei au declarat că speră ca măcar în felul acesta, utilizînd cel mai feroce indigo care se poate cumpăra, își vor vinde, la un preț mai piperat, destinul artistic.

În maniera aceasta, piața occidentală a show-ului va putea fi invadată de Rudolfi Valentino și Grete Garbo în serie industrială sau, dacă gustul clientelei va fi

mai elevat, de Napoleon și Macedoni, de Shakespeare și, în general, de fețe pe care le iubim, și le admirăm, și le găsim, cînd e nevoie, în enciclopedii.

În enciclopedii și nu în anuare de celebrități. Acestea sînt cu totul altceva. Spre exemplu, în „Guinness book of records”, printr-un morman de nume poate fi citit și Michel Lottito: Sint convins că și dumneavoastră vă este familiar acest nume cit mi-a fost și mie pînă am citit o telegramă de... presă transmisă din Quebec.

Lottito este un tip celebru. Are 28 de ani și mîncă o bicicletă în 15 zile. Cu martori. Sistemul este derutant de simplu. Lottito decupează bicicleta în bucăți de 300 de grame, lăsînd ghidonul la sfîrșit. Se pare că este cel mai gustos. Domnia-sa nu are, însă, fixații culinare. La Caracas, schimbînd meniul, a mîncat un televizor. Apoi, infometat, s-a întors la Quebec, unde a mestecat, în porții de 300 de grame zilnic, din nou o bicicletă. Întrebat de ce s-a specializat într-o asemenea gastronomie de excepție, vedeta de azi a declarat că este mecanic auto, că a fost dat afară, cu ani în urmă, și, după un șomaj prelungit, s-a hotărît să facă un lucru pe care el îl poate și alții nu. A sfidat, adică, piața mîncătorilor de biciclete, eliminînd, printr-o împrejurare anatomică de necontestat, concurența. Comerțul își are regulile sale de fier. Reciproca nu mai trebuie verificată. Quod erat demonstrandum.

RADU BUDEANU ■

Croazieră cu... arme

Într-o capitală vest-europeană a fost anunțată croaziera unei nave de 7800 de tone, pe nume „Tarbatness”, navă amenajată ca expoziție plutitoare. La prima vedere inițiativa ar părea salutară dacă n-ai afla, citind mai atent telegramele agențiilor de presă care difuzează informația, că această expoziție nu va face cunoscute comori de artă sau vestigii arheologice. Nici măcar creații de modă sau opere ale unor artiști de avangardă. Nu! Pentru că nava nu și-a schimbat nici profilul, nici destinația: a aparținut forțelor militare, ea are la bord — ce altceva? — mostre de armament.

Este vorba, cu alte cuvinte, de a se face reclamă la arme, mijloacelor de distrugere. Ruta exactă nu a fost comunicată, dar ca puncte de reper se lasă să se înteleagă a fi porturi din Mediterana, din America Latină precum și din unele state asiatice. France Presse comenta că o astfel de acțiune vizează, ca și altele precedente, eforturile cercurilor interesate în a spori vînzările de arme în unele țări în curs de dezvoltare. Desigur, interesele financiare sînt evidente, dar evidentă și, în plus, mai mult decît îngrijorătoare este deturnarea unor importante surse materiale și financiare de la scopul firesc al dezvoltării spre sporirea puterii militare, cheltuielile sporite pentru arme mîrînd pericolul creșterii încordării sau al izbucnirii de noi conflicte în anumite regiuni de pe glob. Și poate nu întîmplător ofertele sînt îndreptate înspre acele state situate în zone care, mai frecvent sau nu, au cunoscut, în ultimii ani, conflicte militare. Potrivit unor date comunicate la O.N.U., de la sfîrșitul ultimei conflagrații mondiale nu a fost o zi în care să nu fi existat conflicte armate pe glob, toate însă situate în afara zonelor geografice în care se află marii furnizori de armament. Într-un interval de aproximativ un sfert de secol, teritoriile a 59 de state au fost afectate de războaie; pentru comparație, se reaminteste faptul că în cel de-al doilea război mondial au existat 40 de țări beligerante, iar în primul 14. În lume au avut loc 93 de conflicte armate locale, a căror durată, totalizată în timp, însumează aproximativ 300 de ani. Iată și o repartizare pe regiuni geografice: Asia — 29 războaie, Orientul Apropiat — 25, Africa — 16, America Latină — 23.

Ce au însemnat toate acestea pentru omenire se știe: zeci, sute de mii de vieți pierdute, însemnate investiții din partea statelor implicate, frînarea înfăptuirii programelor naționale de dezvoltare. Se dovedește astfel că, în prezent, cursa înarmărilor angrenează, fără excepție, toate țările — unele preocupate de apărarea independentei, altele conduse de alte interese. Cert este că, indiferent de mobil, și țările în curs de dezvoltare se văd silite să-și sporească potențialul militar. Unele își produc armamentul necesar, altele, lipsite de o economie puternică, sînt constrînse să-l importe, creșterea transferului de armament către unele state slab dezvoltate sporind pe această cale datorii lor externe, datorii ce ating, și așa, niveluri destul de înalte. După cum relevă statisticele, în două decenii valoarea armamentului major importat anual de aceste state a crescut pînă la mijlocul deceniului în curs de la 1.253 la 7.312 miliarde dolari, creșterea fiind de 5,8 ori. Un recent raport al O.N.U. sublinia dealtfel că valoarea totală a transferurilor de material militar către țările slab dezvoltate crește continuu, ridicîndu-se, acum, într-un an, la 9,7 miliarde dolari. Cifra care, adăugată la valoarea transferurilor de servicii și construcții militare, a asistenței militare, totalizează în jur de 13 miliarde dolari. Pentru înfățișarea consecințelor economice ale acestui transfer este suficient să relevăm că, de la circa 70000 de dolari, în al doilea război mondial, prețul unui tanc a crescut acum la un milion, ceea ce face — de exemplu — ca pentru o divizie de blindate o țară în curs de dezvoltare să plătească în jur de 500 milioane dolari. În contrast, să amintim că suma ar fi suficientă pentru a salva viețile a cinci milioane de copii care mor într-o serie de țări în curs de dezvoltare din cauză că nu poate fi întrutîntă suma necesară pentru asigurarea vaccinării obligatorii împotriva a șase boli contagioase. Cu aceeași sumă s-ar putea asigura, de asemenea, școlarizarea anuală a 2,5 milioane de copii. Să nu uităm, în această succesiune de exemple, nici faptul că, după cum arată calculele experților O.N.U., 15,5 milioane de persoane din țări în curs de dezvoltare sînt angajate în activități militare. Cifra ce întrece cu mult pe cea exprimînd totalul medicilor și cadrelor didactice existente în aceleași țări: circa nouă milioane. În asemenea situații, practic, se anulează ajutoarele acordate de statele dezvoltate celor sărace. În datele furnizate de statistici, aceste ajutoare sînt de cel puțin 20 de ori mai mici decît fondurile alocate de țările industrializate pentru înarmare. Încă un exemplu în acest sens: transferul net de resurse din țările bogate către cele sărace este echivalent cu a trei-sprezecea parte din cheltuielile militare mondiale.

Dar să revenim la inițiativa navei-expoziție de armament. Pe cînd va fi trimisă o navă încărcată cu armă, ci cu manuale, cu caiete sau cu tehnologie înaintată să facă escale în acele țări în care progresul este mai mult decît necesar, în care depășirea subdezvoltării reclamă nu arme, ci resurse pașnice? Neîn-doielnic, un asemenea exemplu ar fi salutar.

Pe cînd însă?

ION STOICA ■

Colaborarea și solidaritatea României socialiste cu țările nealiniate — componentă a politicii externe românești

Dezvoltând cu pregnanță ideile din unele lucrări proprii anterioare privind mișcarea țărilor nealiniate — a căror apariție după cel de-al doilea război mondial a fost determinată de marile mutații și transformări petrecute în configurația politică a lumii — în magistrața expunerii făcute în fața activului central de partid și de stat la 3 august, vara aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cadrul analizei pe care o consacră aspectelor diverse și complexe ale realității contemporane, aduce o contribuție excepțională la definirea conceptuală a doctrinei nealinierii, subliniind că aceste țări „reprezintă o forță de seamă în lupta antiimperialistă, sîni profund interesate în promovarea unei politici noi, de deplină egalitate și echitate, în apărarea independenței și suveranității naționale. Constituind o parte insemnată a statelor lumii, statele nealiniate acționează ca un factor de democratizare a relațiilor internaționale, se afirmă tot mai puternic în soluționarea marilor probleme contemporaneității”.

Iată deci temerile obiective pentru care și Congresul al XI-lea al P.C.R. a înscris în documentele sale programatice colaborarea și solidaritatea activă a României socialiste cu statele nealiniate, care reprezintă peste două treimi din numărul total al statelor globului, în majoritate țări în curs de dezvoltare și în totalitate țări mici și mijlocii, țări vital interesate în afirmarea reală în viața internațională a unei politici noi, democratice, de echitate și egalitate. Iată temerile obiective pentru care în expunere se reafirmă că România va acționa cu fermitate și în viitor pentru întărirea solidarității și colaborării cu statele nealiniate. Această opțiune, ce decurge din analiza aprofundată a situației internaționale, a componentelor acesteia, a sensurilor și mutațiilor ce au loc în rîndul comunității de state ale lumii, nu poate fi raportată la interese imediate sau conjuncturale, ci la cadrul general al politicii externe românești, ce vizează atingerea obiectivelor de perspectivă pe care le presupune lupta unită a ansamblului forțelor progresiste și democratice, pentru făurirea unui climat de pace, securitate, progres și prosperitate pe planeta noastră.

Și în acest cadru, România a stabilit și a dezvoltat constant relații bilaterale de strînsă prietenie și colaborare multilaterale cu aproape toate țările participante la mișcarea de nealinie. În prezent, țara noastră întreține relații diplomatice cu peste 80 de state nealiniate, dezvoltînd contacte politice și un dialog activ atît pe plan bilateral, cit și în cadrul mișcării, la Națiunile Unite sau alte organisme internaționale. O însemnată hotărîtoare pentru întărirea și adîncirea acestor relații, pentru cunoașterea și apropierea reciprocă, pentru extinderea colaborării pe multiple planuri, au întîlnirile președintelui Nicolae Ceaușescu cu șefii de state, de guverne, de partid sau alți conducători dintr-un mare număr de țări nealiniate. Vizitele efectuate de președintele României în peste 30 de țări nealiniate din Asia, Africa și America Latină, vizitele în România ale conducătorilor a 25 de țări nealiniate, semnarea cu prilejul acestor vizite a unor importante documente — trei tratate de prietenie și colaborare (cu Guineea, Costa Rica și Argentina), peste 30 de declarații

solemne și declarații comune — s-au înscris drept contribuții de seamă la procesul dezvoltării și afirmării noilor principii de relații interstatale, la soluționarea problemelor majore ale vieții internaționale, la impulsivarea conlucrării bilaterale în diverse domenii. Ponderea țărilor nealiniate, în general a statelor în curs de dezvoltare, în comerțul exterior al României a crescut la 21,3 la sută în 1976 și urmind să atingă 30 la sută în 1980.

Atasamentul față de principiile independenței și suveranității naționale, poziția fermă de repudiere a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, a oricăror forme ale politicii de forță, dominație și dictat, interesul comun pentru edificarea unor raporturi noi între state, reprezentată baza trainică a colaborării țării noastre cu statele nealiniate pe planul politicii externe. Pornind de la o bază principială identică și de la interese comune, România — țară în curs de dezvoltare — și țările nealiniate — în majoritate aflate în aceeași categorie — s-au întîlnit pe aceleași poziții sau apropiate, în probleme fundamentale cum sînt: dezarmarea generală și completă, în principal dezarmarea nucleară, edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale, lichidarea subdezvoltării și a decalajelor care separă țările dezvoltate, întărirea rolului O.N.U. și democratizarea acestui for internațional, soluționarea politică a conflictului din Orientul Apropiat, lichidarea politicii rasiste și de apartheid și eliberarea popoarelor din Africa australă, asigurarea dreptului de a participa pe bază de egalitate la cooperarea internațională, la soluționarea problemelor majore ale lumii contemporane. Această convergență de poziții s-a manifestat în sprijinul reciproc acordat cu prilejul dezbaterii în forurile internaționale a acestor probleme de stringență actualitate, în inițierea în comun a numeroase proiecte de rezoluții care au adus contribuții substanțiale la soluționarea unor probleme importante, la promovarea spiritului de înțelegere și cooperare între popoare, în interesul păcii și progresului general. Din bogata listă a documentelor adoptate la O.N.U., inițiate sau promovate în comun de România cu alte state nealiniate și care s-au bucurat de sprijinul comunității internaționale, cităm doar cîteva, proaspete în memoria omenirii: Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, Declarația și programul de acțiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale, rezoluția celei de-a VII-a sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. privind dezvoltarea și cooperarea economică internațională, convocarea sesiunii speciale a Adunării Generale consacrată dezarmării.

România participă la activitatea mișcării țărilor nealiniate în calitate de invitat permanent, statut acordat prin consens în urmă cu doi ani, la cea de-a V-a Conferință la nivel înalt de la Colombo, ca semnificativă recunoaștere a justeții politicii externe românești, a fermității și consecvenței cu care România socialistă, secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acționează pentru întărirea solidarității și colaborării cu țările nealiniate, cu toate forțele progresiste, pentru promovarea principiilor coexistenței pașnice și largirea colaborării cu toate statele, fără de-

osebire de orînduire socială, în vederea depășirii politicii de blocuri, a realizării destinderii și securității internaționale. În această calitate a participat țara noastră la recenta reuniune ministerială a statelor nealiniate de la Belgrad, prezență care constituie expresia importanței pe care România o acordă acestei mișcări și, totodată, aprecierea deosebită de care se bucură politica externă românească, în deplin consens cu aspirațiile fundamentale ale popoarelor. Ea oglindește în același timp raporturile bune de solidaritate și colaborare dintre țara noastră și aceste state. Apreciînd că „reuniunea recentă a ministrilor de externe ai țărilor nealiniate de la Belgrad a reușit să stabilească un program de activitate care va duce la creșterea rolului acestor țări în viața politică internațională”, tovarășul Nicolae Ceaușescu face — în expunerea de la 3 august — un apel direct la întărirea solidarității dintre aceste țări. Expunerea atrage atenția asupra pericolului pe care îl reprezintă tendințele de ascuțire a divergențelor între unele state nealiniate, asupra caracterului greșit al încercărilor de divizare a acestora în țări progresiste și neprogresiste, conservatoare, clasificare ce nu poate să ducă decît la scindări și deschide calea infiltrărilor străine, penetrației politicii de dominație. Tovarășul Nicolae Ceaușescu face acest apel la unitate tocmai pentru că țările nealiniate constituie o realitate a vieții politice actuale și joacă un rol tot mai important pe arena internațională, pentru că mișcarea de nealinie este una din componentele importante ale frontului mondial antiimperialist și se înscrie în lupta desfășurată de masele populare de pretutindeni, de țările socialiste, de toate forțele progresiste de diferite orientări politice, ideologice, filosofice și religioase care sînt interesate în transformarea societății contemporane pe calea progresului social, a lichidării asupririi și exploatării unor popoare de către altele, a edificării unor raporturi noi între statele lumii.

Întîrînd continuu colaborarea și solidaritatea cu țările nealiniate, România socialistă are posibilități mai largi ca, odată cu contribuția activă pe care o aduce împreună cu țările socialiste la lupta pentru socialism, să participe și mai intens alături de alte forțe progresiste, antiimperialiste la lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de dominație și exploatare, pentru pace, independență națională, pentru apărarea dreptului fiecărui popor de a dispune în mod suveran de resursele sale naționale, de a-și hotărî liber calea dezvoltării economice și sociale, fără nici un amestec din afară. De aceea, așa cum se afirmă și în expunere, România socialistă dezvoltă relații largi și este hotărîtă de a acționa și în viitor pentru întărirea colaborării și solidarității militante cu statele nealiniate, cu țările în curs de dezvoltare, fiindcă tot mai puternica interdependență dintre statele lumii face imposibilă rezolvarea problemelor majore ale umanității doar de un grup restrîns de state. Ceea ce impune conlucrarea tot mai largă între toate țările, fără deosebire de orînduire socială, într-un climat de pace, înțelegere și securitate deplină.

GH. SPRINTEROIU ■

MONDO UMANO ?

Violența reclamei — reclama violenței

Între 2 și 11 ani, orice copil american petrece în fața micului ecran circa treizeci de ore pe săptămînă. În acest rîstimp, el poate urmări aproape o mie de anunțuri și reclame publicitare. Pînă acum e vorba doar de un mic american. Or, rețelele de televiziune știu bine cit la sută din audiență înseamnă copiii — în cazul respectiv este vorba de cincizeci de milioane persoane — drept pentru care acestea mizează foarte mult pe efectul asupra lor și, în consecință, acordă o mare parte din programe publicității destinate copiilor. Acestia pot vedea și auzi tot felul de reclame — pentru jucării, ciocolată, bomboane, înghețată — prezentate cit mai atractiv, arătînd și... convenabil. Efectele n-au întîrziat să apară, avînd implicații mari și asupra punții părinților întrucît pretențiile copiilor au crescut în funcție de ceea ce au văzut pe micul ecran.

Într-un prim moment ar părea că o atare strategie a publicității copioase e firească într-o societate bazată în exclusivitate pe concurență, pe eliminarea adversarului, pe „înghițirea lui” ș.a.m.d. Dar nu e mai puțin adevărat că nemulțumirea părinților s-a amplificat într-un mod alarmant. Ei au ajuns să formeze chiar o asociație ce și-a stabilit ca obiectiv combaterea publicității nesăbuite pentru copii. Acțiunea s-a bucurat de un anume ecou, iar Comisia federală a comerțului a încercat să realizeze reducerea unui atare gen de publicitate. Însă intenția nu s-a bucurat de succes pentru că firmele interesate s-au opus cu îndîrjire motivînd că „nimeni nu-i obligă pe copii să privească programele de reclame”.

Dacă în ce privește reclama se vorbește de „exploatarea celei mai vulnerabile categorii a populației din S.U.A. — copiii”, cu avalanșa filmelor violente e vorba de „influențarea puternică a acestei vulnerabile categorii. Este astfel elocvent faptul că o largă și minuțioasă anchetă a Asociației Americane a Medicinii (A.M.A.) a constatat că americanul lasă aprins televizorul în medie șase ore pe zi și pînă la vîrsta de 13 ani a petrecut circa 15 000 ore în fața micului ecran, vîzînd nu mai puțin de 18 000 de crime, incendii criminale, violuri, răpiri și furturi de ampolare. În ascemenea condiții, experților politici și avocaților, doctorilor și psihiatrilor li s-a părut normal ca unele crime provocate pe micul ecran să fie repetate în realitate de autori minori. Ca urmare, și în aceste cazuri părinții au încercat să bareze drumul violenței pe micul ecran. Este adevărat, unii au făcut-o înainte de a fi prea tîrziu, iar alții abia după. În cîteva situații, s-a dovedit că programele unor canale de televiziune au „arătat unor adolescenți impresionabili cum săucidă”. În altele s-a constatat că un copil a văzut de la vîrsta de cinci ani și pînă la cea de 15, cînd a și devenit criminal, 40 000—50 000 de acte de violență.

În ambele situații descrise — publicitatea și violența — încercările de remedii s-au lovit fie de opoziția firmelor, fie de concurența dintre canale care supralicitează mereu inventivitatea pentru a-și cîștiga sau menține audiența. Din păcate, celelalte grave efecte sociologice și umane se pierd din vedere, mai ales cînd este vorba de copii — cu adevărat cea mai vulnerabilă categorie a populației. E oare nepotrivit să întrebăm ce fel de viitor li se asigură oamenilor respectivi? Violența reclamei și reclama violenței, iată ceva ce nu mai e un joc de cuvinte.

DUMITRU CONSANTIN ■

ACEEȘI PLANETĂ, ACEEȘI ORĂ !

CE FAC CELELALTE MILIOANE ?

Celebrul Jerry Lewis cîntă, își scoate limba, își mișcă urechile, singur-singurel, pe scena de la Palm Beach. O face cu convingere și mult talent. Cei 850 de invitați au plătit 650 F locul pentru a-l vedea. Beneficiul spectacolului — în favoarea unui orfelinat. În S.U.A. Jerry prezidează un comitet de asistență al copiilor „inadaptati”. Dar chiar dacă toți marii aruști ai lumii ar apărea pe scenă renunțînd la încasări, schimbări mari nu s-ar produce în viața copiilor. Căci alta e soluția.

COPILĂRIE DA, EXPLOATARE NU !

Statistici ale Organizației Internaționale a Muncii arată că peste 52 de milioane de copii sub 15 ani își cîștigă existența muncînd din greu: 3 milioane de copii se chinuie în America Latină, 10 milioane în Africa, 38 milioane în Asia și aproape un milion în țările industrializate. Ce se întîmplă oare cu copiii care nu sînt cuprinși în nici un fel de statistici? Mai au timp

să viseze că mîncă pe săturate, se joacă sau că pot face o baie nestingheriți într-un riu? Ei sînt prea mulți, 52 de milioane, adică atît cit e populația totală a Franței sau a Marii Britanii.

ȘAH-CREIER !

Profesorii din cantonul Valais (Elveția) învață să descifreze tainele șahului. Noile cunoștințe le sînt absolut necesare, deoarece jocul de șah va fi o disciplină obligatorie, alături de celelalte, în noul an de învățămînt. Succes profesorilor și elevilor! Șahul, introdus în școli, contribuie la dezvoltarea gândirii logice, la o formare intelectuală armonioasă. Păcat însă că există atîtea

MILIOANE DE TINERI FĂRĂ ACCES ÎN ȘCOLI

Profesorul Douglas Glasgow declară revistei „Newsweek” că este îngrijorat de faptul că mulți copii, între 13 și 14 ani, nu au posibilitatea să se instruiască la nivelul cerințelor prezente (și, am zice noi, viitoare) ale societății. Parcă pentru a întări afirmațiile profesorului, iată că tînărul Ellery Thomas de 15 ani din ghetoul din Detroit rezumă în cîteva

cuvîntesoarta multor tineri aruncați la marginea societății, datorită mediului din care provin. Droguri, arme, crime, închisori — iată „școlile” ce le sînt destinate. Mulți tineri n-au știut și nu vor ști — cită vreme oare? — ce înseamnă un început de an școlar.

OAMENI ȘI REPTILE

Apele dezlătuite au inundat localitatea Bam (India). Așteptînd retragerea apelor, patru locuitori s-au urcat într-un copac spre a se salva. Cu groază au observat că nu sînt singurii oaspeți ai copacului salvator ci că se află în vecinătatea unor reptile veninoase. Cînd totul s-a potolit și cînd apele s-au retras, oameni și reptile au părăsit copacul ce i-a adăpostit. Reptilele n-au făcut nici un rău oamenilor. Se poate vorbi, oare, în acest caz, de solidaritate în fata primejdiei? Sau poate că și natura dă din cînd în cînd semne de nonviolență, sătulă de

VIOLENȚA UNOR COMPANII DE TELEVIZIUNE

„Știința” din 17 august 1978 publică un cutremurător

bilanț al consecințelor nefaste ale programelor de televiziune occidentale asupra tineretului — incitare permanentă la furt, crimă, viol, sadism. Cititorii noștri se pot întoarce spre acest număr al „Științei”. Ceea ce vrem noi să subliniem, aici, e doar o parte a cifrelor.

În 14 000 de ore, pe micul ecran sînt vizionate 11 000 omucideri. La televiziunea vest-germană 80 cadavre și 200 infracțiuni grave sînt arătate cu lux de amănunte într-o săptămînă. În Japonia mor, de moarte violentă, 40 de oameni pe zi. Mor la TV, frește. În S.U.A. se petrec la TV 10 (zece) crime pe oră. Violența capătă forme tot mai nebunesci în concepția producătorilor de monștruzități. Opinia publică protestează. Dar „industria” crimei e tot mai prosperă. Crescuți în climatul unei asemenea „libertăți” copiii pot deveni anticopii. Să nu ne mirăm că dintre aceste constiințe bombardate de crimă se ridică marii criminali de mine, aceia care consideră pacca o anomalie și omul un animal potrivit pentru experimentele „industrii de sacrificat oameni”. Un „Nu!” hotărît violenței care proliferază și deducește pe tineri la violență.

I. GRECU ■

„Tenisul de masă nu mai poate fi conceput astăzi fără atletism, fără gimnastică, fără haltere”

— Iată că s-a întâmplat, tovarășe profesor Gheorghe Enache, a ne luăm cu alte treburi și să trecem cu vederea o performanță remarcabilă a tenisului nostru de masă, clasat pe locul 3 din 27 de țări la campionatele europene de juniori desfășurate, la sfârșitul lunii iulie, la Barcelona. Spre a repara ce-ar mai rămâne de reparat, în primul rând față de cititorii, venim acum la secretarul federației de specialitate, rugându-l să ne răspundă la câteva întrebări. Cele 6 medalii cucerite de români la Barcelona, 3 de aur și 3 de bronz, au surprins pe specialiști?

— Pe străini i-au surprins, pe noi nu.

— Știți povestea aceea cu vitejii de după luptă?

— Firește, dar nu văd legătura. În cadrul unui plan mai amplu de dezvoltare a tenisului nostru de masă, federația a prevăzut pentru europenele din Spania 5 medalii. Realizând 6, se poate spune că am anticipat șansele juniorilor noștri cu destul realism.

— Se poate. Realism bazat pe ce, tovarășe Enache?

— Pe un volum de muncă mai mare ca oricând. Pe o pregătire comună asiduă și

să aplic aici câteva din ideile profesorului Corneanu, punind un accent deosebit pe pregătirea fizică a sportivilor. Spre nemulțumirea antrenorilor, care n-au pregătit să ne contrazică, federația a introdus norme de control foarte severe, obligatorii înaintea participării la finalele campionatelor republicane. O alergare de 3000 de metri pentru fete, una de 5000 pentru băieți, cu limită de timp. Cum ziceați mai devreme, să n-o luăm chiar așa! E bine de știut că pregătirea unui jucător fruntaș de tenis de masă nu mai poate fi concepută astăzi, la un anumit nivel de performanță, în afara atletismului, a gimnasticii, a halterelor. Pentru Barcelona, noi am asigurat juniorilor condiții de pregătire dintre cele mai avansate, nelipsind antrenamentele cu palete îngreunate, repetările cu robotul și așa mai departe.

— Un moment. Repetările cu ce? Ce fel de paletă?

— Repetările cu robotul, ați notat exact. Dispunem de 7 aparate suedeze care, după un anumit program, lansează mingi după mingi spre jucător, ajutându-l să-și perfecționeze o lovitură sau alta. Mingile sosesc pe cealaltă jumătate de masă la in-

dusă, după care, cu voia dumneavoastră, vom merge mai departe cu discuția, spre a afla la ce capitole — nu se poate face un interviu de sport fără aceste cuvinte — au fost juniorii noștri mai buni decât ceilalți competitori. Pofțiți.

— Eva Ferenczi, C.S. Arad, aur la simplu fete. Ea și Zsolt Böhm, C.S.M. Cluj-Napoca, aur la dublu mixt. Böhm și cologul său de club Simion Crișan, aur la dublu băieți. Echipa fete, echipe băieți și dublu fete, bronz. Meritele revin, desigur, sportivilor în cauză și, nu în ultimul rând, antrenorilor Emil Prokopecz din Arad și Farkas Paneth din Cluj-Napoca, dirijați cu competență și pasiune de antrenorul federal Ella Constantinescu, personalitate de primă mărime a tenisului de masă internațional. Răspunzând la cealaltă jumătate a întrebării, se cade să spun că, la Barcelona, românii și-au depășit adversarii printr-un plus de viteză în execuție și printr-o mai mare forță a loviturilor. Din aceste puncte de vedere, ping-pongul nostru pare să fie în progres.

— Cât de mare e acest progres, tovarășe secretar? Felicitind federația pentru modul în care a pregătit europenele de juniori din Spania, nu putem să nu gândim, cu voce tare, că la mondialele de seniori din 1977 echipele noastre abia au rămas în prima grupă valorică, terminând — ambele — pe locul 13. Decalajul a fost atunci evident, chiar dacă în competiția feminină a luat parte multipla campionă Maria Alexandru. Se poate aprecia Barcelona ca un pas înainte pe drumul recuperării handicapului din 1977?

— Cred că da.

— N-ajunge. Mai concret, tovarășe Enache. Ce măsuri s-au luat, ce măsuri se iau?

— Dispunem de două centre foarte puternice, la Arad pentru fete și la Cluj-Napoca pentru băieți, în care lucrează antrenorii Prokopecz și Paneth cărora tenisul nostru de masă le datorăm foarte mult. Căutăm să întărim alte câteva orașe. La Buzău, se află în construcție o sală destinată în exclusivitate ping-pongului, e vorba să se dea în folosință, nu peste multă vreme, o altă la Craiova. Vom acorda, ca și până acum, o atenție deosebită pregătirii centralizate, depunând toate eforturile ca juniorii de astăzi, Ferenczi, Böhm, ceilalți, să nu se piardă pe drum. Din păcate, dotarea tehnică de care beneficiază, tenisul de masă nefiind o disciplină olimpică, este nemulțumitoare, creindu-ne o serie de neazuri.

— Anume? Aveți dreptul la un singur exemplu.

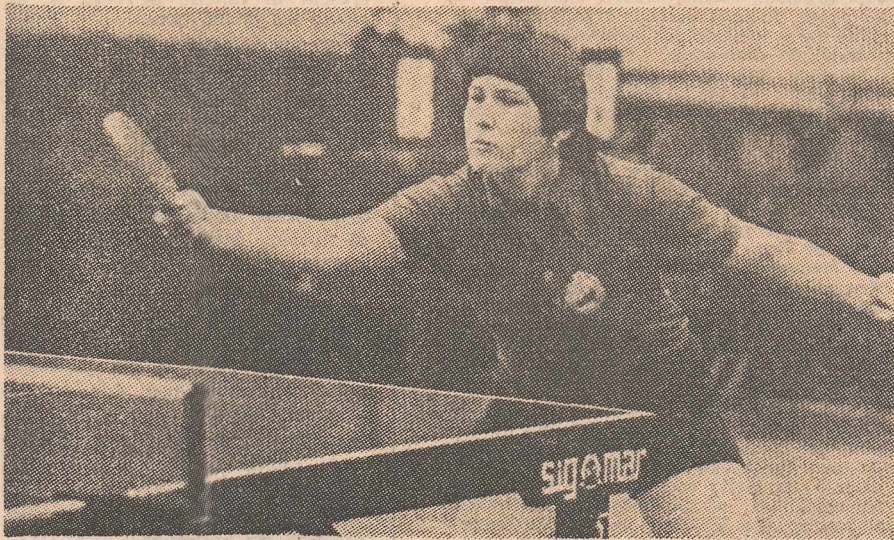
— Dușmăniș de cauciucuri pentru paletă. Noi le schimbăm de două ori pe an, alții le schimbă de două ori pe lună!

— Treaba lor. Atita timp cit noi câștigăm 6 medalii, ea la Barcelona, ei le pot schimba și de două ori pe zi! În altă ordine de idei, ce mai face Maria Alexandru, tovarășe secretar?

— În ciuda celor 39 de ani, Maria se antrenează cu pasiune. Ea speră să câștige o medalie la campionatele mondiale de la Phenian, programate anul viitor. După opinia mea, ea rămâne una din marile sportive ale lumii, un exemplu demn de urmat.

— Poate că nu întîmplător finalul interviului ne găsește împărțind păreri identice. Vă mulțumim.

OIDIU IOANIȚOIAIA

Arădeanca Eva Ferenczi, campioană europeană de juniori, o jucătoare de la care se așteaptă să calce pe urmele Mariei Alexandru

responsabilă care a cuprins, pe lângă participarea la 15 concursuri internaționale puternice, peste 1200 de ore de antrenament, desfășurate după o metodică modernă.

— Să n-o luăm chiar așa! N-or fi puține orele de antrenament despre care vorbiți, dar ce vrea să însemne un antrenament la ping-pong? O joacă. O plăcere. Tenisul de masă nu reprezintă o disciplină din rîndul celor socotite dure, cred că sinteza de acord cu mine! Așa-i?

— Nu. Dumneavoastră uitați că mai bine de 30 la sută din pregătirea unui jucător de lot, fie el senior, fie el junior, se desfășoară în aer liber. Am făcut parte, ani de zile, din Biroul federației de lupte, avînd ocazia să colaborez cu antrenorul emerit Ion Corneanu de la care am învățat, între altele, că sporturile de sală, ca să progreseze, trebuie să-și scoată practicanții cit mai des și cit mai mult afară. Venind, la începutul anului trecut, la federația de tenis de masă, am încercat

terval de o secundă, după programul stabilit, punindu-l pe sportiv în situații normale de joc, creîndu-i unele obișnuințe. Pentru îmbunătățirea forței în brațe, se folosesc adesea paletă mai grele decît cele de toate zilele, paletă îngreunată cu plumb.

— E clar. Ping-pongul a încetat să mai fie un divertisment. Am luat notă. Să ne întoarcem însă la Barcelona. Cum a fost?

— S-a jucat la o temperatură foarte ridicată, uneori la peste 45 de grade, într-o sală în care spectatorii aveau dreptul să fumeze. Spre finalul competiției, în condițiile disputării partidelor una după alta, de pildă Böhm a jucat în ultima zi 7 meciuri, rezistența fizică și nervoasă a contat foarte mult, influențînd ierarhia finală. Suedezii și iugoslavii, de exemplu, cotați printre favoriți, au clacat la acest capitol, la care juniorii noștri s-au comportat admirabil, reușind să-și aducă 6 medalii.

— Vă propun să le trecem în revistă,

Time-out

● Locul șapte în finala probei de 10000 metri (și cinci în proba de 5000 m) în cadrul Campionatelor europene de atletism, constănteanul Ilie Floroiu a produs o vizibilă decepție amatorilor de sport din țară, care i-au urmărit evoluția pe micul ecran. Ca să fim sinceri, și noi ne așteptam la mai mult, adică la un loc pe podium, fiindcă acesta a fost obiectivul micuțului nostru alergător de cursă lungă. Dar, să nu uităm — și să încercăm să trecem peste obsesia medaliei, a punctelor, a clasificărilor cu orice preț! — Ilie Floroiu și-a bătut propriul său record național cu nu mai puțin de 8 (opt) secunde! Ceea ce înseamnă, în pofida locului ocupat în ierarhia celor mai buni alergători europeni de 10000 m, o evoluție mai mult decît mulțumitoare, ba chiar o evoluție bună. Ca să rămînem la atletism, felicitări merită medaliata cu argint Natalia Mărășescu, care rămîne o stea a atletismului european. Antrenorul Nataliei, Nicolae Mărășescu, a avut la Praga o dublă satisfacție: două medalii de argint pentru soția sa, dar evoluție promițătoare și a Fiței Lovin, care de cînd e antrenată de Nicolae Mărășescu (un timp a fost „tepurele” Nataliei!) a crescut foarte mult în valoare. În rest, rezultate slabe, să le spunem pe măsura posibilităților.

● După excepționala evoluție a luptătorilor români la Campionatele mondiale de lupte greco-romane, colegii lor de la „libere” n-au reușit să se ridice nici la un sfert din performanțele lui Draica, Rusu, Alexandru și compania. Rămînem, cu alte cuvinte, niște clasici!

● Un grup de iubitori ai fotbalului, în frunte cu economistul Florea Miculi, ne roagă să inserăm următorul anunț: „Sustînătorii capricioși și mult gustatici echipe de fotbal „Rapid” sînt rugați a telefona între orele 8-9,30 la numărul 41 17 74, în scopul tinerii unei adunări generale a simpatizanților, care să găsească soluțiile practice prin care această scumpă echipă de fotbal să fie repusă pe făgașul ei normal”. Deocamdată, „această scumpă echipă” s-a chinat pe teren propriu să învingă o nouă promovată în divizia secundă. Poate după adunarea generală...

● Adevărul că antrenorul Mitrofan ne rugase să nu anticipăm, să nu așteptăm marea cu sarea de la eleva sa, tinăra înotătoare Irinel Pănulescu, care abia peste un an de zile, fiind încă junioară, se va putea bate de la egal la egal cu cele mai bune înotătoare europene ale generației sale. Dar, chiar așa stînd lucrurile, decepția petrecută în bazinul olimpic din Florența a fost prea mare. La polul opus, dinamovista Carmen Bunaciu care, fără a beneficia de declarații mari, a obținut un frumos loc IV în ierarhia mondială a „spatistelor”, în proba de 200 metri.

● Folosind șase bărci simple (tip „Reghin”), cu rame, 16 elevi din Galați și Cluj-Napoca, însoțiți de 4 profesori și 2 ingineri, au străbătut mai bine de 450 de kilometri pe Dunăre, într-o expediție nautică de toată frumusețea, de la Turnu Măgurele la Galați. Inițiativa, cuprinsă desigur în cadrul „Dacia-dei”, aparține profesorului de educație fizică Ioan Cucu, de la Liceul de marină din Galați. Iată cu adevărat un om care înțelege educația fizică altfel decît binecunoscuta formulă (atît de urită de elevi): un, doi — brațele lateral etc., etc...

● Campionatul de fotbal a început în nota sa obișnuită, adică într-o deplină mediocritate. Două excepții ar fi totuși de semnalat. În primul rînd foarte slaba comportare a echipei F.C. Bihor, care pare cea mai amenințată de focul retrogradării. Antrenorul Em. Jenei, plecat de la Steaua, nu va fi probabil nîmîr altceva decît o victimă. În al doilea rînd, promițătoarea comportare a echipei lui Viorel Mateianu, care pare pusă pe fapte foarte mari. În ce-l privește pe Mateianu, se pare că el a învățat din greșelile trecute, dar a rămas consecvent principiilor lui, afirmînd peste tot pe unde trece că fotbalul practicat de F.C. Baia Mare este singurul posibil (cu bune rezultate) pentru jucătorii români. În Anglia există o echipă care se numește Nottingham Forest. Ea a promovat în 1977 în prima divizie, iar în 1978 a câștigat campionatul! După trei victorii consecutive, băimărenii încep să creadă că acest lucru este posibil și în România! ● Invitat să officieze la un meci din campionatul municipal de fotbal al orașului Tg. Mureș, arbitrul Ioan Rus s-a făcut luntre și punte pentru a da câștig de cauză echipei pe nume IMATEX, în detrimentul Fabricii de zahăr. Pe scurt, a eliminat ultimele echipe doi jucători, a validat două goluri neregulate și a încheiat prin a fluiera sfîrșitul partidei cu 8 minute mai devreme, motivînd că a început ploaia și n-are chef să se ude la un meci așa de neînsemnat. În memoriul primit de revista noastră, I. Rus este acuzat că este „probabil, o rămășiță a vechii generații de arbitri”. Greșit. Asemenea arbitraje se întîlnesc și la generația mai tînără. Vezi în acest sens calificativele primite în a doua etapă a primei divizii de arbitrii N.

Georgescu și Fl. Cenea! ● Finalele „Cupei U.N.C.A.P.” la lupte greco-romane, disputate în comuna Ilfoveană Girbovi, s-au bucurat de o excepțională organizare, concurenții declarînd la încheierea întrecerilor că s-au simțit cel puțin la fel de bine ca acasă. Rezultatele acestei competiții, desfășurate sub egida „Dacia-dei”, contează desigur mai puțin. Exemplul ei însă, foarte mult! ● După o partidă în care a jucat sub posibilități, Steaua a fost eliminată din Cupa campionilor europeni la fotbal, ca să zicem așa încă dinaintea începerii propriu-zise a competiției. Spre surprinderea generală, cei mai buni jucători bucureșteni au fost Anghelini, Răducanu, Fl. Marin și... Troi, autorul celor două goluri. Slab au jucat Iordănescu, Dumitru, Vigu. Sămăș și foarte slab Zamfir și Stoica. Impresia generală a fost că oricum, chiar dacă ar fi marcat și al treilea gol, Steaua n-a practicat decît un joc static, bătrînesc, foarte departe de fotbalul modern. Generația actuală de jucători, la drept vorbind, nu poate juca niciun meci, peste noapte, altceva decît a învățat de ani de zile. Așteptați dumneavoastră numai cîțiva ani și veți vedea, cum zice federația! ● Duminică, pe Hipodromul național de trap de la Ploiești, unul dintre cele mai spectaculoase succese a fost obținut de medicul Mihai Leontopol din București, cunoscutul specialist oncolog. Calul Melodic, cu care M. Leontopol obține al doilea succes, a încheiat a V-a cursă a reuniunii în fruntea tuturor concurenților, în timpul record de 1:23,6 — lucru care atestă un salt valoric pe care cronicarul ziarului de specialitate îl consideră ca adevărat substanțial. Pe cînd derby-ul!!

DIVIZIA A

BUCUREȘTI: Steaua — Politehnica Timișoara 2-0 (2-0), după un meci în care nu s-a pus, nici o clipă, problema învingătorului. Steaua detașîndu-se din start, ci numai aceea a diferenței de goluri! Cu excepția portarului Bathori, inspirat și, în câteva rînduri, norocos, Timișoara a aliniat o garnitură din cale-afară de naivă și de adormită, cei doi fundași centrali — chemați adesea prin loturile reprezentative — făcînd o partidă rușinos de slabă. Doar în finalul primei reprize, studenții s-au apropiat mai curajos de poarta lui Răducanu. ● Steaua, fără să strălucească, și-a depășit clar adversarul, după care — asigurată fiind victoria — s-a întrecut pe sine în ratări, una mai mare ca cealaltă. Golurile au fost marcate de Aelenci și Iordănescu, dar foarte aproape de majorarea scorului s-au aflat... mai toți ceilalți componenți ai echipei campioane, mai puțin portarul! ● Corect arbitrajul clujeanului Vasile Topan, ajutat la linie de brașovenii C. Ghiță și G. Racz (Ovidiu Ioanițoiaia).

IASI: Politehnica — F.C. Argeș 1-2 (1-1). În ciuda dominării teritoriale a gazdelor, oaspeții au obținut o victorie meritată, recunoscută la sfîrșitul partidei, cu sportivitatea, de antrenorul ișean Anțoi. Fără cîțiva titulari, pierzîndu-l și pe Simonaș după nici jumătate de oră, gazdele n-au știut să găsească soluții pentru contraatacurile derutante ale pitesteanilor, purtate în mare viteză și dirijate, în majoritatea timpului, de Dobrin, lăsat să zburde în vole, nemarcat! ● Foarte slab atacul studenților, cu Dănilă pe post de spectator. Harnică, dar fără eficiență, linia de mijloc, în care Romilă s-a arătat peste media coechipierilor, dar departe de forma care l-a consacrat. ● De partea cealaltă, Argeșul a evoluat ca o echipă care știe exact ce vrea și, mai ales, pe ce arme poate conta. Ea a exploatat la maximum greseliile adversarului, beneficiînd de o condiție fizică superioară. ● A arbitrat cu ezitări M. Buzea (București) uneori tolerant cu duritățile anărătorilor pitesteni, ajutat bine la linie de V. Rosu (București) și N. Dinăscu (Rm. Vilcea), (Gheorghe Amuza)

DIVIZIA B

BUCUREȘTI: Metalul — Petrolul Ploiești 1-1 (0-0). Multă lume pe stadionul din Pantelimon, peste 15000 de spectatori veniți să vadă un mare derby, între care citeva sute de ploieșteni. ● Valentin Stănescu și Petrolul au luat-o, cum se vede, de la capăt — la celălalt capăt al drumului sperîndu-se desigur să fie primul loc în serie și repromovarea în prima divizie. Pînă una, alta însă, jocul petroliștilor are încă o multime de lacune, echipa din Ploiești jucînd duminică, după părerea noastră, sub nivelul evoluțiilor sale adeseori foarte frumoase, din sezonul trecut. Antrenorul Stănescu încearcă mai mulți jucători tineri, dar vedeta echipei rămîne, de departe, neobositul Florian Dumitrescu, jucătorul care arată și astăzi o clasă deosebită față de coechipierii lui. ● În ceea ce privește echipa gazdă, e bine să subliniem aici că în acest campionat conducerea clubului pare mai decisă ca oricînd să atace primul loc al seriei! În teren, lucrurile nu stau deocamdată prea departe de aceste afirmații. Metalul prezentînd o echipă foarte tînără dar în aceeași măsură ambițioasă, care a izbutit să domnească lungă perioadă de joc pe principală favorită, Petrolul. ● Golurile au fost marcate de Fl. Dumitrescu (min. 59 — din 11 m) și Stefan Popa (gol foarte spectaculos), dar trebuie aici să subliniem că un penalty cel puțin la fel de evident ca cel acordat pentru oaspeții s-ar fi putut da în minutul 87, cînd extrema dreaptă a Metalului, Marin, a fost vizibil faultat în suprafața de pedepsă. ● Neavînd probabil curaj să ia o asemenea hotărîre, arbitrul brăilean Stefan Costea a apăsat decisiv în balanța meciului, motiv pentru care nu poate căpăta, chiar fiind la primul arbitraj la centru în divizia B, decît calificativul foarte slab! (Dumitru Graur).

Bursucului-căprioară

Să mă prezint ! Eu sînt Bursucul
Fratele bun cu celălalt
Ce-abia și-a sters timid năsucul
Dar a făcut un mare salt :
Fiind numit prezentator
La Teatrul fără Spectatori.
Sînt strîns legat de unchiul Lup
Ins cu relații și protecții.
Virtos la minte și la trup
Nasc în pădure interjecții...
Am fost student, cinci ani cu bursă
La cel mai falnic institut
Cinci ani de viață grabnic scursă
Și-am absolvit cum s-a putut...
Dar a venit repartizarea
Și trebuia să plec la țară
Noroc cu unchiul, mi-a găsit
Aici, un post de căprioară...
(Într-o echipă de-alergări
Ce merge și-n străinătăți
În toate cele patru zări
Să-nfrunte mari celebrități...
Unde, nu-ncap echivoc
Ocup mereu ultimul loc)
Salariu-i bun, cum se cunoaște,
Nu-i greu nici la antrenamente
Unde-s prezent din an în paște...
Are El, unchiul, argumente...
Iar Căprioarei, fată bună
Prin mila unchiului, un post
I s-a găsit, e drept anost :
E paznic într-o văgăună...
C-așa e viața, „Dacă ai
Un unchi de soi,
Trăiești ca-n rai !“

Morală

A-i-i deloc ușoară
Și n-o rostim înția oară.
Cînd te veghează din cer unchiul
Se poate să nu-ți pleci genunchii.
De ești Bursuc, ori de ești vrăbioară.
În schemă treci drept căprioară.
Dar urcă pe un fir de vînt.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Epigrame

Munca

Munca omul fericește
Dar nuanțele rămîn
După felul cum muncește :
La stăpîn sau CA STĂPÎN.

Terapia muncii

Munca — după cum socoate
Un lung șir de învățați —
Este singura ce poate
Face oameni din ratați.

Spleen

Episeala netratată
Îngravează-n mod firesc
Că n-a fost semnalată
Printre cei care muncesc.

Erou

Pe cît memoria m-ajută,
Nu știu să fie vreun erou
Al muncii care-i concepută
Și dirijată din birou.

Egalitate

E-o nedreptate strigătoare
Să stea cu frunțile în glod
Și șalciile plîngătoare
Și pomii încărcăți de rod.

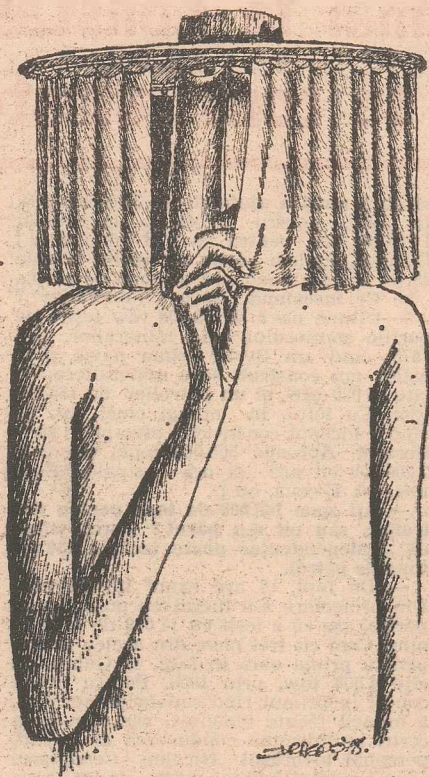
ȘTEFAN TROPCEA ■

AI. PIRU

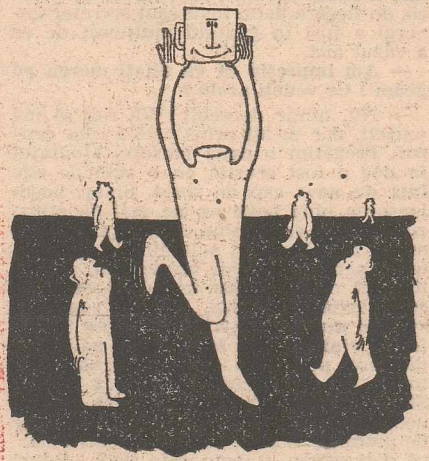

ALEX. CLENCIU ■

RaiCul

ANTON DRAGOȘ ■

P. SORIN ■

Un caz absurd

Mă voi referi la un caz consumat în municipiul Satu Mare. IRINA KISS și ANA TOTH au fost și sînt vecine. Acest lucru este cunoscut de toți cetățenii de pe stradă, de toți funcționarii instituțiilor locale și — îndrăznesc să cred — numărul celor ce nu au auzit de ele în localitate este extrem de mic. Ambele și-au căpătat o neplăcută notorietate prin cantitatea uriașă de hîrtie și cerneală consumate de-a lungul a numeroase procese pe care și le-au intentat reciproc. În timpul unui proces, IRINA KISS a pretins că a fost bătută de ANA TOTH. Probarea infracțiunii s-a făcut prin declarațiile martorilor Iuliana Arvai, Ana Mercaș, Rozalia Mogoș și Alexandru Kiss. Patru oameni susțin că au fost martori oculari ai scandalului, iar instanța de judecată o condamnă pe ANA TOTH. Aceasta depune plîngere la procuratura locală și — în continuare — sînt sesizate organele de mi-litie.

În urma cercetărilor întreprinse de locotenentul Andrei Balogh, se constată că cei patru martori au minții copios : ei nici măcar nu au fost de față în timpul altercației. Este drept că A.K. trecuse pe stradă, dar cele declarate de el în instanță nu aveau nici o legătură cu realitatea. Și pentru ca stupizenia să fie desăvîrșită,

Cugetări, pur și simplu

- Numim „fiare sălbatice“ acele ființe care nu se lasă exploatare de om.
- Pentru canibali oamenii sînt de trei feluri : felu-nții, felul doi și felul trei.
- Trebuie să ne slujim foarte bine soarta dacă vrem să fim stăpîni pe ea.
- Teribilă densitate pe fișia de graniță dintre cultură și incultură !
- Îl prefer pe casap, torcedorului ; cel puțin, primul nu trăiește din convingerea că face artă.
- Și cel mai inocent zimbet al agasan-

realismul declarațiilor sfida pînă și umorul cel mai absurd : reconstituindu-se locul ocupat de așa-zii „martori“, s-a constatat că nu aveau cum să vadă și să audă... nimic. În plus, o parte din elementele de decor stradal lipseau cu desăvîrșire.

Socul adevărului este cu atît mai dureros, cu cît în cauză au fost implicați patru oameni, pînă atunci cinstiți, fără nici o legătură cu disputele justițiar (un îndelungat război al reclamațiilor), dintre reclamagii de profesie IRINA KISS și ANA TOTH. Patru oameni care știau că susțin un neadevăr, știau că în baza pozițiilor lor poate fi condamnat un om. Deci știau că, susținînd o nedreptate, pot provoca o alta, cu consecințe dintre cele mai triste...

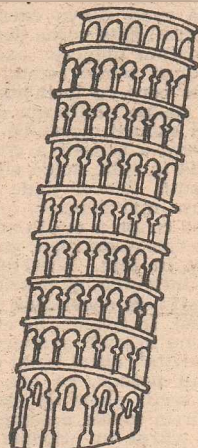
Oricum, adevărul a ieșit la lumină, nici nu se putea altfel. Trei dintre cei patru martori mincinoși au fost condamnați (A.K. asistase — totuși — la scandal, dar exagerase în declarații, fapt pentru care s-a apreciat că fapta sa prezintă un pericol social mai redus și, pentru reeducare, nu-i necesară condamnarea). Și acum să judecăm : Ce poate fi mai absurd decît faptul că reclamagii stau la casele lor bine mersi, apreciînd cît de frumoasă este libertatea... iar martorii mincinoși, cei care s-au amestecat stupid în conflict, au devenit beneficiarii unui cazier jalnic.

ION TIPSIE ■

tului, tot rinjet pare.

- „Și eu am fost cîndva ultima nou-tate“ — se lăuda o carte cu preț redus.
- Adevărata lumină nu are nevoie de întuneric pentru contrast.
- Urletului i se acordă mai multă atenție decît soapei.
- Și celor care mor în somn li s-a urat mai înainte „noapte bună“.
- Visarea peste care nu se suprapune un ideal, rămîne doar o foarte frumoasă minciună.
- Și pisica și tigral sînt victimele aceluiași purice.

GIUSEPPE NAVARRA ■

TETY

ȘTEFAN BOROȘ ■

CRONICA ȘOSELEI

Un adept al lui Bachus pe post de „instructor“

Fiind în concediu, VALERICĂ CĂPRIOARA, electronist și în același timp șofer amator, i-a făcut o vizită unchiului său Constantin Vasileu. Aflase că acesta a cumpărat o mașină de ocazie și era curios să-i cunoască „achiziția“. Unchiului i-a făcut plăcere să-și vadă nepotul și vizita chiar l-a bucurat căci simțea nevoia ca cineva „competent“ să-i spună părerea despre mașina cumpărată. S-au urcat în Fiatul 125 îndreptîndu-se spre atelierul auto unde urma să fie înlocuit cablul de kilometraj defect al mașinii cu unul nou. Operația a durat relativ puțin și cei doi s-au întors la locuința unchiului, unde s-a servit masa „udîndu-se“ și autoturismul. C. V. a bătut ce-i drept cam multșor, devenind din ce în ce mai vorbăreț. Lăuda întruna calitățile mașinii : demarajul ei puternic, stabilitatea și confortul acesteia. „Dacă nu credeți, hai cu toții la o plimbare și o să vă convingeți“.

În autoturism se instalează la volan Căprioară, în dreapta sa unchiul, iar în spate mătușa lui Valerică și o altă rudă a posesorului autoturismului.

Modul cum conducea Valerică nu părea deloc convingător unchiului. Starea lui euforică își spunea tot mai mult cuvîntul. „Apasă mai tare și o să vezi că merge mult peste sută“. Au trecut de fîntina Miorița unde drumul larg oferea posibilitatea punerii în valoare a performanțelor Fiatului, dar unchiul tot nu era mulțumit. La intersecția cu Șoseaua Nordului, nerăbdător, C. V. își îndemna nepotul să pornească „pe galben“, apoi să facă slalom printre mașini pentru a ajunge la „drum liber“ și să apese din ce în ce mai tare pe accelerație.

Ghinionul că și pe o bandă și pe alta circulau mașini. Era ora cînd mulți autoturisti porniseră după arșița din timpul zilei să respire aerul răcoros al pădurii Băneasa.

Iritat de comportarea unchiului, nepotul refuză la un moment dat să dea curs insistențelor acestuia de a trece de pe un culoar pe altul și de a spori viteza. E rin-

dul lui Vasileu să se supere. Un moment de neatenție din partea pilotului care îi ripostează unchiului, acesta întinde mîna spre a apuca volanul și șoferul pierde controlul autoturismului. Încearcă să strunească mașina frînînd (17 m urme de frînare pe carosabil și 12 m pe porțiunea dintre șosea și trotuar), dar nu reușește să o readucă pe direcție. Ea se izbește cu cei peste 100 de km pe oră cu partea laterală dreapta de un stîlp de susținere al rețelei de iluminat public care ajunge pînă în mijlocul autoturismului. Dacă privești fotografia ai impresia că mașina a căzut undeva de sus și s-a înfipt în stîlp, precum o insectă într-un ac.

C. V., ocupantul locului din dreapta, a murit pe loc, fiind practic zdrobit de stîlpul care a pătruns în mașină, cele două pasagere s-au ales cu multiple fracturi și au fost transportate în stare foarte gravă la spital. Cel mai ușor a scăpat Căprioară :

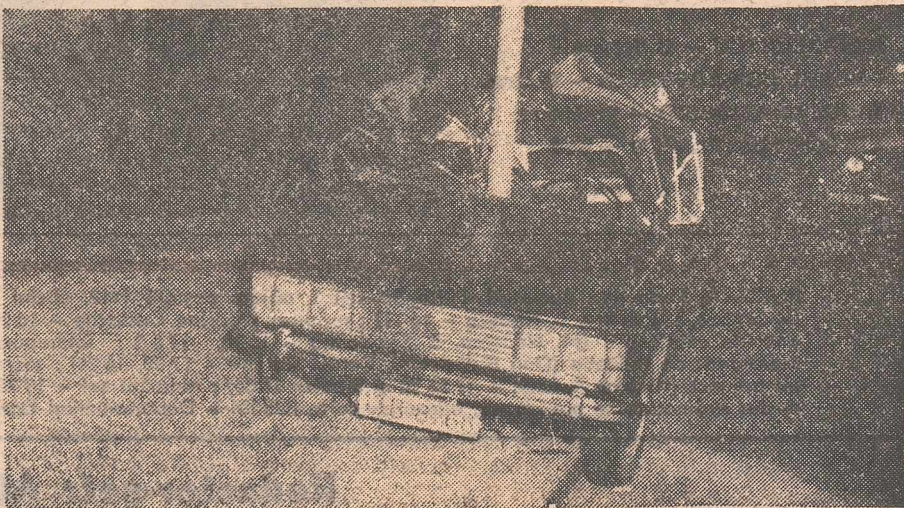
cîteva tăieturi pe față ca urmare a spargerii parbrizului și contuzii la membrele inferioare.

Tinărul șofer a comis un lanț de greșeli : a acceptat să piloteze o mașină care îi era complet necunoscută, cu parametri mult diferiți de cei ai autovehiculului care îl conducea în mod obișnuit, a admis pînă la un punct „ghidajul“ unui om străin de conducerea auto și care pe deasupra era și în vîdită stare de ebrietate. A admis cu alte cuvinte în mod deliberat riscul unui accident, tîndu-și în mod deliberat de lipsa sa de experiență în conducerea unei mașini ce nu o cunoștea, de aglomerarea drumului, de pericolul imixtiunii lui C. V. în conducerea mașinii.

Un pasager beat în mașină e un pericol chiar cînd nu se „amestecă“ în pilotarea mașinii, dar mite cînd dă „lecții de conducere“ de maniera descrisă mai sus.

Căprioară a scăpat cel mai ușor din punct de vedere fizic, dar cu o mare povară de responsabilitate morală pentru faptul petrecut. El, posesor de permis, era cel chemat să nu se aventureze într-o asemenea cursă riscantă și admițînd că a comis o astfel de greșală, să întrerupă plimbarea cînd și-a dat seama de modul pericolos în care se manifesta proprietarul mașinii,

Colonel VICTOR BEDA ■

— Tovarășe Dimoiu, sintezi, iată, de douăzeci de ani bătuți pe muchie la Șantierul naval al Constanței. Chiar cu riscul de a fi repetate câteva lucruri, în general cunoscute, aș dori să vă întreb ce s-a petrecut în toți acești ani la Ș.N.C.?

— Mai mult decât o simplă dezvoltare: un salt uriaș, o explozie! Dar, în două cuvinte, nu poate fi explicată dimensiunea procesului de dezvoltare a șantierului. Adjectivul le folosim, în general, dumneavoastră, zăriașii, noi contăm mai mult pe cifre. Am să vă dau câteva. Până spre anul 1965—1966, șantierul nu făcea decât lucrări curente de reparații și, cu totul întâmplător, ceva construcții noi: pontoane dormitor, niște șalupe, mărunișuri. Dublul profil a luat naștere după data amintită, când am început să facem și construcții mai complexe. La început, au fost niște șleperi fluviale, apoi o serie de 11 cargouri de câte 1 920 tdw fiecare, toate pentru export, și încă 4, pentru flota noastră. Aceste nave nu erau, de fapt, decât construcții mici, cîntăreau cu totul între șapte și opt sute de tone, cam cit o singură secție din navele pe care le facem astăzi, dar momentul a reprezentat, totuși, un pas important, o școală pentru oamenii șantierului. Nu eram atunci decât vreo două mii și patru sute, astăzi sintem cu vreo patru mii mai mulți — dar cifra asta nu poate, desigur, spune prea mult despre dezvoltarea șantierului, pentru că aici intră în discuție și productivitatea muncii, cu mult crescută față de acei ani de început. Abia prin 1970—1971, la indicația tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, șantierul a primit sarcini deosebit de curajoase, trecînd la o nouă structură, la o nouă organizare. Practic, urma să ridicăm două șantiere într-unul singur, aproape deodată! Lucrurile sînt de acum cunoscute, fiind amintite de multe ori în presă: construcția primului mineralier de 55 000 tdw a început odată cu șantierul propriu-zis. Am rămas cu sarcina reparațiilor de nave, o problemă altfel deosebit de complexă, dar și cu aceea a construirii unor nave de cel mai mare tonaj realizat pînă atunci în țară. În aprilie, 1975, odată cu docul uscat, era gata și nava! Ba chiar, ținînd minte, mineralierul „Tomis” a fost gata cu puțin înaintea terminării lucrărilor de dragaje, care au permis deschiderea batardourilor la doc. Fără îndoială, acum lucrurile par simple. N-a fost chiar așa. Pentru noi, două probleme erau esențiale: 1) pregătirea oamenilor, 2) perfecționarea structurii organizatorice și schimbarea radicală a tehnologiilor. Erau de ales două căi. Ori copiind experiența din țară, care însă pentru noi, care căpătaserăm un profil deosebit, nu ne părea suficientă, ori trimițînd oameni la specializare în străinătate, la cele mai mari și de tradiție șantiere navale ale lumii. Esențial era să învățăm. Le-am ales pe amîndouă. Am trimis echipe de câte 30 de oameni, cu ingineri cu tot, la Galați, șantierul ce părea cel mai avansat la acea oră, dar și o mulțime de muncitori, tehnicieni și ingineri în Spania, în Japonia, în Polonia, în Franța, practic cam peste tot acolo de unde aveam ceva de învățat. Ca urmare a învățaturii și experienței cîștigate mineralierul „Tomis” a avut cel mai scurt ciclu de fabricație pentru un prototip construit vreodată în țară: 24 de luni. Astăzi, nave de asemenea capacitate facem în cinci luni, dar întregul montaj în doc va trebui în curînd scurtat la numai patru luni. Desigur, folosim cu totul alte tehnologii decât cele folosite pentru „Tomis”. La prima, nava, corpul ei a fost secționat în 280 de secții, pe cînd astăzi numărul lor nu depășește 110. Față de cargourile din anii '60, care puteau lua la bord mai puțin de două mii de tone de marfă, astăzi facem nave ale căror corpuri cîntăresc, numai ele, peste 25 000 de tone. În rest, cum spuneam, creșterea efectivului de muncitori nu semnifică atît de mult.

Inginerul Gheorghe Dimoiu s-a născut și a crescut la Constanța, fiu al unei femei cu trei copii și soțul decedat în război. A urmat Școala profesională hidrotehnică. Ziua mergea la școală, noaptea lucra în port, la silozuri. Absolvent al Institutului politehnic din București, secția mecanică, șef de promoție. Repartizat la Institutul de fizică atomică de la Măgurele, se transferă după numai un an la Constanța. Din 16 ianuarie 1958, chiar ziua în care împlinea 25 de ani, muncete la Șantierul naval. Mai întîi ca șef al atelierului de strungărie, apoi adjunct al șefului secției mecanice, șef de serviciu în compartimentul organizarea muncii între 1960 și 1972. Membru al P.C.R. din anul 1958. De șase ani, director tehnic al Ș.N.C. Are 45 de ani.

— Dar ce e cu adevărat semnificativ pentru șantierul naval constănțean?

— Prezența tehnologiilor de vîrf pe plan mondial în domeniul construcțiilor de nave. Dacă vreți câteva exemple, vi le dau cu plăcere! Este vorba despre debitarea pe program numeric, executarea tubulaturilor după schițe cotate, saturarea secțiilor de corp cu instalații de tubulatură încă de pe platforma de montaj, extinderea sudurii mecanice (indicele de mecanizare a sudurii a crescut de la numai 13—14 la sută, acum cîtiva ani, la 48—50 la sută, dar el tinde încă să crească!) și așa mai departe, n-aș vrea să vă plictisesc cu prea multe amănunte tehnice. Cu aceste tehnologii nu ne facem de rușine în fața nimănui, cum dealtfel s-a și întîmplat, cu ocazia vizitelor unor delegații de specialiști norvegieni sau japonezi. În Spania, de exemplu, unde am fost nu demult, șantierul naval pe care l-am vizitat, altfel vechi de peste 350 de ani, nu poseda, ca noi, o linie Essab pentru secții plane de mare productivitate. Vîrsta medie a oamenilor de pe șantierul vîzut în Spania era de 32—33 de ani. Știți cît e la noi? Sub 23 de ani, în medie! Vechime în muncă, experiență, sînt lucruri hotărîtoare în productivitate. Aici mai avem încă de recuperat. Dar, totodată, după părerea mea, doi indicatori sînt obligatorii de subliniat. Primul este indicele de utilizare a metalului, care atinge 0,905 dînr-o unitate. Sperăm să atingem chiar anul acesta 0,91. Al doilea indicator este cel al debitării automatizate, care a ajuns la sută la sută. Deci, la noi toate operațiile de tăiere a metalului, cum se mai spune, sînt complet automatizate. Așa se face că am ajuns să scădem manopera specifică pe tonă de corp pentru navă la sub 48 de ore. Știți cît se lucra înainte pentru o singură tonă? Între 250 și 300 de ore! Numărul de ore de manoperă pentru o

Un mineralier sau un petrolier nu se poate construi numai la Constanța, el se construiește în România!

singură navă a ajuns de la 3 180 000 ore, în 1975, pentru „Tomis”, la numai 1 815 000 ore, pentru nava 6 mineralier! Desigur, tindem să nu ne oprim la cele 48 de ore de manoperă pe tonă de corp...

— Ce înseamnă „nava 6 mineralier”?

— Ultima navă de 55 000 tdw ieșită pe porțile șantierului, un mineralier. Din 1975, cînd am livrat prima navă, pînă astăzi am construit șase mineraliere, de câte 55 000 tdw, și un petrolier de 160 000 tdw. Cu totul, în numai cinci ani, de cînd a început construcția efectivă a șantierului. Aproape 500 000 tone, din cele 2 200 000 cit are la ora actuală flota noastră. E ceva, nu?

— Ați spus 160 000 de tone pentru petrolier, sau mi s-a părut? Parcă știam că „Independența” poate încărcă 150 000 tone de petrol.

— De fapt, el are exact 161 000 tdw. Din proiectare s-a lucrat cu puțină acoperire, așa că a ieșit cu 11 000 de tone în plus. Cam cit trei nave din acelea făcute pentru prima oară în țară, la Galați, de cite 4 500 tdw, prin 1958. Pentru noi a contat în primul rînd satisfacția reușitei, a muncii făcute temeinic, așa cum ne-a cerut întotdeauna conducerea de partid, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a vizitat în mai multe rînduri șantierul nostru. De fiecare dată, indicațiile sale au fost deosebit de prețioase. Cred că, de fiecare dată, tovarășul secretar general a fost în general mulțumit de ce a văzut aici.

— Am impresia că vă uitați mereu pe geam! Ce vedeți acolo?

— Nu, nimic deosebit! Vă rog să mă scuzați, dar m-ați prins astăzi cam ocupat. Pregătim o nouă lansare. Montajul în doc a fost scurtat cu o sută de zile față de nava-cap de serie. Sigur, acum lansarea unei nave nu ne mai dă atîtea emoții, dar ea rămîne, totuși, un eveniment, în orice țară a lumii. Și o sărbătoare pentru oamenii șantierului, pentru toți cei care au pus brațul și capul la construcția noii nave. Lansări vom mai avea, o mulțime. Ș.N.C. va trebui dealtfel să vină cu încă 505 000 tdw pe an, adică trei petroliere și un mineralier. Ca tonaj, cit am făcut în ultimii 5 ani! Știm din documentele de partid că țara noastră va importa 16 milioane de tone de petrol în fiecare an — iar pentru asta, vă dați seama, trebuie ceva flotă! Odată cu lansarea noului petrolier pregătim lansarea și pentru două drăgi fluviale, ce vor fi folosite la Canalul Dunăre — Marea Neagră. Cu alte cuvinte, trei nave lansate deodată, una foarte mare, două mai mici. E și asta o premieră...

— N-am știut că la dumneavoastră se fac și drăgi.

— Se fac. De la anul urmează să construim, în afara navelor amintite, încă vreo zece drăgi, un doc plutitor de 800 tone, plus utilaj hidrotehnic pentru porțile de la ecluzele canalului. Sînt și acestea alte probleme, dar vor fi rezolvate corespunzător.

— Nu există loc fără probleme dacă felul muncii noastre nu ne este indiferent. Ce probleme aveți dv. acum?

— Forța de muncă. Lipsa de oameni, subliniez de muncitori calificați. Problema este creată, totuși, artificial, dar ea ne dă multe necazuri. V-am vorbit mai devreme despre eforturile de început în pregătirea oamenilor. Forța de muncă venea în cea mai mare parte din Moldova, oameni care nu văzuseră măcar o navă. Au fost greutăți foarte mari, dar le-am rezolvat. Am coborît, cum se spune, toate cadrele tehnice din birouri, am pus mina și le-am arătat ce trebuie să facă, i-am calificat. Apoi au plecat. Au venit alții, s-au calificat și ei, au devenit lăcătuși, tubulatori și așa mai departe. Dar au plecat și ei. Există, e adevărat, un contract pe cinci ani, dar oamenii tot pleacă, își vîd de interesele lor. Îi atrage litoralul, unde munca nu-i normată și pot căpăta alte avantaje, sau se întorc pur și simplu acasă la alte întreprinderi, avînd și o meserie învățată. În nici 5 ani, la Ș.N.C. au venit 14 000 de oameni noi, toți primind o calificare. Dintre aceștia, 8 000 au plecat! Iar pregătirea unui om reprezintă pentru stat un efort de 7-8 000 de lei. Am avut impresia că ne-am transformat din întreprindere productivă în instituție de școlarizare! Nu-i mai puțin adevărat că acești oameni au cedează și destulă dreptate. Pînă în anul 1975, cînd s-au făcut eforturi însemnate pentru punerea pe picioare a șantierului, noi am primit în fiecare an o cotă specială de locuințe, cifră la 250 de apartamente. De atunci încoace primim numai din cota Consiliului popular, anual 100 de apartamente. Căminele de nefamilii sînt bune pentru un an, doi. După aceea oamenii se însoară și nu mai pot rămîne în aceleași condiții. Și pleacă. Apoi, mai de curînd, oameni calificați au plecat și la noile obiective care se construiesc în județ: șantierul de la Mangalia, canalul, combinatul petrochimic... Fără îndoială, sînt obiective foarte importante, care au nevoie de sprijin. Dar dacă ni s-ar fi spus, așa organizat vreau să zic, să dăm cite 50 de oameni pentru fiecare șantier era perfect. Altfel, s-au risipit mai mulți...

— Pe cine ați felicita pentru succesele dobîndite de Șantierul naval Constanța?

— Pe cei care pun bazele, în România de azi, unei industrii dintre cele mai moderne, din ce în ce mai aproape de cea a țărilor dezvoltate ale lumii. Vreau să spun, cum s-a mai remarcat, că nave de tonaj de la 55 000 tdw în sus poate face numai o țară avînd o industrie cu adevărat dezvoltată, de înaltă competitivitate. Cu alte cuvinte, un mineralier sau un petrolier — o navă de 150 000 de tone sau chiar mai mult, fiindcă astăzi nimic nu ne-ar putea împiedica să facem și mai mari! — nu se poate construi numai la Constanța, el se construiește, prin cooperare cu alte o mulțime de unități industriale, în România!

— Se poate zice, deci, ceva de genul: spune-mi ce nave construiești, ca să-ți spun ce fel de industrie ai!

— Exact. E chiar bine spus.

DAN GRECU ■

Din expoziția Magistralele socialismului

ION IRIMESCU — Maternitate
CORNEL COMAROVSCI — Portret
NICOLAE FLEISSIG — Țesătoare
VICTOR POSTELNICU — Rod

FLACARA. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17); reportaj (Nicolae Cristache — 16 06); cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Citiții din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU